

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 03.05.2023 kl. 18:30
Møtested: Kirkens hus, Marken 34, 5017 Bergen
Arkivsak: 19/04444

, 02.05.2023

Siri Hoff Austgulen
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-239	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	12/23	03.05.2023

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksframlegg

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 03.05.23

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 03.05.2023 kl. 18:30

Møtested: Kirkens hus, Marken 34, 5017 Bergen

Arkivsak: 19/04444

Eventuelt forfall meldes Siri Hoff Austgulen på tlf 55593209 eller e-post sa267@kirken.no. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
12/23	19/04444-239	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
13/23	19/04444-240	Godkjenning av protokoll fra BKF møte 08.03.23 - møte nr. 01/23
Saker til behandling		
14/23	22/12561-13	Årsregnskap 2022 - Revisjonsberetning og revisjonsrapport
15/23	23/03231-2	BKF - Økonomirapport pr 28.02.2023 og regnskapsrapporter pr 31.03.2023
16/23	23/01628-6	Budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 - 2027 til Bergen kommune
17/23	23/03473-7	1. tertial brev til Bergen kommune - søknad om ekstra midler
18/23	20/01820-16	Årsmelding 2022
19/23	23/01956-15	Kontrollkomiteens årsmelding for 2022
20/23	22/11764-4	Revidering av eiermelding 2023 til fellesrådet
21/23	19/03208-110	Opprusting av stallen ved Sveitservillaen på Nesttun - fellesrådets medvirkning
22/23	22/03483-34	Loddefjord kapell - Gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom
23/23	23/01532-6	Statusrapporter og HMS-rapport BKF 02/23
Orienteringssaker		
24/23	19/04444-241	Referat og orienteringssaker

Bergen, 25.04.2023

Ragnar Gjengedal (s)
LederMette Svanes (s)
Kirkeverge

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-240	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	13/23	03.05.2023

Godkjenning av protokoll fra BKF møte 08.03.23 - møte nr. 01/23

Vedlegg:

Protokoll BKF - Bergen kirkelige fellesråd 08.03.2023

Saksframlegg

Det er ikke kommet merknad til protokollen

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 08.03.23 - møte nr. 01/23 godkjennes som den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll nr. 01/23

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato:	08.03.2023 kl. 18:30
Møtested:	Kirkens hus, Marken 34, 5017 Bergen
Arkivsak:	19/04444
Til stede:	Hans Martin Svarstad (Arna menighet), Christian Nettet (Bergen domkirke menighet), Amalie Ulevik Bjerk (Birkeland menighet), Marit Drotningvik (Bønes menighet), Tord Byrkjeland Berntsen (Fana menighet), Bjørn Rosland Norberg (Fridalen menighet), Torgeir Wiig (Fyllingsdalen menighet), Kari Davidsen (Landås menighet), Torstein Sætre (Loddefjord menighet), Jorunn May Johnsen (Løvtakksiden menighet), Ragnar Gjengedal (Nygård menighet), Sølvi Mostrauum Krabbedal (Olsvik menighet), Nils Gunnar Toppe (Salhus menighet), Asbjørn Valen (Skjold menighet), Thor W. Brekkeflat (Slettebakken menighet), Per Kristian Erdal (Storetveit menighet), Randi Wollan Neuber (Sælen menighet), Thor Kalland (Ytre Arna sokneråd), Maren Flotve Tischendorf (Årstad menighet), Tor David Hanson (Åsane menighet), Leif Endre Grutle, Harald Berge Breistein
Møtende varamedlemmer:	Gunnar Nyhammar (Laksevåg menighet) for Therese Nesse Mokkelbost
Meldt forfall:	Bjørn Norstrand (Biskopshavn), Malin Backman von Osten (Eidsvåg), Jostein Aarvik (Sandviken), Lodve Giske (Skjold)
Fra administrasjonen:	Mette Svanes (kirkeverge), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Lars Kristian Stendahl Gjervik (sjef kirkeliv, kultur og diakoni), May Britt Skåtøy (HR-sjef)
Andre:	Roald Lindås deltok fra Skjold menighet uten stemmerett, revisor Espen Hordvik i sak 1 til og med sak 6

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
<u>1/23</u> Godkjenning av innkalling og saksliste	3
Godkjenning av protokoll	
<u>2/23</u> Godkjenning av protokoll fra BKF møte 14.12.22 - nr. 06/22	3
Saker til behandling	
<u>3/23</u> BKF - Økonomirapport pr 31.12.2022	4
<u>4/23</u> Årsregnskap 2022	4
<u>5/23</u> Økonomiplan 2024 - 2027	5
<u>6/23</u> Tildelingsbrev fra Bergen kommune 2023	5
<u>7/23</u> Loddefjord kirke - utvidelser - søknad om godkjenning	6
<u>8/23</u> Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Oppnevning av nytt varamedlem	7
<u>9/23</u> Uttalelse til høring om adgang til å vektlegge samlivsform ved tilsetting	7
<u>10/23</u> Statusrapporter og HMS rapport BKF 01/23	8
Orienteringssaker	
<u>11/23</u> Referat- og orienteringssaker	9

Bergen, 10.03.2023

Ragnar Gjengedal (s)
Leder

Mette Svanes
Leder

Godkjenning av innkalling og saksliste

1/23 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	1/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Det ble ikke meldt flere saker til orienteringssaken

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Godkjenning av protokoll

2/23 Godkjenning av protokoll fra BKF møte 14.12.22 - nr. 06/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	2/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 14.12.22 - møte nr. 06/22 godkjennes som den foreligger

Møtebehandling

Det er meldt om feil i sak 68/22. Der står Byrådet når det skulle være Bystyret. Dette skal rettes opp i protokollen

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra BKF møte 14.12.22 - møte nr. 06/22 godkjennes med rettelsen som er meldt i sak 68/22.

Saker til behandling

3/23 BKF - Økonomirapport pr 31.12.2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	3/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.12.2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.12.2022 til orientering.

4/23 Årsregnskap 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	4/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd fastsetter det fremlagte regnskapet for 2022 med investeringsregnskap, driftsregnskap, balanse, noter og økonomisk årsberetning.

Regnskapsmessig resultat i drifts- og investeringsregnskap disponeres som beskrevet i saken

Møtebehandling

Revisor Espen Hordvik informerte om revisors kommentarer. Disse vil være med i revisjonsberetningen som skal legges frem for fellesrådet i neste møte, og vil bli behandlet når revisjonsrapporten foreligger.

Det ble fremmet forslag til et tillegg i vedtaket om at kirkevergen gis fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer.

Forslaget ble enstemmig vedtatt

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd fastsetter det fremlagte regnskapet for 2022 med investeringsregnskap, driftsregnskap, balanse, noter og økonomisk årsberetning.

Regnskapsmessig resultat i drifts- og investeringsregnskap disponeres som beskrevet i saken

Kirkevergen gis fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer i regnskap og økonomisk årsberetning.

5/23 Økonomiplan 2024 - 2027

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	5/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar økonomiplan 2024 - 2027

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar økonomiplan 2024 - 2027

6/23 Tildelingsbrev fra Bergen kommune 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	6/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd takker for årets bevilgning og aksepterer de mål og styringssignaler som er gitt fra Bergen kommune i tildelingsbrevet for 2023 datert 06.03.2022.

Bergen kirkelige fellesråd forutsetter at strømstøtteordningen fra 2022 videreføres, og tar forbehold om mulig tilleggssøknad om midler i forbindelse med 1. og/eller 2. tertialrapport for å kompensere for vesentlig høyere pris- og lønnsvekst enn det som ble lagt til grunn da BKF sendte sin budsjettsøknad våren 2022 og bystyret vedtok budsjett i desember 2022.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd takker for årets bevilgning og aksepterer de mål og styringssignaler som er gitt fra Bergen kommune i tildelingsbrevet for 2023 datert 06.03.2022.

Bergen kirkelige fellesråd forutsetter at strømstøtteordningen fra 2022 videreføres, og tar forbehold om mulig tilleggssøknad om midler i forbindelse med 1. og/eller 2. tertialrapport for å kompensere for vesentlig høyere pris- og lønnsvekst enn det som ble lagt til grunn da BKF sendte sin budsjettsøknad våren 2022 og bystyret vedtok budsjett i desember 2022.

7/23 Loddefjord kirke - utvidelser - søknad om godkjenning

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	7/23

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd godkjenner planene for utvidelse av galleriet og tilbygg til Loddefjord kirke.
2. Saken sendes videre til godkjenning hos biskop, med kopi til prost.
3. Finansiering av prosjektet er noe en må komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd godkjenner planene for utvidelse av galleriet og tilbygg til Loddefjord kirke.
2. Saken sendes videre til godkjenning hos biskop, med kopi til prost.

- 3 Finansiering av prosjektet er noe en må komme tilbake til på et senere tidspunkt

8/23 Bergen kirkelige fellesråds gravplassutvalg - Oppnevning av nytt varamedlem

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	8/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Siri Hortman som varamedlem i Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Siri Hortman som varamedlem i Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg.

9/23 Uttalelse til høring om adgang til å vektlegge samlivsform ved tilsetting

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	9/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd støtter Kirkerådets forslag til vedtak om å ikke vektlegge samlivsform ved ansettelse i Den norske kirke

Møtebehandling

Fellesrådet hadde en fin og åpen diskusjon om saken.

Det ble lagt frem alternativt forslag til vedtak av Tor D. Hanson, Åsane menighet.

Alternativt forslag:

Som kjent eksisterer det fra 2017 to forskjellige, men likestilte syn på ekteskapet og vigselssakspraksis i Den norske kirke. Lokalt har dette en del steder ført til økt polarisering og læremessig splittelse innad i lokalmenighetene.

Innenfor rammene av likestillings- og diskrimineringsloven fattet Kirkemøtet i 2007 (KM sak 07/07) et vedtak som gir tilsettingsorganer i Den norske kirke rettslig adgang til å vektlegge likekjønnet samlivsform ved tilsetting.

Det er uheldig at denne muligheten fratas lokale tilsettingsorganer som er avhengig av å kunne gjøre gode skjønnsmessige vurderinger i hver enkelt tilsettings sak. Dersom muligheten til å vektlegge spørsmål om likekjønnet samlivsform tas bort, vil det være en fare for ytterligere polarisering og splittelse lokalt, noe som vil vanskeliggjøre «Åndens enhet», en enhet som er en forutsetning for å kunne bygge et godt og trygt lokalt menighetsliv.

Bergen kirkelige fellesråd støtter derfor ikke Kirkerådets forslag, men anbefaler at dagens praksis med å kunne vektlegge samlivsform ved ansettelser i Den norske kirke opprettholdes.

Votering:

Det var 22 stemmeberettigede

Forslag fremlagt i møtet: 3 for og 19 mot
Kirkevergens forslag: 19 for og 3 mot

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd støtter Kirkerådets forslag til vedtak om å ikke vektlegge samlivsform ved ansettelser i Den norske kirke

10/23 Statusrapporter og HMS rapport BKF 01/23

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	10/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Orienteringssaker

11/23 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	08.03.2023	11/23

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 21.02.23 - møte nr. 01/23
2. Muntlig orientering fra kirkevergen/fellesrådsleder

Kirkevergen

- Kirkevergen skal ha møte med byrådsavdelingen på fredag
- BKF har jevnlig møter med Kirkens bymisjon. Gudmund Waaler er valgt inn i styret for den nye stiftelsen, som er slått sammen av 10 av landets Kirkens bymisjon-stiftelser. Kirkevergen sitter i representantskapet for stiftelsen
- Det skal være eiermøte med Akasia 22.mars

Fellesrådsleder

- Menighetsråd og fellesrådsleder er invitert til digitalt samrådsmøte om kirkelig organisering 27.mars. Det er bispedømmet som har invitert, og som har sendt drøftingsnotat til menighetsrådslederne.
- Det er oppnevnt komite for å arbeid med praksis rundt fellesrådets rolle i forhold til menighetshus. Disse er oppnevnt: Kjetil Almenning fra Domprostiet, Per Kristian Erdal fra Bergensdalen prosti, Thor Kalland fra Åsane prosti og Lodve Gidske fra Fana prosti
- Fellesrådsleder og kirkevergen har vært på besøk i menighetsrådet i Salhus og Ytre Arna. De tar gjerne imot invitasjon fra andre menighetsråd.
- Det er kalt inn til møte for arbeidsutvalgene i alle menighetene i Bergen 29. mars. Møtet skal være i Eidsvåg kirke.

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Rogstad Heimli		22/12561-13	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	14/23	03.05.2023

Årsregnskap 2022 - Revisjonsberetning og revisjonsrapport

Vedlegg:

Revisjonsberetning 2022 Bergen Kirkelige Fellesråd
Revisjonsrapport 2022 Bergen Kirkelige Fellesråd

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråd fastsatte årsregnskapet for 2022 i møte 08.03.23 (BKF-sak 4/23).

Etter møtet ble regnskap og økonomisk årsberetning signert av kirkeverge og fellesrådets leder. I samsvar med vedtak er det innarbeidet mindre korreksjoner av redaksjonell art.

Signert årsregnskap og årsmelding er lagt ut på BKF sin nettside:

<https://www.kirken.no/nb-NO/fellesrad/Bergen/om-fellesradet/Regnskap/>

Revisor har avgitt ren revisjonsberetning datert 08.03.23, se vedlegg.

I tillegg til revisjonsberetningen har vi mottatt revisjonsrapport nr. 6, datert 13.03.23, se vedlegg.

Revisjonsrapportens formål er å gi en oppsummering av vesentlige forhold som revisor har blitt kjent med i løpet av revisjonen. Her konkluderer revisor blant annet med at:

- «Vi har ikke avdekket noen forhold som var av en slik karakter eller størrelse at de skaper usikkerhet om det fremlagte årsregnskap.»
- «Dokumentasjon på årsregnskapet som er blitt fremlagt har vært av tilfredsstillende kvalitet.»
- «Etter vår mening har samarbeidet med fellesrådets ledelse og øvrige personale vært godt. Vi har fått den assistanse og de opplysninger vi har bedt om.»

Rapporten gir videre noen anbefalinger og forslag til rutineendringer som kommenteres fortløpende under:

Revisjon gjennom året

Intern kontroll

«Det er identifisert tilfeller hvor det kun har vært en godkjenner på inngående fakturaer, noe som ikke er i henhold til rutine for intern kontroll. Avdekkede tilfeller er rettet opp, men det er en risiko for at tilsvarende tilfeller kan skje igjen da administrasjonen ikke har identifisert hvordan dette oppstår i systemet. Vi anbefaler fellesrådet å følge opp forholdet og påse at det lukkes permanent»

Dette en svakhet i regnskapssystemet (Xledger) som vi gjentatte ganger har påpekt overfor Aider, senest i brev datert 14.03.23, hvor Aider blir bedt om å redegjøre for hva som gjøres for å lukke dette internkontroll-avviket og hvilke kompenserende kontroller som gjennomføres i mellomtiden.

Aider bekrefter at:

1. Oppsett for både BKF og menighetene er gjennomgått for å kontrollere at fakturaflyt med (minimum) to godkjennerne er korrekt satt opp.
2. Det blir igangsatt et prosjekt for å utvikle en automatisert overvåkningsløsning.
3. Inntil en helautomatisk løsning er på plass blir det tatt ut manuelle lister for å etterkontrollere at alle bilag er godkjent som forutsatt.

BKF vil følge opp at automatisert overvåkningsløsning kommer på plass. I mellomtiden har vi bedt om å få tilsendt de manuelle kontrollrapportene månedlig.

Manglende finansreglement

Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske Kirke § 21 angir at det skal utarbeides et finansreglement dersom finansformue plasseres i annet enn bankinnskudd. Bergen Kirkelige Fellesråd har investeringer i aksjer i Akasia AS og i Kirkepartner AS, men det foreligger ikke finansreglement. Vi vil oppfordre om at finansreglement etter forskriften § 21 utarbeides. Forholdet ble også kommentert i vår revisjonsrapport nr. 5 for 2021.

Kirkevergen planlegger å legge fram forslag til revidert økonomireglement i forkant av høstens valg, ref. VM-dokumentet. Det er da naturlig at forslag til finansreglement utarbeides samtidig.

Retningslinjer for forvaltning av eierskapet både i Akasia AS og Kirkepartner AS godt forankret i Eiermelding. Administrasjonen legger fram forslag til revidert Eiermelding i dette møtet.

Periodisering festeinntekter

Festeavgifter inntektsføres fullt ut på tidspunkt for fakturering uavhengig av perioden som festeavgiften gjelder for. Inntekten skulle vært periodisert over den aktuelle festeperioden.

Det er vår vurdering at nettoeffekt av dette ikke er vesentlig for regnskapet så lenge det gjøres tilsvarende hvert år og både nye festeavgifter og utgang av eksisterende festeavgifter er på et stabilt nivå. Denne vurderingen har blitt underbygget av BKF sitt eget estimat av effekten av feilperiodiseringen.

I 2022 har festeavgiften økt betydelig sammenlignet med 2021. Den estimerte periodiserte effekten for regnskapet for 2022 er på MNOK 3,2, og det er gjort en avsetning for dette i regnskapet.

BKF ønsker selvfølgelig i utgangspunktet å følge gjeldende regnskapsregler, og regnskapssystemet vi nå benytter skal ha teknisk tilfredsstillende løsninger for dette, selv for våre store transaksjonsmengder (ca 9.200 fakturaer i 2022). Vi er også kjent med at det pågår et vurderingsarbeid tilsvarende i regi av KA.

En slik prinsippendring vil imidlertid gi store konsekvenser for våre bokførte inntekter fra og med det året man endrer prinsipp og 5 år frem i tid. Økonomiforskriften krever at underskudd et år dekkes inn påfølgende år, unntaksvis over ytterligere 2 år med melding til «det organet i Den norske kirke som Kirkemøtet bestemmer».

I 2022 bokførte 17,7 millioner kroner i festeinntekter (hovedsakelig for 5 år). Med periodisering over 5 år ville kun 3,54 millioner kroner blitt inntektsført i 2022, mens de resterende 4/5-delene ville blitt inntektsført i 4 påfølgende år, dvs at bokførte inntekter i 2022 ville blitt redusert med mer enn 14 millioner kroner. En mulig konsekvens er derfor at vi ikke

er i stand til å levere tilfredsstillende driftstjenester på gravplassområdet i overgangsperioden.

Kirkevergen følger med på arbeidet som gjøres nasjonalt, og vil utrede mulige løsninger som både tilfredsstillende gjeldende regnskapsregler - samtidig som vi finner løsninger for en bærekraftig økonomi i overgangsperioden.

Avslutning investeringsregnskap

Avslutningen av investeringsregnskapet skal gjennomføres i tråd med Forskrift om økonomiforvaltning i sokn i Den norske kirke § 17 (8) ved udekket beløp. I investeringsregnskapet er bruk av ubundne investeringsfond MNOK 3,5 over budsjett og i strid med forskriften § 17 (8) som angir at bruk skal føres iht. budsjett. Avsetning til ubundne investeringsfond er ikke redusert tilstrekkelig iht. forskriften § 17 (8), som angir at det udekkede beløpet skal reduseres så mye som mulig ved å stryke avsetninger til ubundet fond. Tilsvarende forhold ble også kommentert i vår revisjonsrapport nr. 5 for 2021.

Klipp fra investeringsregnskapet:

Kontonavn	Note	Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsjett	Avvik
		01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 31.12.2022	
Avsetninger	8	29 593 282	26 888 000	8 000 000	2 705 282
Bruk av avsetninger	8	-12 146 017	-8 593 546	-27 700 000	-3 552 471
NETTO AVSETNINGER		17 447 265	18 294 454	-19 700 000	-847 189

BKF har i investeringsregnskapet avsatt netto 17,4 millioner kroner til investeringsfond. Revisjonsrapporten påpeker at bruk av avsetningene i henhold til «strykningsreglene» i økonomiforskriften skulle vært redusert med 3,5 millioner kroner, slik at regnskapsført bruk av avsetninger var lik revidert budsjettet (tall markert med gult). Avsetninger til investeringsfond skulle vært redusert tilsvarende. Netto avsetninger hadde uansett vært uendret.

Økonomiforskriften (og revisor) forholder seg til totaltall, mens vi internt har behov for å holde mer detaljert oversikt over hvilke midler som er avsatt til hvilke formål. Hensynet til enklest mulig regnskapsføring av avsetninger til og fra de ulike investeringsfondene har derfor «overstyrt» regelverket.

Vi har allerede avtalt et oppfølgingsmøte med revisor for å finne bedre løsninger for regnskapsavleggelsen for 2023, slik at alle nødvendige hensyn kan ivaretas innenfor regelverket.

BKFs arbeidsutvalg behandlet saken den 18.4:

Møtebehandling

AU henstiller om at det tilbys kurs i økonomiarbeid og finansforvaltning i menighetene, for nye menighetsråd etter valget til høsten

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellestråds vedtak

Bergen kirkelige fellestråds arbeidsutvalg tar revisjonsberetning og revisjonsrapport nr. 6 for 2022 til orientering, og ber kirkevergen følge opp merknadene i revisjonsrapporten.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellestråd tar revisjonsberetning og revisjonsrapport nr. 6 2022 til orientering, og ber kirkevergen følge opp merknadene i revisjonsrapporten med tiltak som beskrevet i saken

Deloitte AS
Lars Hilles gate 30
Postboks 6013 Postterminalen
NO-5892 Bergen
Norway

Tel: +47 55 21 81 00
www.deloitte.no

Til Bergen Kirkelige Fellesråd

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd som viser et netto driftsresultat på kr 11.263.038 og et mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, driftsregnskap og investeringsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til fellesrådet per 31. desember 2022, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av fellesrådet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Fellesrådets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Fellesrådet og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide og fastsette årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder

vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av de intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av fellestrådet interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med fellestrådet blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av fellestrådet regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 8. mars 2023
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 51.174.xxx.xxx

2023-03-09 20:37:13 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: HTL62-PQG1Q-VJ018-BMMX5-JY7HV-XYUXX

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Deloitte AS
Lars Hilles gate 30
Postboks 6013 Postterminalen
NO-5892 Bergen
Norway

Tel: +47 55 21 81 00
www.deloitte.no

Bergen Kirkelige Fellesråd
Att.: Kirkeverge Mette Svanes
Marken 34

5017 BERGEN

13. mars 2023

Revisjonsrapport nr. 6
(journalføres)

REVISJONSRAPPORT FOR REGNSKAPSÅRET 2022

Vi har avsluttet revisjonen av årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd (BKF) for 2022. Vi vil i denne forbindelse knytte noen kommentarer til vårt arbeid og det fremlagte årsregnskap. Revisjonsrapportens formål er å gi en oppsummering av vesentlige forhold som vi er blitt kjent med i løpet av revisjonen.

I vår revisjon har vi gjennomført de revisjonshandlinger vi har ansett nødvendig for å få bekreftet at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Etter vår mening har samarbeidet med fellesrådets ledelse og øvrig personale vært godt. Vi har fått den assistanse og de opplysninger vi har bedt om.

Fellesrådets ledelse er ansvarlig for å etablere og opprettholde en tilfredsstillende intern kontroll, herunder sørge for at regnskapsføringen er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på betryggende måte.

Vi gjør oppmerksom på at vår gjennomgang av den interne kontroll er begrenset til den gjennomgang vi er pliktige til i henhold til god revisjonsskikk.

Uavhengighet og objektivitet

Vi vil innledningsvis bekrefte at revisjonsteamet overholder kravene til uavhengighet og objektivitet i henhold til revisorloven. Andre tjenester enn revisjons- og revisjonsrelatert arbeid for fellesrådet er utført i begrenset omfang.

Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi lagt vekt på å kontrollere påliteligheten i de interne kontroll- og regnskapsrutiner som fører frem til og danner grunnlaget for avleggelsen av årsregnskapet. Videre har vi utført direkte kontroll av utvalgte poster i regnskapet.

Vi har ikke avdekket noen forhold som var av en slik karakter eller størrelse at de skaper usikkerhet om det fremlagte årsregnskap. Vi vil likevel kommentere enkelte forhold nedenfor.

Intern kontroll

Det er identifisert tilfeller hvor det kun har vært en godkjenner på inngående fakturaer, noe som ikke er i henhold til rutine for intern kontroll. Avdekkede tilfeller er rettet opp, men det er en risiko for at tilsvarende tilfeller kan skje igjen da administrasjonen ikke har identifisert hvordan dette oppstår i systemet. Vi anbefaler fellesrådet å følge opp forholdet og påse at det lukkes permanent.

Manglende finansreglement

Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske Kirke § 21 angir at det skal utarbeides et finansreglement dersom finansformue plasseres i annet enn bankinnskudd. Bergen Kirkelige Fellesråd har investeringer i aksjer i Akasia AS og i Kirkepartner AS, men det foreligger ikke finansreglement. Vi vil oppfordre om at finansreglement etter forskriften § 21 utarbeides. Forholdet ble også kommentert i vår revisjonsrapport nr. 5 for 2021.

Revisjonen av årsoppgjøret

Ved vår revisjon av årsoppgjøret har vi lagt vekt på kontroll av fullstendighet av inntekter og gjeld, og gyldighet av eiendeler og kostnader.

Dokumentasjonen på årsregnskapet som er blitt fremlagt for revisjon har vært av tilfredsstillende kvalitet.

Vi har ved våre revisjonshandlinger ikke funnet vesentlige formelle eller materielle feil i det fremlagte regnskap. Vi vil kommentere enkelte forhold under.

Periodisering av inntekter**Periodisering av festeavgifter**

Festeavgifter inntektsføres fullt ut på tidspunkt for fakturering uavhengig av perioden som festeavgiften gjelder for. Inntekten skulle vært periodisert over den aktuelle festeperioden.

Det er vår vurdering at nettoeffekt av dette ikke er vesentlig for regnskapet så lenge det gjøres tilsvarende hvert år og både nye festeavgifter og utgang av eksisterende festeavgifter er på et stabilt nivå. Denne vurderingen har blitt underbygget av BKF sitt eget estimat av effekten av feilperiodiseringen.

I 2022 har festeavgiften økt betydelig sammenlignet med 2021. Den estimerte periodiserte effekten for regnskapet for 2022 er på MNOK 3,2, og det er gjort en avsetning for dette i regnskapet.

Avslutning av investeringsregnskap

Avslutningen av investeringsregnskapet skal gjennomføres i tråd med Forskrift om økonomiforvaltning i sokn i Den norske kirke § 17 (8) ved udekket beløp. I investeringsregnskapet er bruk av ubundne investeringsfond MNOK 3,5 over budsjett og i strid med forskriften § 17 (8) som angir at bruk skal føres iht. budsjett. Avsetning til ubundne investeringsfond er ikke redusert tilstrekkelig iht. forskriften § 17 (8), som angir at det udekkede beløpet skal reduseres så mye som mulig ved å stryke avsetninger til ubundet fond. Tilsvarende forhold ble også kommentert i vår revisjonsrapport nr. 5 for 2021.

Avslutning

Vennligst ta kontakt dersom det er spørsmål til punktene ovenfor.

Vi vil avslutningsvis takke for et godt samarbeid knyttet til revisjonen av regnskapsåret 2022.

Med vennlig hilsen
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollkomiteen

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 51.174.xxx.xxx

2023-03-13 12:44:13 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 0K20H-GU3VH-V3IDU-5ZYC1-K0IC1-X50QU

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Elin Træet		23/03231-2	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15/23	03.05.2023

BKF - Økonomirapport pr 28.02.2023 og regnskapsrapporter pr 31.03.2023

Vedlegg:

Driftsregnskap 2023-03 FR
 Investeringsprosjekter 2023-03 FR
 Økonomirapport 28.02.23 FR

Saksframlegg

Vedlagt følger økonomirapport pr 28.02.2023, samt regnskapsrapporter pr 31.03.2023.

Noen faktura fra Akasia Kirke og Gravplass AS som vedrører arbeid utført i mars har blitt fakturert med fakturadato 01.04.2023. Kostnaden har derfor blitt bokført i april i stedet for i mars.

Det innebærer at investeringsregnskapet og prosjektkostnaden for Domkirken og Korskirken dermed er hhv kr 231.000 og kr 992.000 for lav i vedlagte rapport per 31.03.2023.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 28.02.2023 og regnskapsrapporter pr 31.03.2023 til orientering.

Driftsregnskap pr 31.03.23 for Bergen kirkelige fellesråd

Regnskap pr 31.03.23	Kirkelig virksomhet og administrasjon				Kirke				Gravplass				Totalt					
	Regnskap	Budsjett	Forbruk % budsjet	Regnskap i fjor	Regnskap	Budsjett	Forbruk % budsjet	Regnskap i fjor	Regnskap	Budsjett	Forbruk % budsjet	Regnskap i fjor	Regnskap	Budsjett	Forbruk % budsjet	Regnskap i fjor		
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-78 625	-137 500	57,2 %	-93 180	-94 680	-85 500	110,7 %	-85 500	-5 911 285	-5 517 463	107,1 %	-6 364 210	-6 084 590	-5 740 463	106,0 %	-6 542 890		
1.2 Salg av driftsmidler	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
1.3 Refusjoner/overføring	-5 998 064	-5 016 387	119,6 %	-4 830 847	-183 924	-470 120	39,1 %	-188 924	-89 943	-192 780	46,7 %	-158 736	-6 271 931	-5 679 287	110,4 %	-5 178 507		
1.4 Kalkulatoriske inntekter	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
1.5 Statlige tilskudd	-364 637	-6 591 400	5,5 %	-201 100	0	0		0	-43 100	-41 250	104,5 %	-41 975	-407 737	-6 632 650	6,1 %	-243 075		
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-21 057 074	-21 102 924	99,8 %	-19 544 269	-11 107 676	-11 107 676	100,0 %	-10 636 211	-14 733 730	-14 749 655	99,9 %	-13 906 943	-46 898 480	-46 960 255	99,9 %	-44 087 423		
1.7 Tilskudd fra fellesråd/meninghetsråd	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlende midler	-1 920	0		0	0	0		0	0	0		0	-1 920	0		0		
Sum driftsinntekter	-27 500 321	-32 848 211	83,7 %	-24 669 396	-11 386 279	-11 663 296	97,6 %	-10 910 635	-20 778 058	-20 501 148	101,4 %	-20 471 864	-59 664 659	-65 012 655	91,8 %	-56 051 895		
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	30 423 792	31 429 379	96,8 %	26 583 722	566 938	585 698	96,8 %	526 453	2 626 297	2 713 038	96,8 %	2 394 142	33 617 026	34 728 116	96,8 %	29 504 317		
2.2 Kjøp av varer og tjenester *	5 542 340	3 837 925	144,4 %	3 593 540	14 385 249	11 011 406	130,6 %	13 380 923	16 868 869	15 281 532	110,4 %	14 114 353	36 796 451	30 130 869	122,1 %	31 088 816		
2.3 Refusjoner/overføringer	0	159 500	0,0 %	0	5 389	115 000		0	2 336 425	2 331 037	100,2 %	2 252 491	2 341 813	2 605 537	89,9 %	2 252 491		
2.4 Kalk. Utg. ved komm. Tj.ytingsavtale	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
2.5 Tilskudd og gaver	100 000	1 097 500	9,1 %	0	0	0		0	0	0		0	100 000	1 097 500	9,1 %	0		
Sum driftsutgifter	36 066 131	36 524 304	98,7 %	30 177 262	14 957 576	11 712 104	127,7 %	13 907 376	21 831 584	20 325 607	107,4 %	18 760 986	72 855 291	68 562 015	106,3 %	62 845 624		
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 824 192	-512 500	355,9 %	-761 475	1 511	0		2 955	159	0		-2 634	-1 822 523	-512 500	355,6 %	-761 154		
Sum finansposter	-1 824 192	-512 500	355,9 %	-761 475	1 511	0		2 955	159	0		-2 634	-1 822 523	-512 500	355,6 %	-761 154		
Netto driftsresultat	6 741 618	3 163 593	213,1 %	4 746 392	3 572 807	48 808		2 999 696	1 053 684	-175 542		-1 713 512	11 368 109	3 036 860	374,3 %	6 032 575		
5.1 Bruk av utdisponert fra tidl.år	0	-361 228		0	-12 245	0		-51 464	0	0		0	-12 245	-361 228	3,4 %	-51 464		
5.2 Bruk av disposisjonsfond	0	0	0,0 %	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
5.3 Bruk av bundne fond	0	0	0,0 %	0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	36 783	0	0,0 %	32 329	0	0		0	0	401 628		0	36 783	401 628		32 329		
5.6 Avsatt til bundne fond	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	0	0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		0		
Sum interne finansieringstransaksjoner	36 783	-361 228	-10,2 %	32 329	-12 245	0		-51 464	0	401 628		0	24 538	40 400	60,7 %	-19 135		
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	6 778 401	2 802 365		4 778 721	3 560 562	48 808		2 948 232	1 053 684	226 086		-1 713 512	11 392 647	3 077 260		6 013 440		
* Herav strømkostnader	92 603	25 000	370,4 %	92 634	5 543 041	1 500 000		369,5 %	4 750 579	1 045 962		350 000	298,8 %	874 829	6 681 606	1 875 000	356,4 %	5 718 042

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.03	Fonds- avsetning pr 31.12.22	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter				
Negativ saldo fra 2022				-1 000 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		-1 202 758		20 900 000
Rentekompensasjon				500 000
Sum inntekter		-1 202 758		20 400 000
Utgifter	Regnskap 31.03	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Domkirken/Korskirken rehabilitering				18 400 000
DOMKIRKEN	170 875			
KORSKIRKEN	3 948 827			
Mariakirken - diverse rehabilitering				2 000 000
Fana - drenering og rehabilitering (FANK2101)	272 092			
Sum utgifter	4 391 795		21,5 %	20 400 000

NYE KIRKER

	Regnskap 31.03	Fonds- avsetning pr 31.12.22	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter				
Haukås kirke - hentes fra fond				1 000 000
Birkeland kirke - utvidelse, hentes fra fond				1 000 000
Sædalen kirke - hentes fra fond				38 000 000
Sædalen kirke - Enova-støtte				50 000
Hentes fra investeringsfond renter				3 200 000
Orgelprosjekt Nygård - hentes fra fond				1 250 000
Sum inntekter		113 728 721		44 500 000
Utgifter	Regnskap 31.03	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Sædalen kirke, nytt kirkebygg (SÆDK1501)	5 051 978	46 330 136	12,5 %	40 500 000
Haukås nærkirke (HAUK1701)	37 488	29 417 090	3,7 %	1 000 000
Birkeland kirke, utvidelse/tilbygg (BIRK2101)		36 329 395		1 000 000
Loddefjord kirke - utvidelse (LODK2001)				
Orgelprosjekt Nygård		1 652 100		1 500 000
Reserve				500 000
Sum utgifter	5 089 466	113 728 721	11,4 %	44 500 000

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.03	Fonds- avsetning pr 31.12.22	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Negativ saldo fra forrige år				-5 000 000
Investeringsmidler - kirker		-8 001 928		13 400 000
Ekstramidler Johanneskirken		8 918 343		11 600 000
Johanneskirken - overførte midler fra 2022				8 300 000
Slettebakken - overførte midler fra 2022				500 000
Nygård - overførte midler fra 2022				300 000
Orgelrehabilitering - overførte midler fra 2022				350 000
Rentekompensasjon				300 000
Sum inntekter		916 415		29 750 000

Utgifter	Regnskap 31.03	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Rehabilitering kirker				3 800 000
Fridalen kirke - slutføring tak (FRIK1901, FRIK1902, FRIK2201)	1 824 662		60,8 %	3 000 000
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak (FYLK1602, FYLK1701, FYLK2002)	34 800			
Johanneskirken rehabilitering (JOHK1701)	910 697		4,6 %	19 900 000
Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold (KDØR1701)	98 015		49,0 %	200 000
Nygård kirke - rehabilitering (NYGK2301)	42 013			300 000
Nykirken - rehabilitering før 400-års jubileum (NYKK1701)	37 982			
Salhus kirke - rehabilitering (SALK2101, SALK2102)	85 883		4,3 %	2 000 000
Slettebakken kirke - fullføre tak (SLEK2001)	646 207		129,2 %	500 000
Sælen kirke - fuktsikring og nytt kjøkken (SÆLK2202, SÆLK2203)	176 102			
Søreide kirke - rehabilitering før 50-års jubileum (SØRK1701)	100 056		33,4 %	300 000
Ytre Arna kirke - HMS-tiltak (gjerde) (YTAK2201)	208 236			500 000
Åsane kirke - nytt tak på ungdomsavdeling (ÅSAK2201)				800 000
Orgelrehabilitering St. Markus (STMK2101)	215 249		61,5 %	350 000
Orgelrehabilitering Årstad				1 000 000
Universell utforming - rullestolramper Nykirken, løfteplattform Salhus (NYGK2201, NYKK2201, ÅSAK1901)	192 052			700 000
ENØK-tiltak (ENØK1501, ENØK1901, ENØK2301, SÆLK2201)	851 252			
Reserve				200 000
Sum	5 423 206	-	18,2 %	29 750 000

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 31.03	Fonds- avsetning pr 31.12.22	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Investeringsmidler - gravplasser, kapell og krematorium		2 480 661		25 800 000
Investeringsmidler - fra fond Solheim		11 365 200		11 000 000
Ekstra driftsfond til tak Møllendal driftsbygg/Solheim				3 000 000
Fra fond - krematorium				500 000
Ekstra fra fond til urnegraver Loddefjord og Fyllingsdalen				18 950 000
Investeringsmidler - fra fond Fyllingsdalen		29 000 000		-
Fondsavsetning Kunst og designprogram		838 000		-
Sum inntekter		43 683 861		59 250 000

Utgifter	Regnskap 31.03	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Bygg og krematorium	64 275		1,2 %	5 550 000
Forprosjekt - gravplassbygg				500 000
Møllendal driftsbygg - tak				3 000 000
Solheim kapell - skallsikring (SOLC1902)				50 000
Driftsbygg og lagerplass - Solheim, Møllendal (MØLG2002, MØLG2205, SOLG2102, SOLG2201)	64 275			1 500 000
Krematorium - utredning			0,0 %	500 000
Anlegg	11 188 774		20,8 %	53 700 000
Nyanlegg og utvidelser				
Fyllingsdalen gravplass inkl NML, bygg, lagerplass (FYL2102, FYLG2103, FYLG2104, FYLG2106)	4 935 177		17,0 %	29 000 000
Navnet minnelund	135 013		67,5 %	200 000
Fana kirkegård - ny navnet minnelund (FANG2101)	65 188		32,6 %	200 000
Fyllingsdalen - ny navnet minnelund (FYL2105)	3 125			
Loddefjord - ny navnet minnelund (LODG2101)	56 700			
Møllendal - ny navnet minnelund (MØLG1905)	10 000			
Rehabilitering gravplass	5 764 559		23,8 %	24 200 000
Forprosjekt - gravplasser og NML				500 000
Antveit gravplass inkl NML (ANTG1701, ANTG1901)	75 505			
Fana kirkegård - rehabilitering (FANG1902)	2 458 966		61,5 %	4 000 000
Gravdalspollen - rehabilitering gravfelt (GRAG2201)	49 375			1 000 000
Loddefjord - støyskjerm (LODG1901)	10 925		0,6 %	1 800 000
Loddefjord - urnegraver og gravfelt (LODG2201, LODG2202)	191 887		6,4 %	3 000 000
Møllendal - rehabilitering gjerde (MØLG2001)	245 273		46,3 %	530 000
Møllendal -rehab. (MØLG2101/MØLG2201/MØLG2202/MØLG2203)	1 850 518		212,7 %	870 000
Nygaard kirkegård - inngangsparti (NYGG1901)	57 470			
Solheim gravplass - rehabilitering mur (SOLG2103)	450 388		4,1 %	11 000 000
Vannmålere alle gravplasser (GRAV1902)	53 631			
Øvsttun gravplass - nytt urnefelt (ØVSG2103)	320 622		21,4 %	1 500 000
Andre tiltak				
Etablere GIS på gravplassene (GISG2201)	354 024		118,0 %	300 000
Sum utgifter inneværende års prosjekter	11 253 049		19,0 %	59 250 000

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 31.03	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
IKT2101 IKT nye Pcer iht rammeavtale		327 266		
Sum	0	327 266		0

ØKONOMIRAPPORT PR
28.02.2023 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD

Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte.

Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for sokn i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Nærmere ¾ av inntektene i driftsregnskapet kommer fra Bergen kommune.

Budsjetterte driftsutgifter fordeler seg med 51 % på Kirkelig virksomhet og administrasjon, 31 % på Gravplass og 18 % på Kirkebygg. Avvik pr 28.02.23 kommenteres under det enkelte virksomhetsområde.

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 28.02.2023	Totaloversikt			
	Regnskap 28.02.23	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 28.02.22
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-4 193 457	-3 826 975	109,6 %	-4 335 473
1.2 Salg av driftsmidler	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-3 810 348	-3 786 191	100,6 %	-2 964 871
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-271 825	-4 421 767	6,1 %	-204 083
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-31 154 987	-31 306 837	99,5 %	-29 445 627
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-		-
Sum driftsinntekter	-39 430 616	-43 341 770	91,0 %	-36 950 054
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	22 286 614	23 152 077	96,3 %	19 820 967
2.2 Kjøp av varer og tjenester	25 166 153	20 087 242	125,3 %	20 767 165
2.3 Refusjoner/overføringer	1 554 024	1 737 024	89,5 %	1 502 117
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	100 000	731 667	13,7 %	-
Sum driftsutgifter	49 106 792	45 708 010	107,4 %	42 090 249
3.1 Renteinntekter og utbytte	1 676	-341 667	-0,5 %	3 851
Sum finansposter	1 676	-341 667	-0,5 %	3 851
Netto driftsresultat	9 677 852	2 024 573	478,0 %	5 144 046
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-12 245	-240 819	5,1 %	-21 089
5.3 Bruk av bundne fond	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	22 971	267 752	8,6 %	10 779
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	10 726	26 933	39,8 %	-10 310
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	9 688 578	2 051 506		5 133 736

* Periodisert årsbudsjett

Investering

BKF får rammefinansiering av Bergen kommune på områdene Kirkebygg, Middelalderkirker og Gravplass. I tillegg har vi siden 2016 fått ca 10 millioner kroner pr år, først til ny kirke i Sædalen, så til ny kirke på Haukås. Fra eget tilskudd til rehabilitering av Johanneskirken. For 2023 utgjør tilskuddet 11,6 millioner kroner.

I 2023 er rammetilskuddene til Kirkebygg og Gravplass halvert i forhold til tidligere år. Dette gir et inntektsbortfall før kompensasjon for lønns- og prisvekst, på nærmere 35 millioner kroner.

For 2023 er det bevilget en «ENØK-pakke» på 15 millioner kroner, fordelt med 13 millioner kroner til kirkebygg og 2 millioner kroner til Gravplass. Beløpet blir tatt inn i revidert budsjett.

Investeringsbudsjettene er vedtatt på rammenivå, med fullmakt til kirkevergen til omdisponering innenfor de respektive rammene.

Totaloversikt investering

	Regnskap 28.02.2023	Budsjett 28.02.2023	Regnskap 28.02.2022
Investeringsregnskap 2023			
Investeringer i anleggsmidler	15 604 638	25 650 000	11 625 840
Moms generell komp.ordn.inv.	3 757 676		2 897 168
Dekning av tidl.års udekket Avsetninger			
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	19 362 314	25 650 000	14 523 008
Finansiert slik:			
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-10 592		-3 000
Refusjoner	-3 757 676		-2 897 168
Tilskudd til investeringer	-14 466 667	-12 091 667	-16 491 900
Sum ekstern finansiering	-18 234 935	-12 091 667	-19 392 068
Overført fra driftsregnskapet			
Bruk av avsetninger		-13 558 333	
Bruk av tidligere års udisponert	0	-13 558 333	0
SUM FINANSIERING	-18 234 935	-25 650 000	-19 392 068
Udekket/udisponert	1 127 379	0	-4 869 060

Vi venter fortsatt på bygg- og anleggsstart på årets to store prosjekter, ny kirke i Sædalen og utvidelse av Fyllingsdalen gravplass. Investeringstakten vil derfor øke utover året.

Avvik på tilskudd til investeringer skyldes i hovedsak «ENØK-pakken» som ikke er budsjettert.

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 28.02.2023	Kirkelig virksomhet og administrasjon			
	Regnskap 28.02.23	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 28.02.22
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-54 325	-91 667	59,3 %	-69 330
1.2 Salg av driftsmidler	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-3 702 250	-3 344 258	110,7 %	-2 722 867
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-243 092	-4 394 267	5,5 %	-176 100
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-13 927 383	-14 068 616	99,0 %	-13 083 524
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-		-
Sum driftsinntekter	-17 927 049	-21 898 807	81,9 %	-16 051 821
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	20 118 536	20 952 919	96,0 %	17 869 418
2.2 Kjøp av varer og tjenester	3 750 197	2 558 617	146,6 %	2 313 847
2.3 Refusjoner/overføringer	-	106 333		-
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	100 000	731 667	13,7 %	-
Sum driftsutgifter	23 968 733	24 349 536	98,4 %	20 183 265
3.1 Renteinntekter og utbytte	120	-341 667	0,0 %	396
Sum finansposter	120	-341 667	0,0 %	396
Netto driftsresultat	6 041 803	2 109 062	286,5 %	4 131 840
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-240 819		-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	22 971	-		10 779
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	22 971	-240 819	-9,5 %	10 779
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	6 064 774	1 868 243		4 142 619

* Periodisert årsbudsjett

Regnskapsrapporten for pr 28.02.23 mangler flere vesentlige poster:

- **Post 1.5** - Vi har ikke mottatt tilskudd fra Den norske kirke til trosopplæring, lønnstilskudd til kateketer og diakoner, samt tilskudd til kirkemusikk. Dette forklarer i hovedsak inntektsavviket. Regnskapsrapport for trosopplæring for 2022 er sendt DNK. Vi forventer ikke nedtrekk i midlene for 2023. Varslede tilskuddssatser for kateketer og diakoner er lavere enn budsjettet, så her vil det bli et budsjettavvik som må tas inn i revidert budsjett.
- **Post 2.5** - Det er ikke utbetalt tilskudd til menighetene (driftstilskudd, tilskudd til trosopplæring og kompensasjon for manglende lokaler. Dette forventes utbetalt i løpet av april.
- **Post 3.1** - Bankrenter kapitaliseres og bokføres kvartalsvis. Til neste økonomirapport vi vi korrigere periodiseringen av budsjettet, slik at budsjetterte renteinntekter også fordeles pr kvartal.

Regnskapsrapporten viser et betydelig merforbruk under post 2.2 Kjøp av varer og tjenester. Dette skyldes i hovedsak periodiseringsforskjeller mellom regnskap og budsjett, samt innleie av vikarer. Utgifter til disse

bokføres under denne posten, mens budsjettmidlene ligger i post 2.1 Lønn og sosiale utgifter. I tillegg er vedtatt rabatt på «Lokalt skrivebord» regnskapsført først i mars.

Hensyntatt disse forholdene er konklusjonen at det så langt er kontroll på driftsbudsjettet.

Kjente endringer som ikke er budsjettet:

- Vi har mottatt tilskudd fra Den norske kirke til gjennomføring av kirkevalg på 1,2 millioner kroner. Tilskuddet skal i sin helhet dekke kostnader til kirkevalget og vil derfor motsvares av tilvarende utgifter. Både inntekt og utgift tas inn i revidert budsjett.

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 28.02	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
IKT2101 IKT nye PCer iht rammeavtale		327 266		
Sum	0	327 266		0

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 28.02.2023	Kirkebygg			
	Regnskap 28.02.23	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 28.02.22
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-60 120	-57 000	105,5 %	-52 500
1.2 Salg av driftsmidler	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-48 340	-313 413	15,4 %	-67 583
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-	-		-
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-7 405 117	-7 405 117	100,0 %	-7 090 807
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-		-
Sum driftsinntekter	-7 513 577	-7 775 530	96,6 %	-7 210 890
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	376 878	390 465	96,5 %	353 649
2.2 Kjøp av varer og tjenester**	10 284 053	7 340 937	140,1 %	9 043 596
2.3 Refusjoner/overføringer	-	76 667	0,0 %	-
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	-	-		-
Sum driftsutgifter	10 660 931	7 808 069	136,5 %	9 397 245
3.1 Renteinntekter og utbytte	1 511			2 955
Sum finansposter	1 511	0		2 955
Netto driftsresultat	3 148 865	32 539		2 189 310
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år				
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-12 245	-		-21 089
5.3 Bruk av bundne fond	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	-		-
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	-12 245	0		-21 089
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	3 136 620	32 539		2 168 220

* Periodisert årsbudsjett

** Herav strømkostnader 4 480 389 1 000 000 448,0 % 3 182 390

Kontroll på driftsbudsjettet – med unntak av strøm

Driften per 28.02 viser et regnskap i balanse, med unntak av strøm. Vi har i utgangspunktet meldt både til fellesråd og kommune at vi forventer samme strømstøtteordning i 2023 som vi fikk i 2022. Vi har ingen indikatorer på at dette ikke vil skje, men endelig avklaring får vi først ved kommunens gjennomgang av tertialrapporten for første tertial (i juni).

Investering

I månedsskiftet mars/april kommer det informasjon om årets tildeling av statstilskudd til rehabilitering kirkebygg. (Staten bruker 39,5 millioner kroner i 2023.) I tillegg til middelalderkirker i stein, vil det i år bli satt av penger til listeførte kirker bygget mellom 1850 og 1900. Når detaljene blir offentliggjort vil vi se om vi skal gjøre noe om på planene våre for å få utnyttet tilskuddsmulighetene.

Middelalderkirker

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 28.02	Fonds- avsetning pr 31.12.22	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter				
Negativ saldo fra 2022				-1 000 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		-1 202 758		20 900 000
Rentekompensasjon				500 000
Sum inntekter		-1 202 758		20 400 000
Utgifter	Regnskap 28.02	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Domkirken/Korskirken rehabilitering				18 400 000
DOMKIRKEN	123 157			
KORSKIRKEN	2 709 373			
Mariakirken - diverse rehabilitering				2 000 000
Fana - drenering og rehabilitering (FANK2101)	116 093			
Sum utgifter	2 948 623		14,5 %	20 400 000

Nye kirker

NYE KIRKER

	Regnskap 28.02	Fonds- avsetning pr 31.12.22	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter				
Haukås kirke - hentes fra fond				1 000 000
Birkeland kirke - utvidelse, hentes fra fond				1 000 000
Sædalen kirke - hentes fra fond				38 000 000
Sædalen kirke - Enova-støtte				50 000
Hentes fra investeringsfond renter				3 200 000
Orgelprosjekt Nygård - hentes fra fond				1 250 000
Sum inntekter		113 728 721		44 500 000
Utgifter	Regnskap 28.02	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Sædalen kirke, nytt kirkebygg (SÆDK1501)	2 935 338	46 330 136	7,2 %	40 500 000
Haukås nærkirke (HAUK1701)	37 488	29 417 090	3,7 %	1 000 000
Birkeland kirke, utvidelse/tilbygg (BIRK2101)		36 329 395		1 000 000
Loddefjord kirke - utvidelse (LODK2001)				
Orgelprosjekt Nygård		1 652 100		1 500 000
Reserve				500 000
Sum utgifter	2 972 825	113 728 721	6,7 %	44 500 000

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 28.02	Fonds-avsetning pr 31.12.22	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Negativ saldo fra forrige år				-5 000 000
Investeringsmidler - kirker		-8 001 928		13 400 000
Ekstramidler Johanneskirken		8 918 343		11 600 000
Johanneskirken - overførte midler fra 2022				8 300 000
Slettebakken - overførte midler fra 2022				500 000
Nygård - overførte midler fra 2022				300 000
Orgelrehabilitering - overførte midler fra 2022				350 000
Rentekompensasjon				300 000
Sum inntekter		916 415		29 750 000

Utgifter	Regnskap 28.02	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Rehabilitering kirker				3 800 000
Fridalen kirke - slutføring tak (FRIK1901, FRIK1902, FRIK2201)	1 275 044		42,5 %	3 000 000
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak (FYLK1602, FYLK1701, FYLK2002)	34 800			
Johanneskirken rehabilitering (JOHK1701)	236 027		1,2 %	19 900 000
Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold (KDØR1701)	95 355		47,7 %	200 000
Nygård kirke - rehabilitering (NYGK2301)	10 338			300 000
Nykirken - rehabilitering før 400-års jubileum (NYKK1701)	37 658			
Salhus kirke - rehabilitering (SALK2101, SALK2102)	19 188		1,0 %	2 000 000
Slettebakken kirke - fullføre tak (SLEK2001)	387 274		77,5 %	500 000
Sælen kirke - fuktsikring og nytt kjøkken (SÆLK2202, SÆLK2203)	144 341			
Søreide kirke - rehabilitering før 50-års jubileum (SØRK1701)	57 144		19,0 %	300 000
Ytre Arna kirke - HMS-tiltak (gjerde) (YTAK2201)	2 813			500 000
Åsane kirke - nytt tak på ungdomsavdeling (ÅSAK2201)				800 000
Orgelrehabilitering St. Markus (STMK2101)	68 269		19,5 %	350 000
Orgelrehabilitering Årstad				1 000 000
Universell utforming - rullestolramper Nykirken, løfteplattform				700 000
Salhus (NYGK2201, NYKK2201, ÅSAK1901)	185 177			
ENØK-tiltak (ENØK1501, ENØK1901, SÆLK2201)	382 190			
Reserve				200 000
Sum	2 935 616	-	9,9 %	29 750 000

Rehabilitering kirkebygg

I Eidsvåg kirke er det avdekket råteskader rundt vinduene i hjørnene. Dette er skader som av sikkerhetsmessige grunner må repareres i år, selv om det i utgangspunktet ikke er satt av budsjettmidler. Vi holder på å avdekke omfanget, og vil deretter se på hvordan vi kan få inndekning. Muligens må vi utsette andre prosjekter.

Stallen ved Sveitservillaen

Sveitservillaen ved Birkeland kirke er leid ut til kunstnerforeningen Galleri Oker. Pågangen av nye kunstnere som ønsker å få innpass der er svært stor, så det har vært et ønske om at Stallen ved villaen skal rustes opp, slik at den også kan tas i bruk. Fellesrådet er orientert om dette tidligere. Vi har vært i drøftinger med kommunen, som har uttrykt ønske om at vi engasjerer oss i dette. I forbindelse med søknad om midler fra Fylkeskommunen, fra tippemidler og fra ulike andre kilder, har vi forpliktet oss til å gå inn med inntil 1,5-2 mil. kroner i kapital til opprusting av stallen. Dette beløpet vil bli tilbakebetalt gjennom en endret leieavtale med Galleri Oker med økning i husleien.

Gravplass

Drift

Regnskap pr. 28.02.2023	Gravplass			
	Regnskap 28.02.23	Opprinnelig budsjett*	forbruk % budsjett	Regnskap 28.02.22
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-4 079 012	-3 678 309	110,9 %	-4 213 643
1.2 Salg av driftsmidler	-	-		-
1.3 Refusjoner/overføring	-59 758	-128 520	46,5 %	-174 421
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-28 733	-27 500	104,5 %	-27 983
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-9 822 487	-9 833 104	99,9 %	-9 271 295
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-		-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-	-		-
Sum driftsinntekter	-13 989 990	-13 667 432	102,4 %	-13 687 343
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 791 200	1 808 692	99,0 %	1 597 901
2.2 Kjøp av varer og tjenester**	11 131 904	10 187 688	109,3 %	9 409 721
2.3 Refusjoner/overføringer	1 554 024	1 554 024	100,0 %	1 502 117
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-		-
2.5 Tilskudd og gaver	-	-		-
Sum driftsutgifter	14 477 128	13 550 405	106,8 %	12 509 739
3.1 Renteinntekter og utbytte	46	-		501
Sum finansposter	46	0		501
Netto driftsresultat	487 184	-117 028		-1 177 103
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-		-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-		-
5.3 Bruk av bundne fond	-	-		-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	267 752		-
5.6 Avsatt til bundne fond	-	-		-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	-		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	267 752	0,0 %	0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	487 184	150 724		-1 177 103

* Periodisert årsbudsjett

** Herav strømkostnader 813 358 233 333 348,6 % 590 672

Post 1.1 Fakturering av festeavgifter er a jour pr 28.02.

Driftsbudsjettet er under kontroll – men strømkostnadene er krevende

Dersom det ikke hadde vært for strømutgiftene hadde driften endt med et lite pluss for februar. For håndtering av strømutgiftene vises til Økonomirapporten til kirkebygg.

Det var svært mange som døde de første ukene av 2023, det gir økte inntekter på kremasjon for avdøde utenfor Bergen kommune.

Det har vært flere vannledningsbudd i år, både i Salhus, Sauråsbakken i Åsane, to på Fana kirkegård og på Mjeldheim gravplass. Dette er dessverre et vanlig, men sørgelig vårtegn. Vannledningsbruddet på Mjeldheim ble oppdaget ved et synkehull, og bare dette kostet 333 000 kroner å utbedre; det er krevende når budsjettet for akutt vedlikehold er på 1,2 millioner kroner.

Investering

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

	Regnskap 28.02	Fonds- avsetning pr 31.12.22	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Inntekter				
Investeringsmidler - gravplasser, kapell og krematorium		2 480 661		25 800 000
Investeringsmidler - fra fond Solheim		11 365 200		11 000 000
Ekstra driftsfond til tak Møllendal driftsbygg/Solheim				3 000 000
Fra fond - krematorium				500 000
Ekstra fra fond til urnegraver Loddefjord og Fyllingsdalen				18 950 000
Investeringsmidler - fra fond Fyllingsdalen		29 000 000		-
Fondsavsetning Kunst og designprogram		838 000		-
Sum inntekter		43 683 861		59 250 000

Utgifter	Regnskap 28.02	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Årsbudsjett
Bygg og krematorium	-		0,0 %	5 550 000
Forprosjekt - gravplassbygg				500 000
Møllendal driftsbygg - tak				3 000 000
Solheim kapell - skallsikring (SOLC1902)				50 000
Driftsbygg og lagerplass - Solheim, Møllendal (MØLG2002, MØLG2205, SOLG2102, SOLG2201)				1 500 000
Krematorium - utredning			0,0 %	500 000
Anlegg	6 438 574		12,0 %	53 700 000
Nyanlegg og utvidelser				
Fyllingsdalen gravplass inkl NML, bygg, lagerplass (FYL2102, FYL2103, FYL2104, FYL2106)	1 812 151		6,2 %	29 000 000
Navnet minnelund	101 438		50,7 %	200 000
Fana kirkegård - ny navnet minnelund (FANG2101)	65 188		32,6 %	200 000
Fyllingsdalen - ny navnet minnelund (FYL2105)	3 125			
Loddefjord - ny navnet minnelund (LODG2101)	23 125			
Møllendal - ny navnet minnelund (MØLG1905)	10 000			
Rehabilitering gravplass	4 334 936		17,9 %	24 200 000
Forprosjekt - gravplasser og NML				500 000
Antveit gravplass inkl NML (ANTG1701, ANTG1901)	66 005			
Fana kirkegård - rehabilitering (FANG1902)	1 743 656		43,6 %	4 000 000
Gravdalspollen - rehabilitering gravfelt (GRAG2101)				1 000 000
Loddefjord - støyskjerm (LODG1901)	6 900		0,4 %	1 800 000
Loddefjord - urnegraver og gravfelt (LODG2201, LODG2202)	74 845		2,5 %	3 000 000
Møllendal - rehabilitering gjerde (MØLG2001)	116 734		22,0 %	530 000
Møllendal -rehab. (MØLG2101/MØLG2201/MØLG2202/MØLG2203)	1 699 137		195,3 %	870 000
Nygård kirkegård - inngangsparti (NYGG1901)	51 890			
Solheim gravplass - rehabilitering mur (SOLG2103)	352 210		3,2 %	11 000 000
Vannmålere alle gravplasser (GRAV1902)	11 988			
Øvstun gravplass - nytt urnefelt (ØVSG2103)	211 572		14,1 %	1 500 000
Andre tiltak				
Etablere GIS på gravplassene (GISG2201)	190 049		63,3 %	300 000
Sum utgifter inneværende års prosjekter	6 438 574		10,9 %	59 250 000

Som vi informerte om i forrige rapport arbeider vi med forprosjekt på NML på Loddefjord gravplass. Dette gjøres for å være klar til 2025, da det er avsatt midler til bygging, og for å gjøre det mulig å starte tidligere om det blir bevilget ekstra midler til gravplassen.

Det arbeides med å prosjektere rehabilitering av urnefelt både på Loddefjord og Øvsttun gravplasser. På Fana kirkegård vil fase 1 og 2 bli tatt i år, i tillegg til etterarbeidet tilknyttet navnet minnelund II.

Prosjektene på Fyllingsdalen gravplass er de viktigste i år, og anskaffelsen av entreprisen for utvidelsen har vært en omstendelig prosess, med flere klager. Arbeidet gjøres med assistanse fra gode advokater. Det vil bli et godt resultat, men det tar tid og vi har nok ikke kontrakt klar før i april.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Rogstad Heimli		23/01628-6	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	16/23	03.05.2023

Budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 - 2027 til Bergen kommune

Vedlegg:

Budsjettsøknad til Bergen kommune 2024

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråd skal sende sin budsjettsøknad for 2024 og økonomiplan for perioden 2024 – 2027 4. mai, dagen etter fellesrådsmøtet.

Søknadsfrist i henhold til tildelingsbrev behandlet i forrige møte (BKF-sak 6/23) er 30. april, men BKF har fått utsatt frist. Kirkevergen er invitert til møte med byrådsavdeling for kultur, frivillighet og inkludering 2. mai for å presentere BKF sitt forlag til budsjettsøknad. Dette møtet kommer i tillegg til våre faste halvårslige møter, sist avholdt 10. mars 2023.

Søknaden bygger på økonomiplan 2024 – 2027 vedtatt av fellesrådet 08.03.23 (BKF-sak 5/23), gjeldende økonomiplan for Bergen kommune og signaler gitt i byrådets politiske plattform (se lenker nederst i dokumentet).

Budsjettsøknaden er – som tidligere – sammensatt av tre elementer:

- Videreføring av årets rammetilskudd både for drift og investering
- Kompensasjon for pris- og lønnsvekst (deflator)
- Budsjettmidler til nye tiltak

I årets søknad blir det i tillegg viktig å argumentere for at rammetilskuddene til kirkebygg og gravplass løftes tilbake til 2022-nivå.

Vi lever i langt mer usikre økonomiske tider enn tidligere; høy pris- og lønnsvekst, høye strømpriser og halvering av rammetilskuddene til kirkebygg og gravplass. Budsjettsøknaden inneholder derfor også en tydeligere forutsetning om full kompensasjon for pris- og lønnsvekst som en nødvendig forutsetning for å opprettholde dagens aktivitetsnivå. Dette er spesielt viktig i en situasjon hvor mer enn halvparten av menighetene allerede melder om ressursknapphet og for få ansatte. Dette begrenser mulighetene for utvikling og vekst i tilbudene lokalt i bydelene.

Budsjettsøknaden følger som eget vedlegg. Søknaden har et sammendrag på side 2-4, mens et mer utfyllende dokument følger som vedlegg fra side 5-19.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 til Bergen kommune.

BUDSJETT 2024 OG ØKONOMIPLAN 2024-2027

SØKNAD
FRA
Bergen kirkelige fellestråd

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

Mer himmel på jord

Sammendrag

Kirken i Bergen er synlig og til stede i lokalmiljøene både til hverdag og fest, i sorg og glede. Viktige livshendelser som dåp, konfirmasjon, vielse og gravferder skaper minner og rammer rundt menneskers liv.

Kirkene blir brukt hele uken, som gudshus, kulturhus, seremonirom og sosialt møtested, og menighetene tilbyr et rikt utvalg av aktiviteter for barn og voksne i alle aldre - her nevnes et utvalg:

- 98 kor med nærmere 2.400 deltakere og 8 åpne barnehager
- Hverdagsmiddag, vegetarmiddag og fredagstaco
- Ungdomsklubb, nattkafè og klubb for ungdom og unge voksne med utviklingshemming
- Strikkekafè, språkkafe, seniortreff og malekurs for flyktninger
- Trosopplæringstiltak for barn og ungdom, bibelgrupper og bibeltimer
- Drop-in-dåp og åpne kirker
- Tilbud til sårbare grupper om livssynsåpne sorggrupper for barn og matkasseutdeling

I 2022 bevilget bystyret midler til to nye diakonistillinger. Dette har gitt oss mulighet til å satse på ungdomsdiakoni, og i et puslespill med egne ressurser har vi nå etablert 4 ungdomsdiakon-stillinger som driver samtaletilbudet «13-20» for ungdom i alderen 13-20 år. To stillinger i Bergen vest og to i Åsane bydel.

I uke 11 og 12 2023 ble det gjennomført telling av deltakere på alle aktiviteter og arrangement i menighetene våre. Mer enn 22.000 personer deltok på ulike aktiviteter disse to ukene. Dette styrker livskvaliteten til veldig mange mennesker. I tillegg til våre ca 170 ansatte bidrar mer enn 3.200 frivillige til gjennomføring og tilrettelegging.

Kirken i Bergen er en av byens største kulturaktører. Med 34 kirkebygg som kulturarenaer og over 30 ansatte kulturarbeidere (kantorer og organister), skaper vi kulturopplevelser som beriker og stimulerer livene til hele byens befolkning. Vi jobber aktivt for å få flere kunstuttrykk inn i flere kirker.

Kirkebyggene er både kulturminner og symbolbygg og fremstår som landemerker og symbol på lokal identitet og tilhørighet. På samme måte representerer gravplassene varige og vakre omgivelser for sorg, minner og ettertanke.

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) jobber kontinuerlig for at både kirkebygg og gravplasser skal fremstå som verdige og vakre elementer i lokalmiljøene. Systematisk arbeid med tilstandsanalyser for både kirkebygg og gravplasser synliggjør at vedlikeholdsetterlepet er stort.

BKF er gravplassmyndighet i Bergen kommune, og utøver oppgaven på vegne av alle innbyggere, med respekt for alle og tilrettelegging for ulike tros- og livssyn. Tjenestene som leveres til brukerne er grunnleggende oppgaver i samfunnet.

Miljø- og klimautfordringene angår oss alle, og BKF arbeider i tråd med FNs bærekraftsmål.

Kirken i Bergen kan og vil være en viktig aktør i å bidra til gode liv og trygge lokalsamfunn, preget av toleranse, fellesskap og tilhørighet, og på denne måten motvirke ensomhet og utenforskap, og fremme mangfold og inkludering.

Budsjett 2024, økonomiplan 2024 – 2027

Søknad fra Bergen kirkelige fellestråd

Bergen kommune har gjennom sine rammebevilgninger til både drift og investering bidratt til forutsigbarhet og stabile økonomiske rammebetingelser for BKF sin virksomhet. I tillegg er det bevilget ekstra investeringsmidler til øremerkede prosjekter.

Når budsjettsøknaden for 2024 sendes Bergen kommune er usikkerheten langt større enn tidligere. Rammetilskuddene til investering både til kirkebygg og gravplass ble halvert i 2023, og Bergen kommune sin økonomiplan viderefører nedtrekket i hele planperioden (2023-2026). Reduserte investeringstilskudd medfører at viktige prosjekter ikke kan gjennomføres til planlagt tid, vedlikeholdsetterslepet øker, og nye etterspurte tiltak som navned minnelunder må utsettes på ubestemt tid.

Høy lønns- og prisvekst og fortsatt høye strømpriser med etterskuddsvis søknad om strømstøtte forsterker usikkerheten.

Søknaden fra Bergen kirkelig fellestråd bygger på

- Bergen kommune sin «Handlings- og økonomiplan 2023 – 2026 / Budsjett 2023»
- Byrådets politiske plattform
- Gravferdsplan vedtatt av Bergen kommune i juni 2018
- Økonomiplan for Bergen kirkelige fellestråd for perioden 2024 – 2027, vedtatt av fellestrådet 08.03.23
- BKF's Verdi- og måldokument 2023/2024, vedtatt av fellestrådet 14.12.22.
- Klima- og miljøfokus (FNs bærekraftsmål, Grønn strategi i Bergen kommune og BKF sin Miljøfyrtårnsertifisering)

Drift

For 2024 søker BKF om videreføring av driftsrammen for 2023, full kompensasjon for lønns- og prisvekst, videreføring av strømstøtteordning ved vedvarende høye strømpriser og nye tiltak slik det fremgår av tabellen under (alle tall i hele 1.000 kroner):

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd					
Kirkelig administrasjon	18,40	18,40	18,40	18,40	18,40
Kirker og menigheter	105,00	105,00	105,00	105,00	105,00
Sum rammetilskudd	123,40	123,40	123,40	123,40	123,40
Nye tiltak					
Diakoni - Kirkens omsorgsarbeid		1,70	1,70	1,70	1,70
Musikk i eldreomsorgen		0,85			
Drift av Sædalen kirke/nærkirke		0,30	0,30		
Verdibevarende vedlikehold kirkebygg		1,00	1,00	1,00	1,00
Strømstøtte - videreføre dagens ordning		Beregnes etter faktisk forbruk/strømpris			
Sum nye tiltak	0,00	3,85	3,00	2,70	2,70
SUM FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	123,40	127,25	126,40	126,10	126,10

DRIFTSRAMME FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	58,6	59,6	60,6	61,6	62,6
Nye tiltak					
Inntektsbortfall ved fri grav til alle		0,6	0,6	0,6	0,6
Drift av nye felt på gravplassene	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Overgang til fosilfritt krematorium-økte driftsutgifter		0,2			
Sum nye tiltak	1,0	1,8	1,6	1,6	1,6
SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	59,6	61,4	62,2	63,2	64,2

Investering

For 2024 søker BKF om videreføring av investeringsrammen for 2023, justering av rammetilskudd til kirkebygg og gravplass tilbake til 2022-nivå og full kompensasjon for lønns- og prisvekst (alle tall i hele 1.000 kroner):

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
KIRKE					
Rammetilskudd	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
Rammetilskudd tilbake til 2022-nivå		13,5	13,5	13,5	13,5
ENØK-pakke	13,0				
Rammetilskudd rehabilitering Johanneskirken	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
Sum rammetilskudd Kirke	38,1	38,6	38,6	38,6	38,6
MIDDELALDERKIRKER					
Rammetilskudd middelalderkirker	20,9	20,9	20,9	20,9	20,9
GRAVPLASSER, SEREMOINIROM OG KREMATORIUM					
Rammetilskudd	25,8	28,1	30,2	32,4	34,5
Rammetilskudd tilbake til 2022-nivå		28,1	30,2	32,4	34,5
ENØK-pakke	2,0				
Sum rammetilskudd Gravplasser, seremonirom og krematorium	27,8	56,2	60,4	64,8	69,0
Sum investeringsmidler	86,8	115,7	119,9	124,3	128,5

For flere detaljer om budsjettsøknaden, Bergen kirkelige fellesråd og beskrivelse av omsøkte tiltak, vennligst se vedlegg.

Budsjett 2024, økonomiplan 2024 – 2027

Vedlegg til budsjettsøknad fra Bergen kirkelige fellesråd

Om Bergen kirkelige fellesråd

Bergen kirkelige fellesråd er arbeidsgiver for de fleste ansatte i menighetene i Bergen, samt ansatte i kirkevergens administrasjon inkl. gravplassmyndigheten, totalt ca 170 ansatte /150 årsverk.

BKF mottar tilskudd fra Den norske kirke og menighetene i Bergen som finansierer ca 40 årsverk. Noen menigheter lønner i tillegg egne ansatte blant annet knyttet til åpne barnehager, kor og andre aktiviteter.

I tillegg legges det ned en betydelig arbeidsinnsats av et stort antall frivillige medarbeidere (ca 3.200 i 2022) som gjennom arbeidsinnsats og engasjement er viktige bidragsyttere inn i menighetenes mange aktiviteter.

Menighetene i Bergen har en betydelig egeninntjening. I 2022 ble det gjennom ulike innsamlingstiltak i menighetene (offer, givertjeneste og andre innsamlinger) samlet inn mer enn 10 millioner kroner. I tillegg kommer inntekter fra brukerbetaling, billettinntekter, utleievirksomhet og ulike offentlige og private tilskuddsordninger.

Akasia AS

BKF kjøper driftstjenester innenfor kirkebygg- og gravplassdrift fra Akasia kirke og gravplass AS (AKG). I tillegg leverer AKG etter avtale pr prosjekt tjenester inn i investeringsprosjektene på kirkebygg og gravplass.

AKG er datterselskap av Akasia AS og drives etter regelverket om utvidet egenregi. AKG har ikke anledning til å dele ut utbytte eller gi konsernbidrag, og er underlagt regelverket for offentlige anskaffelser.

Fellesrådet utøver sin myndighet som eier gjennom generalforsamling og jevnlig eiermøter. Kirkevergen utpeker en av representantene i styret. Fellesrådet vedtok revidert eiermelding 3. mai 2023.

Eiermeldingen skal:

- Gi en oversikt over BKF's eierinteresser.
- Redegjøre for hvordan BKF's skal opptre som eier.
- Tydeliggjøre formål og forventninger til selskapene BKF har eierinteresser i.
- Være et dokument som gir våre samarbeidspartnere både i kommune, kirke og andre, innsyn i fellesrådets eierskap.

Verdi- og måldokument for 2023 - 2024

Fellesrådet vedtar hvert år verdi- og måldokument for kommende års arbeid. [Verdi- og måldokument for 2023 – 2024](#) ble vedtatt 14.12.22. Her gjengis noen hovedpunkter:

Overordnede mål

1. Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

- Kirkebyggene skal forvaltes og vedlikeholdes som viktige kulturminner og identitetsmarkører. De skal så langt som mulig tilgjengeliggjøres for bruk av flest mulig gjennom hele uken.
- Gravplassene skal opparbeides og vedlikeholdes med parkmessig standard, og fremstå som verdige grøntområder.
- Det skal være lett å komme i kontakt med BKF og menighetene, bl.a. gjennom Kirketorget
- BKF skal kommunisere godt med sine samarbeidsparter og omgivelser. Det skal være enkelt å finne informasjon om kirken på oppdaterte nettsider og via sosiale medier.
- Kirken skal være mer synlig til stede «der folk er», f.eks. på kjøpesentre, kulturarenaer, mm.
- Kirkens hus i Marken 34 skal videreutvikles som symbol og synlig møteplass.

2. Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

- BKF vil videreutvikle den gode relasjonen til Bergen kommune gjennom møter, politiske seminarer og involvering i aktuelle aktiviteter.
- BKF vil ivareta et godt samarbeid med prostene og bispedømmekontoret, og bidra til en god relasjon til ny biskop i Bjørgvin. Vi er én kirke med ett oppdrag.
- BKF skal gjennom samarbeid bidra til å utvikle kirken regionalt og nasjonalt, og være en ressurs for andre fellesråd som trenger vår kompetanse.
- BKF vil utvikle tettere samarbeid med andre aktører innen diakoni, som f.eks. bymisjon, kirkens SOS, Samarbeidsrådet for Tros- og livssyn og andre lokale aktører.
- BKF vil bidra til tett samarbeid mellom administrasjon og folkevalgte, og mellom menighetsrådene.
- BKF skal være en god arbeidsgiver for sine ansatte og vi vil fremme en organisasjonskultur som er åpen, frimodig og troverdig.

3. Kirken skal være inkluderende og åpen

- Kirken skal tilby fellesskap og omsorg (diakoni) til mennesker i ulike livssituasjoner og med ulike forutsetninger og tilgang på ressurser.
- Kirken skal være en kulturaktør som tilbyr aktiviteter og opplevelser med stor variasjon i uttrykk og innhold.
- Kirken skal tilby fellesskap og tilhørighet for troende, og vil fortsette satsingen på å rekruttere medlemmer gjennom dåp.
- BKF vil videreutvikle satsingen på frivillighet gjennom utvikling av «verktøykassen» og tilbud om bistand til menighetene.
- BKF vil arbeide for at flere kirker kan holdes mer åpne.
- Kirken skal legge til rette for verdige seremonier i livets viktigste faser; fødsel/dåp, konfirmasjon, vielser og død/grav.

4. Kirken skal være oppdatert og effektiv

- BKF vil bidra til at kirken får felles, effektive digitale verktøy, system og rutiner, og vil være en pådriver i å ta i bruk nye løsninger.
- Kirken har knapphet på ressurser, og BKF vil bidra til bærekraftig økonomistyring gjennom effektivisering og innføring av nye løsninger/systemer.

- BKF vil arbeide for økte ressurser til diakonalt arbeid, bl.a. gjennom forsterket satsing på fast givertjeneste
- BKF vil ivareta soknene (eierne) sine interesser overfor Akasia gjennom tett samarbeid og god eieroppfølging.

5. Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål

- BKF vil bidra til energisparing og miljø- og klimavennlige løsninger i byggforvaltning, gravplassestall, mm.
- Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmennesker, og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:
  - 3 – god helse og livskvalitet – Gjennom diakonalt arbeid gi omsorg og bidra til fellesskap og inkludering
  - 11 - bærekraftige byer og tettsteder – Forvalte identitetsskapende kirkebygg og gravplasser, og skape møteplasser lokalt som bidrar til bedre levekår og livskvalitet.
  - 16 – fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner – Gjennom trosopplæring, dialog og økumenisk arbeid bidra til forsoning og fred.
  - 14 og 15 - Livet under vann og på land – Bidra gjennom holdningsskapende arbeid og konkrete tiltak.

Strategisk fokus 2023-2024

Ved inngangen til 2023 vil mange hevde at pandemien er over og aktivitetene tilbake til «normalen». Vi vet jo likevel at mange kjenner på ettervirkningen etter to år med mer og mindre «nedstengning». I tillegg opplever vi krig i Europa (Ukraina) og vi står i en alvorlig klimakrise. I denne situasjonen registreres en økning i bruk av psykisk helsetjeneste hos barn og unge, og vi frykter at dette kan gi langvarige konsekvenser. Ensomhet og utenforskap er forsterket og kontakter er brutt.

Etter at mange aktiviteter har vært stengt ned i lange perioder de siste årene, er det utfordrende for mange menigheter å få i gang aktiviteter og tilbud lokalt. Mange mennesker har endret vaner og rutiner, noen har funnet nye interesser og andre har funnet glede i å ha mindre aktiviteter og forpliktelser i hverdagen. Derfor kan det være nødvendig å fornye kirkens tilbud og jobbe mer med synlighet. I tillegg må kanskje nye frivillige engasjeres for å betjene tilbudene.

Over flere år har det vært en trend at medlemstallene til Den norske kirke synker fra år til år (i prosent av befolkningen). Det er dåpstallene som direkte påvirker medlemstallet i riktig retning og det er derfor veldig viktig å satse på dåp. Men for at folk skal velge dåp – og andre aktiviteter og tilbud innenfor kirken – må de få kjennskap til hva som skjer i kirken. Her må vi tenke nytt når det gjelder kommunikasjon og synlighet, spesielt for å få oppmerksomhet fra unge.

Satsingsområder 2023-2024

Med denne bakgrunnen bør BKF fokusere særskilt på å styrke kirkens omsorgsarbeid/diakoni, rekruttering og oppfølging av frivillige medarbeidere. I tillegg må vi jobbe med å gjøre kirken og våre aktiviteter mer synlige for beslutningstakere og folk flest, og i særdeleshet unge mennesker.

Diakoni – fordi det er gjennom kirkens diakonale omsorgsarbeid at vi kommer i kontakt med sårbare grupper og kan tilby fellesskap og aktiviteter. På den måten kan vi motvirke utenforskap og ensomhet og skape tilhørighet og trygghet.

Frivillighet - fordi frivilligheten er en døråpner til fellesskapene våre, der mennesker kan delta med seg selv og bety noe for andre. Frivilligheten er en arena for læring og mestring som motvirker ensomhet og utenforskap. Den mobiliserer til deltakelse i samfunnet og er en viktig mekanisme for et aktivt og levende demokrati. I tillegg bidrar frivillige med et stort omfang av arbeid, slik at kirken kan være mer for flere, både individuelt og i samfunnet.

Synlighet – fordi det er avgjørende for rekruttering til deltakelse og medlemskap og til å velge kirkelig dåp, konfirmasjon, vielse mm. Vi må jobbe med nye digitale verktøy og plattformer for å gjøre kirken og kirkens budskap kjent for flere.

Byrådetts politiske plattform

Byrådet i Bergen kommune som tiltrådte høsten 2019 har på flere områder nevnt kirkens arbeid. Det foreslås for eksempel en destinasjonsavgift for cruiseturister som blant annet skal gå til vedlikehold av middelalderkirker og andre severdigheter i Bergen. Under kulturkapittelet står det at byrådet også vil støtte kulturaktiviteter i regi av Den norske kirke.

Plattformen har et eget kapittel for tros- og livssyn, og under følger to utdrag fra dette kapittelet:

«Byrådet vil derfor videreføre støtten til *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen* og sikre gode rammebetingelser for Bergen kirkelige fellesråd. Byrådet vil sikre diakoner i alle menigheter gjennom å finansiere minimum to nye diakonstillinger hvert år i bystyreperioden».

«Byrådet vil også gi mulighet til samtaler med sykehjemsprest, religiøse ledere eller andre livssynsledere i livets slutfase. Byrådet vil videreføre ordningen med fritak fra eiendomsskatt for ideelle organisasjoner, samt sikre tilstrekkelig areal til gravplasser i Bergen for kiste- og urnegraver. Byrådet vil sikre ivaretagelse av kirkebygg og middelalderkirkene i Bergen og vil derfor videreføre støtten til ny kirke i Sædalen og gjennomføre byggingen av ny kirke på Haukås, samt arbeide for bedre statlige tilskuddsordninger for å ta vare på middelalderkirkene».

Kirken og kommunen

Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven, 2021) erstatter *kirkeloven* fra 1996. Formålet med loven er å understøtte tros- og livssynssamfunn jfr. §1. Loven viderefører den tidligere modellen for finansiering av Den norske kirke (Dnk), ved at staten finansierer prestedtjenesten og kommunen den øvrige virksomheten jfr. §14:

«Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.»

BKF er gravplassmyndighet for Bergen kommune, og Gravplassloven gir føringer for vårt arbeid, og for kommunens ansvar, jfr. §3:

«Gravplassmyndigheten har ansvar for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra soknet. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.»

Vi står derfor i et nært forhold til Bergen kommune, og vi har sammenfallende mål om å gi gode tilbud til byens innbyggere i alle livets faser, fra vugge til grav.

Gravferdsplan for Bergen kommune 2018 – 2028 – Verdig gravferd for alle

Planen skal sikre innbyggerne i Bergen en verdig gravferd og hovedprinsippet er at alle skal få grav i den bydelen de bor / ønsker.

Bergen kirkelige fellesråd er svært glad for at Bergen kommune fram til 2022 har fulgt opp intensjonen i gravferdsplanen med økte bevilgninger. Når bevilgningene til investeringsprosjekter fra 2023 er halvert blir det svært utfordrende å følge opp intensjonen i planen, og enkelte tiltak må utgå eller endres.

Gravferdsplanen har en 10 års horisont for utbygging av gravplasser. I 2022 ble det foretatt en ny gjennomgang av behov for graver. Vi ser at flere bydeler mangler navnet minnelund og i Ytrebygda er det ingen graver. Vi kan dermed ikke oppfylle gravferdsplanens hovedprinsipp om at alle skal få grav i den bydelen de bor / ønsker. Vi ser også at det har skjedd en vesentlig endring i gravleggingspraksis. Hele 9,3 % valgte grav i navnet minnelund i 2021, og kremasjonsandelen er økt til 77 %. I 2022 valgte 8,1% grav i navnet minnelund. Tall for kremasjonsandel i 2022 vil foreligge når budsjettsøknaden sendes Bergen kommune.

Planen foreslår endring av avgiftspolitik, ved at alle skal få fri grav, også når en gjenbruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Dette er en avgift det er stor motstand mot i befolkningen, og den bidrar til å øke behovet for gravplassareal. Bergen kommune har foreløpig ikke funnet å kunne prioritere tiltaket med økte bevilgninger for å kompensere for inntektsbortfallet (beregnet til kr 600.000 pr år i 5 år).

Klima, miljø og bærekraft

Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmenneskene og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:

- 3 - God helse og livskvalitet
- 11 - Bærekraftige byer og tettsteder
- 16 - Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner
- 14 og 15 – Livet under vann og på land

Bergen kirkelige fellesråd er sertifisert som Miljøfyrtårn. Som forvalter av kirkebygg og gravplasser skal vi være et godt forbilde for både innbyggere, virksomheter og andre fellesråd. Miljøhensyn skal være et overordnet prinsipp i all virksomhet og planlegging, og i tråd med Bergen kommune sin grønne strategi.

Søknad om driftsmidler

For 2024 søker BKF om videreføring av driftsrammen for 2023, full kompensasjon for lønns- og prisvekst, videreføring av strømstøtteordning ved vedvarende høye strømpriser og nye tiltak slik det fremgår av tabellen under (alle tall i hele 1.000 kroner):

DRIFTSRAMME FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd					
Kirkelig administrasjon	18,40	18,40	18,40	18,40	18,40
Kirker og menigheter	105,00	105,00	105,00	105,00	105,00
Sum rammetilskudd	123,40	123,40	123,40	123,40	123,40
Nye tiltak					
Diakoni - Kirkens omsorgsarbeid		1,70	1,70	1,70	1,70
Musikk i eldreomsorgen		0,85			
Drift av Sædalen kirke/nærkirke		0,30	0,30		
Verdibevarende vedlikehold kirkebygg		1,00	1,00	1,00	1,00
Strømstøtte - videreføre dagens ordning		Beregnes etter faktisk forbruk/strømpris			
Sum nye tiltak	0,00	3,85	3,00	2,70	2,70
SUM FUNKSJON 390 DEN NORSKE KIRKE	123,40	127,25	126,40	126,10	126,10

Kirkeliv, kultur og diakoni

Mer enn halvparten av menighetene melder om ressursknapphet og for få ansatte. Dette begrenser utvikling og vekst i tilbudene lokalt i bydelene. Det er likevel en omfattende tjenesteproduksjon. Hverdagskirken med aktivitet fra mandag til søndag, har kontakt med over 11.000 mennesker hver uke. Dette styrker livskvaliteten til veldig mange mennesker.

Område	Området inneholder	2019	2020*)	2021*)	2022
Konserter og Kulturarrangement (deltakere)	Antall individer til stede på arrangement	78 600	12 000	24 642	75 511
Konserter og Kulturarrangement (antall arrangement)	Konserter, festivaler, utstillinger, kulturkvelder	870		50	856
Antall kor		90	74	93	98
Antall medlemmer kor		2 000	1 580	ca 1600	2 394
Diakonale - sosiale tiltak		2 500	2 641	3 571	3 143
Antall frivillige	Antall unike frivillige	3 500	2 753	3 296	3 203

Diakoni – satsing på ungdom

Kirkens omsorgsarbeid gjør en forskjell for byens innbyggere. Kirken har alltid jobbet for å bygge gode fellesskap og gi omsorg for enkeltmennesker. Vi bidrar til trygge lokalsamfunn og gir rom for inkludering og integrering. Vårt diakonale arbeid gir resultater, og i 2022 ble det registrert 3.143 diakonale og sosiale tiltak og 3.203 frivillige. Vi sikrer tilbud som byen trenger og som hindrer utenforskap og radikaliserings.

I våre 25 menigheter har vi nå 16 årsverk innen diakoni. Finansieringen av disse stillingene er et spleiselag hvor ca. 9 årsverk finansieres av Bergen kommunen og ca. 7 årsverk finansieres av innsamlede midler i menighetene og fra Den

norske kirke. Midler fra kommunen blir godt forvaltet og utløser egenfinansiering og stor frivillighet.

I 2022 bevilget bystyret midler til to nye stillinger. Det er med glede vi kan fortelle at dette har gitt oss mulighet til å satse på ungdomsdiakoni, og i et puslespill med egne ressurser har vi nå etablert 4 ungdomsdiakon-stillinger som driver samtaletilbudet «13-20» for ungdom i alderen 13-20 år. To stillinger i Bergen vest og to i Åsane bydel.

13-20 er for alle ungdommer uavhengig av livssyn, kulturell bakgrunn, politisk ståsted og seksuell identitet. I 13-20 ønsker vi å være medvandrere for ungdom. Det innebærer å gå ved siden av, i ungdommens tempo, og sammen reflektere over ungdommens ulike valg og muligheter. I bydelene i Bergen samarbeider vi med skoler, helsesykepleiere, politi, barnevern, næringsliv, menigheter, BUP, Utekontakten, Kulturkontoret og Forandringshuset, med flere.

Helseundersøkelser viser at det er et stort behov for å styrke arbeid blant unge. Dette er forsterket under pandemien. Vi vil derfor fortsette vår satsning på ungdomsdiakoni og ønsker å bygge dette ut i flere bydeler. I takt med utbygginger i bydelene ser vi et stort behov blant unge i Sandsli-, Kokstad- og Lagunenområdet.

- *I tråd med byrådets politiske plattform ber vi om midler til to nye stillinger pr år til diakoni i planperioden. Vi vil raskt kunne etablere nye stillinger til direkte hjelp for byens befolkning.*

Musikk i eldreomsorgen:

Forskning og helseundersøkelser viser at musikk har stor positiv påvirkningskraft på helse og livskvalitet. Vi kan også nevne erfaringene med demenskor som har blitt vist på NRK, og kommunens satsning på «syngende kommuner.» I 2019 gjennomførte vi en kartlegging som viste at det ble gjennomført 1089 samlinger på 50 ulike institusjoner i løpet av året. Dette er samlinger med prest eller diakon på sykehjem, eldrecenter, omsorgssenter, serviceboliger og dagsenter o.l. Våre musikere deltok på ca. halvparten av disse samlingene hvor de primært spilte til allsang.

Vi har i 2022 ansatt en kantor som også er utdannet musikkterapeut, og vi har et samarbeid med Griegakademiet om musikkterapi. Med vår musikkterapeut kan kirken tilby praksisplasser til Griegakademiets studenter. Intensjonen er å kople musikk og diakoni enda tettere sammen.

- *For å styrke og videreutvikle kirkens musikk i eldreomsorgen ber vi derfor om midler tilsvarende en stilling.*

Drift av Sædalen kirke

Første spadetak på tomten for ny kirke i Sædalen ble tatt i april 2023. Kirken forventes ferdigstilt høsten 2024.

- *Søknad om resterende driftsmidler til Sædalen kirke når denne er ferdig opprettholdes, fordelt med 0,3 millioner kroner i 2024 og tilsvarende beløp i 2025*

Avhengig av hvor langt arbeidet med Haukås kirke er kommet kan det være

aktuelt å legge inn søknad om driftsmidler til denne kirken mot slutten av planperioden (tas inn i økonomiplanen når tidsplanen er mer avklart).

Kirkebygg

Kirkebyggene er viktige signalbygg, både for lokalsamfunnet og storsamfunnet. Samtidig som de er hellige gudshus, ser vi på hvordan vi kan tilrettelegge for at menighetsrådene kan få til en utvidet bruk av den enkelte kirke.

Verdibevarende vedlikehold

BKF arbeider systematisk med å ta igjen mange års etterslep på vedlikeholdet av kirkene våre, og etter hvert som nye kirker rehabiliteres er det viktig at vi har nok midler til verdibevarende vedlikehold slik at kirkene ikke forfaller på nytt. Vi ønsker på samme måte som Bergen kommune å bruke Holte Byggsafe FDV-nøkkel for beregning av nødvendige vedlikeholdskostnader. En opptrapping av vedlikeholdsmidlene med 1 million kroner pr år vil være et godt bidrag for å bevare verdien på kirkebyggene fellesrådet forvalter.

- *BKF har søkt om driftsmidler til verdibevarende vedlikehold helt siden rammefinansieringen ble innført i 2012. Søknadene er foreløpig ikke imøtekommet, men behovet er uendret*

Energikostnader

BKF arbeider systematisk med energisparetiltak, klimainvesteringsmidlene for 2023 gir oss muligheter til effektive tiltak for å redusere strømforbruk i en del kirker. Samtidig er det noe begrenset hva vi får lov til å gjøre med de kulturminneverdige gamle byggene.

- *Vi forventer at de høye strømprisene vi vedvare langt inn i planperioden. Det er avgjørende at den etablert strømstøtteordning videreføres så lenge prisnivået langt overstiger «normalpris».*

DRIFTSRAMME FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
Rammetilskudd	58,6	59,6	60,6	61,6	62,6
Nye tiltak					
Inntektsbortfall ved fri grav til alle		0,6	0,6	0,6	0,6
Drift av nye felt på gravplassene	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Overgang til fosilfritt krematorium-økte driftsutgifter		0,2			
Sum nye tiltak	1,0	1,8	1,6	1,6	1,6
SUM FUNKSJON 393 GRAVPLASSER, SEREMONIROM OG KREMATORIER	59,6	61,4	62,2	63,2	64,2

BKF har ansvar for gravplassmyndigheten i Bergen og utøver oppgaven på vegne av alle innbyggere. Tilbudet av gravferdstjenester skal speile bergensernes behov og livssynsmangfoldet i byen. Det skal legges til rette for alternative gravleggingsformer, og gravplasser og bygninger på gravplassene skal forvaltes med orden og verdighet. Gravplassene skal ha en parkmessig standard og det skal være graver tilgjengelig for minst 3 % av befolkningen.

Inntektsbortfall ved fri grav til alle

Gravferdsplanen foreslår endring av avgiftspolitikken, ved at alle skal få fri grav, også når en gjenbruker en allerede festet grav til ny gravlegging. Beregninger viser et årlig inntektsbortfall de første 5 årene på 600.000 kroner pr år.

- *I tråd med Gravferdsplanen ber vi om at det bevilges 600 000 kroner årlig til tiltaket «fri grav til alle» og at tilskuddet justeres i tråd med faktiske kostnader.*

Fossilfritt krematorium

Det har lenge vært et ønske å redusere CO₂-utslipp fra krematoriet i Møllendal. Vi har nå utredet løsninger som vil gjøre det mulig å gå over fra olje til fossilfritt drivstoff (biodiesel) fra høsten 2023. Dette vil øke årlig drivstoffkostnad med ca. 170 000 kroner. Kremasjonsavgiften for utenbys kremasjoner vill øke med ca kr 70 pr kremasjon.

- *Vi søker om økt driftstilskudd på kr 170.000 for å gjøre krematoriedriften fossilfri fra 2024.*

Drift av gravplasser

Etter planen skal Fyllingsdalen gravplass utvides med 7,7 daa i 2024, og det etableres nye navnedde minnelunder. Dette, sammen med klimapåvirkninger og generell slitasje, gir et økt driftsbehov på gravplassene.

Det er behov for å legge til rette for ulike tros- og livssynssamfunn sine ønsker i forbindelse med gravferd. Vi opplever også at brukerne av gravplassene har høye forventninger til standarden på gravplassene, blant annet til frekvens og kvalitet på slåttene, tilstand på veier og trapper, belysning, tilgjengelighet på vannposter og avfallsstasjoner og frekvens på strøing og snørydding. Ved rehabilitering prioriteres belysning av hovedferdselsårene på gravplassene.

- *Vi følger kommunens økonomiplan og legger til grunn en årlig økning på 1 million kroner pr år til drift av nye gravplasser og navnedde minnelunder.*

Søknad om investeringsmidler

Bergen kommune yter rammetilskudd til «Kirker», «Middelalderkirker» og «Gravplasser». I tillegg gis det et årlig tilskudd til et spesifikt prosjekt, først kirke i Sædalen, så kirke på Haukås, og fra 2022 til rehabilitering av Johanneskirken.

Rammetilskuddene til «kirker» og «gravplasser» ble halvert i 2023. Dette gir betydelige utfordringer i forhold til planlagte prosjekter. Mange etterlengtede rehabiliteringsprosjekter vil måtte utsettes og vedlikeholdsetterslepet øke. Vi håper at et nytt byråd vil gi oss tilbake det tidligere nivået på rammetilskuddene. Alternativt vil det være behov for større tilskudd til enkeltprosjekter, f.eks. gjennom videreføring av Enøk-pakken for 2023 eller et ekstratilskudd for å dekke merkostnader med bygging av Haukås kirke som er kommet gjennom økte byggekostnader og økte krav i reguleringsplanen (se eget avsnitt).

Økende vedlikeholds-/rehabiliteringsbehov

Vårt systematiske arbeid med tilstandsanalyser for både kirkebygg og gravplasser erstatter tidligere overslag med mer nøyaktig dokumenterte behov og kostnadsberegninger.

Tilstandsanalyser og rapporter viser et vedlikeholdsetterslep på kirkebyggene på anslagsvis 330 millioner kroner (105 på middelalderkirker, 100 på Johanneskirken og 125 på resterende kirker). For 4 kirker er det konstatert fare for liv og helse fordi stein kan løsne og kan falle ned på forbipasserende.

For gravplassene synliggjør tilstandsanalyser et gjennomsnittlig rehabiliteringsbehov på ca kr 450.000 pr dekar. Gravplassene dekker et samlet areal på over 600 dekar. Det er dermed grunn til å anta at samlet vedlikeholdsetterslep kan beløpe seg til mellom 250 og 300 millioner kroner.

Eksempel på prosjekter som ikke kan gjennomføres innenfor eksisterende rammetilskudd:

Haukås kirke

Gjennom tidligere tilskudd og avsetninger har Haukås kirke et investeringsfond på 29,4 millioner kroner. I tillegg vil den lokale menighet stille opp med en egenandel på noen millioner kroner.

- *Økte generelle byggekostnader, samt krav kommet frem gjennom reguleringsprosessen, tilsier at vi vil trenge en ekstrabevilgning på 10 millioner kroner for å realisere kirkebygget.*

Sikringstiltak kirkebygg

For noen av kirkene våre (Johanneskirken, Biskopshavn, Nykirken og Arna kirke) er tilstanden på taket så dårlig at det er risiko for nedfall av takstein med tilhørende fare for liv og helse for forbipasserende.

- *Til risikoreduserende tiltak på kirkebygg bør det bevilges egne midler tilsvarende 5 millioner kroner pr år.*

Nybygg og nyanlegg

Gravplassplanen fastslår at bergenserne fortsatt skal kunne gravlegges i egen bydel, men det mangler gravplasser i Ytrebygda, og mange bydeler har ikke tilbud om gravlegging i navnet minnelund.

- *Dersom innbyggere i Ytrebygda bydel skal få et tilbud om graver innenfor egen bydelen må det anlegges en ny gravplass på Søreide. Foreløpige anslag for å anlegge en gravplass med graver i NML og urnevegg på Søreide er 18 millioner kroner. Kjøp av tomt kommer i tillegg.*
- *For å møte etterspørselen etter urnegraver i alle bydeler bør det avsettes et årlig beløp til NML tilsvarende 2 millioner kroner.*

Krematorium

Antallet kremasjoner er nå så høyt at vi nærmer oss kapasitetsgrensen for hva krematoriet i Møllendal kan håndtere.

- *Vi har satt i gang utredning for nytt krematorium, og det blir behov for investeringsmidler til dette fra og med 2027.*

For 2024 søker BKF om videreføring av investeringsrammen for 2023, justering av rammetilskudd til kirkebygg og gravplass tilbake til 2022-nivå og full kompensasjon for lønns- og prisvekst (alle tall i hele 1.000 kroner):

	Bevilget 2023	2024	2025	2026	2027
KIRKE					
Rammetilskudd	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
Rammetilskudd tilbake til 2022-nivå		13,5	13,5	13,5	13,5
ENØK-pakke	13,0				
Rammetilskudd rehabilitering Johanneskirken	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
Sum rammetilskudd Kirke	38,1	38,6	38,6	38,6	38,6
MIDDELALDERKIRKER					
Rammetilskudd middelalderkirker	20,9	20,9	20,9	20,9	20,9
GRAVPLASSER, SEREMOINIROM OG KREMATORIUM					
Rammetilskudd	25,8	28,1	30,2	32,4	34,5
Rammetilskudd tilbake til 2022-nivå		28,1	30,2	32,4	34,5
ENØK-pakke	2,0				
Sum rammetilskudd Gravplasser, seremonirom og krematorium	27,8	56,2	60,4	64,8	69,0
Sum investeringsmidler	86,8	115,7	119,9	124,3	128,5

Rehabilitering kirkebygg, inkl. Johanneskirken (ikke fredede kirker / middelalderkirker)

Kirkebyggene som BKF drifter og forvalter med bevilgninger fra Bergen kommunen utgjør ca 65.000 kvm.

Tilstandsanalyser danner grunnlag for våre investeringsplaner. Når investeringsmidlene skal prioriteres tar vi hovedsakelig hensyn til følgende momenter:

- Myndighetskrav (HMS, elektrosikkerhet, brannvern mv)
- HMS (fare for liv og helse må om mulig unngås)
- Nødvendig rehabilitering i henhold til tilstandsanalyser
- Øvrig rehabiliteringsbehov
- En fast sum hvert år til universell tilrettelegging, ENØK-tiltak, oppgradering/utskifting av ventilasjonsanlegg og rehabilitering av kirkedører
- En fast sum til opprusting av kirkebygg i forbindelse med store jubileum (50/100 år)

BKF har etablert en kirkebyggkomite - et rådgivende organ som blant annet skal vurdere hvordan fremtidige investeringsprosjekter skal prioriteres.

Rammebevilgningene for investering er halvert, til 13,4 millioner kroner i året. Noe av dette hentes inn igjen gjennom ulike større og mindre øremerkede tilskudd (eksempelvis ENØK-tilskudd fra Bergen kommune (13 millioner kroner til

kirke i 2023), tilskudd til brannsikring fra vårt forsikringsselskap (0,8 millioner kroner i 2023), tilskudd til LED-flomlys fra Kirkerådet (0,15 millioner kroner i 2023), tilskudd fra staten (2023-tilskudd ikke enda offentliggjort) m.m.) I tillegg til å være øremerkede tilskudd, er dette også penger som må brukes samme året, evt. året etter at de utlyses.

Det planlagte kirkebevaringsprogrammet (statlige midler administrert via Riksantikvaren) får trolig en oppstart i 2024, departementet jobber med utformingen av programmet.

Siden rammebevilgningen til investering er for små i forhold til det vi har behov for, mener vi det er viktig å benytte seg av mulighetene for å søke tilskudd andre steder når de dukker opp. Dette kan være med å dekke viktige behov, selv om vi da må revidere planer og budsjetter for å finne nødvendige egenandeler (egenandelene varierer fra 0-50%).

Kirkebyggavdelingen hadde et planlagt merforbruk i 2022, blant annet for å forsere ENØK-tiltak. Dette må hentes inn igjen i årene som følger. Slik planen legges frem nå, vil dette hentes inn igjen i løpet av 2023 og 2024.

I henhold til vedtak i fellesrådet settes det også av 1 millioner kroner til **ENØK-tiltak**, 1 million kroner til **rehabilitering av kirkeorgler** og 0,7 millioner kroner til **universell utforming** hvert år.

Vi setter også hvert år av 300 000 kroner til kirker som har 50 eller 100 års jubileum. Disse pengene brukes til nødvendige tiltak i samråd med menighetsrådet.

Andre prosjekter som kan nevnes:

Johanneskirken trenger en grundig rehabilitering. En historisk gjennomgang viser at det gjentatte ganger har vært gjort feil valg med hensyn til metoder for rehabilitering. Nå er det i tillegg til våre egne fagfolk leid inn ekstern ekspertise på ulike fagfelt.

Til høsten planlegges det et seminar der mange ulike problemstillinger vil bli lagt frem og drøftet, slik at de valgene som foretas blir grundig overveid og dokumentert. Oppstart av hovedarbeid i prosjektet forventes i 2024.

Søreide kirke har et klokketårn som er ustabil. Vi har fått beregninger og prosjektering av hvordan tårnet kan stabiliseres, og planlegger å få på plass alle godkjenninger i 2023, slik at prosjektet kan starte opp i 2024.

I **St.Markus kirke** har det lenge vært problem med dreneringen, noe som gjør at ikke alle rom i kirken kan brukes. Det var planlagt et dreneringsprosjekt i 2022, men detaljprosjekteringen viste at prosjektet ble langt dyrere enn planlagt. Derfor ble det utsatt. Nå er planen å gjennomføre prosjektet som prosjektert i 2024.

I **Sandvikskirken** er hele hovedtaket rehabilitert, mens taket på sakristiene gjenstår. Det er store utfordringer med lekkasjer inn i sakristiene og toalettene, arbeidet planlegges gjennomført i 2024. Menighetsrådet ønsker også at en fullfører arbeidet med utskifting av beskyttelsesglass utenfor glassmaleriene (er gjennomført i skipet, koret gjenstår) Hvorvidt dette kan finansieres innenfor

avsatt budsjettsum, eller om dette må utsettes, gjenstår å se.

Kirketaket i **Biskopshavn kirke** (hovedtaket) har vært modent for rehabilitering i mange år – nå planlegges prosjektet gjennomført i 2025. Menighetsrådet vil muligens utvide menighetssalen samtidig som takprosjektet foregår.

Når det er kraftig vind fra uheldig vinkel, blåser det takstein fra **Nykirken** ned i Strandgaten. Hele taket her trenger ny takstein, der hver enkelt takstein må festes, i langt større grad enn det som er vanlig på andre tak som er mindre utsatt for vind. Prosjektet er planlagt til 2026, men kan måtte prioriteres tidligere. Vi har også et visst håp om statlig medfinansiering til prosjektet.

Menighetsrådet i Arna har i lengre tid påpekt behovet for å skifte taket på **Arna kirke**. Dette er planlagt utført i 2027.

Nye kirkebygg

Første spadetak på tomten for **ny kirke i Sædalen** ble tatt i april 2023. Kirken forventes ferdigstilt høsten 2024.

For **tilbygg til Birkeland kirke** planlegger vi oppstart av reguleringsplan i 2023. Vi har 3 utkast til tilbygg, og skal i samråd med kommunale myndigheter velge ett av dem som grunnlag for reguleringsplanen.

Dersom den foreslåtte reguleringsplanen for **Haukås** vedtas uten store endringer, vil vi kunne starte med planlegging i løpet av 2023. Det er imidlertid kommet innspill fra Statens vegvesen og fra fylkeskommunen som kan forpurre disse planene. Prosjektet trenger også ventelig noe mer finansiering enn det som er på plass til nå (se eget avsnitt side 14).

Rehabilitering middelalderkirker

Den største delen av midlene til middelalderkirker går til innvendig rehabilitering av **Korskirken**. Kirken ble stengt 01.02.23. Målet er å åpne kirken igjen senest 01.12.24. I mellomtiden skal hele kirken totalrenoveres innvendig. Samtidig med at det pågår rehabiliteringsarbeid i Korskirken, vil vi jobbe med planlegging av innvendig rehabilitering i **Domkirken**, samt rehabilitering av Domkirkegården. Oppstart der vil avhenge av tilgjengelige midler. Tidligst oppstart vil være i 2025, men trolig vil vi måtte bruke en del av 2025-budsjettet på Korskirke-rehabiliteringen, så Domkirke-rehabilitering vil mest sannsynlig starte januar 2026.

Noe midler går også til **Fana kirke**, som trenger ny drenering (oppstart planlegges når vi får statlig medfinansiering).

Gravplass

Redusert rammetilskudd på gravplass er krevende og vil bli det i årene som kommer. I første omgang reduserer det muligheten for å åpne nye navnete minnelunder, rehabilitering av både gravplasser og bygninger, herunder Solheim kapell og det vil ikke være mulig å bygge nytt krematorium innenfor rammen.

Hovedprioritering for bruk av det reduserte rammetilskuddet er å anlegge nye graver. Det løses ved **utvidelsen av Fyllingsdalen gravplass** og ved **rehabilitering av eksisterende gravarealer**. Rehabiliteringsprosjekt

planlegges fortløpende. Noen prosjekter vil ikke gi nye graver, men sikrer at det ikke skjer utglidning eller erosjon som følge av press fra overflatevann eller ødelagte VA anlegg. Så langt det er praktisk og økonomisk mulig blir det tilrettelagt for universell utforming i alle prosjekt.

Gravplassbygg

For **Solheim kapell** må det gjennomføres en omfattende prosjektering og en mulighetsstudie for bruk av bygget til urnevegger (kolumbarium). Foreløpig kalkyle fra 2021 sier at det vil koste over 60 millioner å rehabilitere kapellet og anlegge urnehall. Dette er ikke mulig å få til innenfor eksisterende ramme i denne planperioden.

Rehabiliteringen av muren langs Fjøsangerveien er langt på vei utredet og en er i gang med detaljprosjekteringen. Bergen Vann har behov for utbedringer av vannledninger i grunnen og det er nå blitt et samarbeidsprosjekt. Det innebærer at en neppe får utbedret denne i 2023, men det har satt av midler på fond slik at det planlagte arbeidet kan gjennomføres.

Møllendal kapell har store bygningsmessige utfordringer. Det er ikke mulig å prioritere dette bygget før i 2026 og vi antar at det da vil vise seg at det er behov for større bevilgninger til bygget. Det avklares gjennom utredning på krematoriet som gjennomføres i 2023, samt at det trolig blir behov for ytterligere utredning av bygningsmassen, alt etter hvilken bruk bygget skal ha i fremtiden.

Tilstanden er kritisk for **driftsbygget på Møllendal gravplass**, det er valgt å rehabilitere dette i to omganger i løpet av perioden, tak og loft i første del av perioden og kjeller med garderober i 2025. Dersom mulig vil det bli satt opp solcelleanlegg på bygget.

Det er også behov for å rehabilitere **Loddefjord kapell**, samt et ønske fra STL Bergen om å åpne det til livssyns åpne gravferder. Det er ikke prioritert i perioden, men dersom det er politisk vilje til å åpne kapellet til ny bruk som livssyns åpent seremonirom er det nødvendig å bruke investeringsmidler på dette. Det er også behov for å rehabilitere og utvide driftsbygget på Solheim gravplass, men dette tiltaket er tatt ut av fireårsplanen.

Så langt det er økonomisk og praktisk mulig vil det ved rehabiliteringer legges inn universell utforming og ENØK-tiltak i gravplassbygg.

Nyanlegg / utvidelse av gravplasser

Rammebevilgningen på investering har gjort det mulig å utvide Fyllingsdalen gravplass. Den skal stå ferdig i 2024 og tilhørende urnevegg og navnet minnelund forventes å stå ferdig i 2025. Dette er den største oppgaven som løses i de nærmeste årene og helt nødvendig da det er få graver tilbake på eksisterende gravplass.

Utendørs urnevegg, der urner står i lukkede nisjer, er et helt nytt tiltak i Bergen. Det få slike i Norge, men de som bygges blir tatt i bruk av publikum. Vi ønsker å legge til rette for tilbud om denne nye formen for gravlegging for innbyggerne i Bergen.

Navnete minnelunder (NML)

Navnet minnelund er høyt prioritert. Målet er at det skal etableres minst en ny navnet minnelund med tilhørende graver pr år. I 2022 ble det anlagt navnet minnelund på Møllendal gravplass og en ny på Fana kirkegård.

Tilrettelegging av navnet minnelund på eksisterende gravplasser medfører også behov for forbedring av infrastruktur. Vi setter derfor av en større andel av rammetilskuddet til fremtidige navnete minnelunder. Planen var å anlegge minst en ny minnelund pr år. På grunn av nedtrekk i bevilgningen til investering må planene endres og det blir ikke åpnet nye i 2023 og 2024.

Rehabilitering gravplasser, masseutskifting og omregulering eksisterende areal

Gravplassene skal være en verdig ramme rundt gravferden og egnet til ro og ettertanke for brukerne. Gravplassene må stadig utbedres. Det er nødvendig for å kunne tilrettelegge for ny gravlegging innenfor eksisterende areal og av hensyn til sikkerhet for alle. Utbedringer innebærer masseutskifting av jord, omregulering av gravfelt, anlegg av tinstrom, rehabilitering av vann og avløp, omramming, murer, belysning, kulturminner mm.

Tilstandsanalyser utarbeides løpende og dokumenterer nødvendige tiltak og legger grunnlag for prioritering. Med nedtrekket blir det vanskelig å fortsette å styrke infrastrukturen, men etablering av nye graver og sikring av vann og avløp er prioritert.

Korskirkegården og Domkirkegården blir rehabilitert i middelalderprosjektene, men ellers er det kun Nykirkegården som er mulig å få med av de eldste gravplassene. Rehabilitering av gravplasser generelt, er med på å sikre viktige kulturminner.

Andre tiltak

Plan om universell utforming, minst en ny port hvert år og bevaringsplan for gravplassene i Bergen, muligheter for fossilfrie tjenester, kunst og designplan, plan for utvikling av grøntarealene og alternative gravleggingsformer er alle rammet av nedtrekk i budsjettet, selv om en del av dette arbeidet blir gjort i driften. Satsningen på geografisk informasjonssystem (GIS) og avfallspunkt blir prioritert. GIS er nødvendig for å drive mer effektivt og for å møte lovkrav på utforming av gravkart og avfallspunktene er viktige klimatiltak.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Rogstad Heimli		23/03473-7	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	17/23	03.05.2023

1. tertial-brev til Bergen kommune - søknad om ekstra midler**Vedlegg:**

Bergen kirkelige fellesråd - Innspill til 1. tertialrapport 2023

Saksframlegg

Kirkevergen har sendt brev til Bergen kommune med innspill til 1. tertial-rapport.

I brevet søker vi om ekstra midler til

- Strømstøtte for 1. tertial 2023
- 2 ungdomsdiakonistillinger
- Uforutsette vedlikeholdsutgifter for hhv vinduer i Eidsvåg kirke og vannledningsbrudd på Mjeldheim og Møllendal gravplasser
- Arbeid med reguleringsplan for ny navnet minnelund på Storetveit kirkegård

I tillegg orienterer vi om planlagt bruk av ENØK-midler som er bevilget for 2023, samt pågående sikringsarbeider av Johanneskirken.

Brev sendt Bergen kommune 20.04.2023 følger vedlagt.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar 1.tertial-brev til Bergen kommune til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Bergen kommune - Byrådsavdeling for kultur,
frivillighet og inkludering

Dato: 20.04.2023

Vår ref: 23/03473-4

Deres ref:

Bergen kirkelige fellesråd - Innspill til 1. tertialrapport 2023

Bergen kirkelige fellesråd har følgende innspill til 1. tertialrapport 2023

- Søknad om strømstøtte for 1. tertial 2023
3,54 millioner kroner
- Økt innsats for ungdom i Bergen sør - Søknad om driftsmidler til 2 ungdomsdiakonistillinger
1,7 millioner kroner (årskostnad)
- Søknad om ekstra driftsmidler til finansiering av uforutsette vedlikeholdsutgifter
  - *Råteskader rundt vinduene i Eidsvåg kirke – 1,2 millioner kroner*
  - *Akutt vedlikehold gravplass som etter vannledningsbrudd og erosjon som følge av store nedbørsmengder – 1,1 millioner kroner*
- Søknad om ekstra midler til utarbeidelse av reguleringsplan for ny navnet minnelund Storetveit kirkegård
Estimert kostnad 1 – 1,5 millioner kroner
- Orientering om planlagt bruk av ENØK-midler på 15 millioner kroner som ble bevilget i forbindelse med budsjettvedtaket i desember.
- Orientering om sikring av Johanneskirken

De ulike postene er nærmere beskrevet under:

Strømstøtte

Som i fjor tar vi utgangspunkt i gjennomsnitt av utgiftene vi hadde de 3 siste «normalårene» 2019-2021, og ber om å få dekket kostnadene ut over dette. Staten sin strømstøtte utbetalt via Den norske kirke for desember (strømregningene betales januar) er trukket fra.

I vinter har temperaturen vært uvanlig lav, så selv om vi jobber med strømsparing og har lave temperaturer, har vi ikke klart å senke strømforbruket så mye som ønsket. ENØK-investeringene vil ventelig gi seg utslag i reduksjon i strømforbruket kommende høst/vinter.

For første tertial søker vi om en strømstøtte på 3,54 millioner kroner.

UTREGNING AV GRUNNLAG FOR STRØMSTØTTE

	2023	2021	2020	2019	Gjennomsnitt 2019-2021	Økning fra gjennomsnitt 2023
Januar	3 624 706	662 595	854 354	1 090 332	869 094	1 630 612
Strømstøtte fra staten, via Den norske kirke	-1 125 000					
Februar	1 744 348	1 195 491	719 723	1 241 843	1 052 352	691 996
Mars	1 312 552	1 194 397	576 133	872 382	880 970	431 582
April	1 539 420	850 636	521 923	878 198	750 252	789 168
Sum 1.tertial	7 096 026	3 903 119	2 672 133	4 082 754	3 552 669	3 543 357

Økt innsats for ungdom i Bergen sør – søknad om midler til 2 ungdomsdiakonistillinger

Fra 2019 har det jevnlig vært medieoppslag om utfordringer for ungdom i Bergen sør. Politi, skole, idrettslag og fagmiljø har uttrykt sin bekymring og etterlyst kommunale tiltak. Gjennom vår tilstedeværelse i lokalsamfunnet ser kirken det samme, og vi ønsker å bidra med både forebyggende og reparerende tiltak.

Høsten 2022 vedtok bystyret Bergens første [Ungdomsplan - God ungdomstid i Bergen](#). Dette er en god plan som gir innsikt i unges behov slik de selv beskriver det. I kap. 2.5. om trivsel, livskvalitet - og fremtid heter det:

«Ungdommene ønsker seg voksne som er flinke med ungdom, er gode å snakke med og som skaper trygghet når de møtes. Viktig for ungdommene at de vet hvem de voksne er og at de kan stole på dem.

Ungdom sier: Ungdom er mest opptatt av at når de ønsker tilbud eller trenger bistand, vil de ha det fra trygge og tilgjengelige voksne som er der ungdom er og som tar ungdom på alvor og som har kompetanse på ungdom og de utfordringene de kan ha. De er ikke opptatt av hvor tjenester, tiltak og tilbud kommer fra eller hva som skjer «bak sceneteppet» hos de som tilbyr aktiviteter og tjenester.»

Kirkens tiltak: 13 – 20

13-20 er et gratis samtaletilbud for alle i alderen 13 til 20 år. Vi som jobber i 13-20 er voksne med tid for ungdom. Med oss kan ungdom snakke om alt de tenker på. Gjennom bruk av tid og anerkjennelse, ønsker 13-20 å bidra til at ungdom blir sett og anerkjent for den de er, og opplever trygghet i forhold til seg selv og andre. All kontakt med 13-20 er frivillig og kan tilpasses ungdommens egne ønsker. Ungdom trenger ikke henvisning for å snakke med 13-20, det betyr at de kan ta direkte kontakt.

13-20 er en del av Den norske kirkes diakonale tjeneste. Diakoni er kirkens omsorgsarbeid, og handler om å møte mennesker med nestekjærlighet og respekt. En diakon har utdanning på masternivå. 13-20 er for alle ungdommer uavhengig av livssyn, kulturell bakgrunn, politisk ståsted og seksuell identitet. I 13-20 ønsker vi å være medvandrere for ungdom. Det innebærer å gå ved siden av, i ungdommens tempo, og sammen reflektere over ungdommens ulike valg og muligheter.

I bydelene i Bergen samarbeider vi med skoler, helsesykepleiere, politi, barnevern, næringsliv, menigheter, BUP, Utekontakten, Kulturkontoret og Forandringshuset, med flere.

Eli Skimmerland
Koordinator og
ungdomsdiakon //
Loddefjord og Olsvik

Maria A. Grosås
Ungdomsdiakon og
sosionom //
Arna og Ytre Arna

Maria A. Renså
Ungdomsdiakon og
sosionom //
Loddefjord og Olsvik

Susanne T. Eriksen
Ungdomsdiakon //
Åsane

Teamet på fire er i full drift og har verdifull kunnskap og erfaring. To er lokalisert i Loddefjord og Olsvik, og to er lokalisert i Arna og Åsane. Vi erfarer at de gjennom å være til stede og tilgjengelige, skaper relasjoner preget av trygghet og tillit slik at ungdommer ønsker å snakke med dem.

Kirken ser at det trengs tilbud til unge i Bergen sør og ønsker derfor å utvide 13 - 20 tilbudet. Til dette ber vi om midler til to diakonistillinger - 1,7 millioner kroner.

Les mer om 13-20 her: <https://www.13-20.no/#bergen>

Uforutsette vedlikeholdsutgifter – Råteskader Eidsvåg kirke

I Eidsvåg kirke er det avdekket alvorlige råteskader rundt en del av vinduene, alt skjult av vinduslister og beslag. I to av hjørnene er det helt nødvendig med omfattende reparasjoner for ikke å risikere at vinduene skal falle ut. I de to andre hjørnene kan vi velge om vi vil gjøre mindre reparasjoner. På sikt må det til en total rehabilitering i de to hjørnene også.

Vi holder på å avdekke omfanget og den beste løsningen, enten reparasjon eller utskifting av vinduer. Dersom vi skifter vinduene i stedet for bare å reparere, vil dette ha ENØK-effekt.

Vi ber om 1,2 millioner kroner til utbedring av råteskader i Eidsvåg kirke.

Uforutsette vedlikeholdsutgifter - Akutt vedlikehold Møllendal og Mjeldheim gravplasser etter av vannledningsbrudd og erosjon som følge av store nedbørsmengder

Vannledningsbrudd har blitt en del av dagligdagen. Dette skyldes i hovedsak at VA-anleggene er gamle og utslitte, at det er økt nedbør og at en stor del av nedbøren kommer som kraftige regnskyl. På årets to første måneder har vi imidlertid brukt 450 000 kroner av årsbudsjettet på akutt vedlikehold som er på totalt 1 200 000 kroner, det vil si at over en tredjedel av budsjettet allerede er brukt.

Det begynner med et lite synkehull og avdekker store skader i grunnen. Vi er redd for at vannledningsbruddene skal gi stor erosjon og i verste fall gå ut over gravfreden.

En enkelthendelse på Mjeldheim gravplass har kostet 330 000 kroner å utbedre. Vi skal også i gang med å reparere synkehull på Møllendal som har en prislapp på minimum 800 000 kroner.

Vi ber om 1,1 millioner kroner for å kunne løse vårens største utfordringer knyttet til uforutsette vannledningsbrudd.

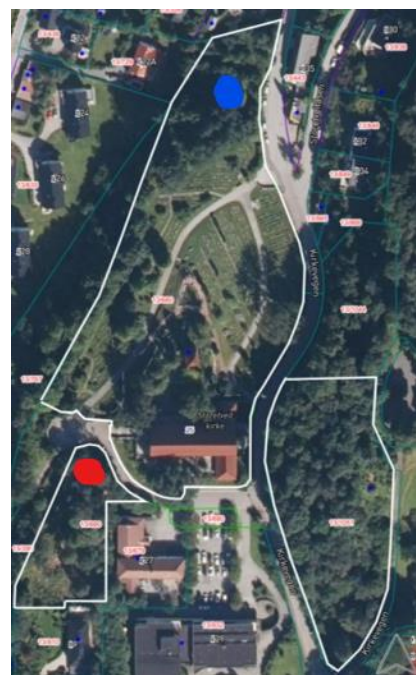
Utarbeidelse av reguleringsplan for ny navnet minnelund Storetveit kirkegård

Storetveit er en svært populær gravplass, og eksisterende navnet minnelund (NML) er full. Vi skulle ønske at vi raskt kunne legge til rette for en ny navnet minnelund her, men det er ikke mulig fordi det ikke er ledig areal på gravplassen. Ny NML må derfor legges på område som er utenfor eksisterende gravplass. Før dette kan gjøres må området reguleres. Det vil da være naturlig å legge til rette både for graver i minnelund og urnevegg (mur eller lignende med lukkede nisjer med plass til urner) i området. Arealet markert med rødt punkt er mest sannsynlig, men det er også mulig å tenke seg en NML i areal markert med blått.

Vi ser ikke mulighet til å gjøre dette innenfor investeringsbudsjettet de nærmeste årene. Det fremgår av Gravplassforskriftens § 2 første ledd, at;

«Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig areal til gravplass og skal selv, i samråd med gravplassmyndigheten, regulere slikt areal etter kapittel 12 i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).»

Vi ber om en ekstra bevilgning for at BKF skal kunne sette i gang reguleringsarbeidet nå. Estimert kostnad er 1-1,5 millioner kroner.

Planlagt bruk av ENØK-midler på 15 millioner kroner som ble bevilget i forbindelse med budsjettvedtaket i desember

Bergen kirkelige fellesråd er svært takknemlig for tildelingen av ENØK investeringsmidler for 2023.

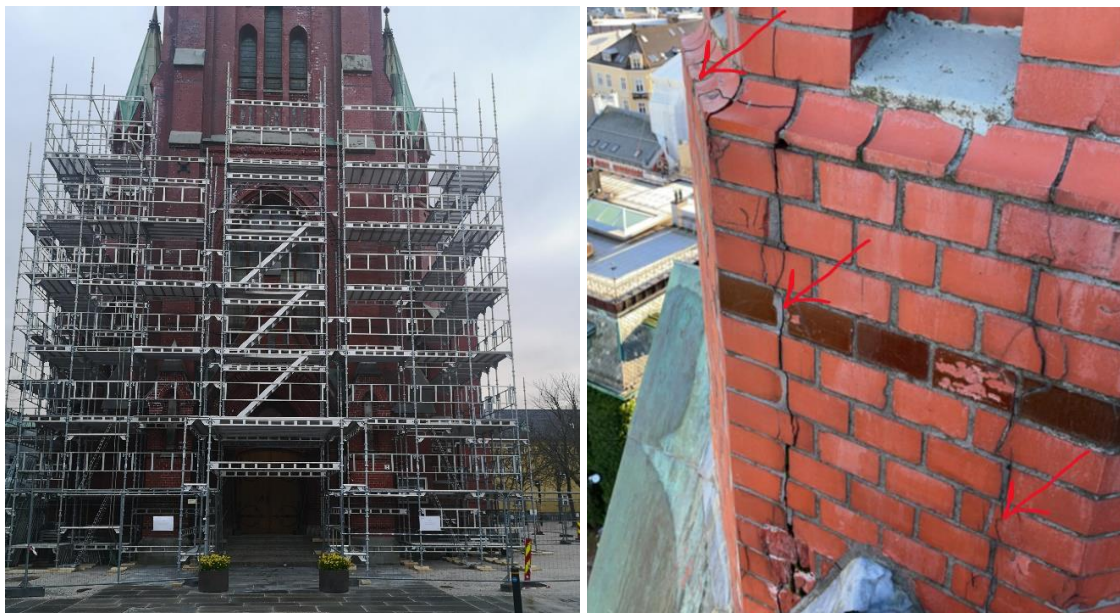
Etter budsjettvedtaket i desember, har vi satt i gang og/eller planlagt en rekke tiltak. Estimert kostnad overstiger bevilget beløp. Det kan derfor bli behov omprioriteringer eller endring i tiltak som gjennomføres underveis. Det kan også bli avdekket nye tiltak som får prioritet foran de som står på listen. Siden alle våre tiltak krever godkjenninger i diverse instanser, og innkjøp må skje i henhold til regelverk for offentlig anskaffelse, tar det noe tid før tiltakene blir effektivert. Reduksjon av strømforbruket som følge av tiltakene vil vi kunne måle kommende vinter.

Følgende tiltak er / planlegges igangsatt:

Kirkebygg	Planlagte prosjekter pr januar 2023	Oppstartede prosjekt 17.april
Eidsvåg kirke	Solceller og varmepumpe	Solceller godkjent - installasjon pågår. Varmepumpe prosjektert, enda ikke godkjent
Fridalen kirke	Varmepumpe og SD-anlegg	Varmepumpe godkjent, jobber med detaljer og bestilling. SD-anlegg, installering pågår
Landås kirke	Bergvarme, ventilasjon med vannbåren varme, nytt sikringssskap	Leverandører utpekt etter konkurranse, detaljprosjektering og søknader pågår, forventet installert i sommer, ferdig installert oktober
Åsane kirke	Luft-luft varmepumper i diverse rom	Prosjektering pågår
Biskopshavn kirke	Varmepumpe i to menighetssaler, knyttet til SD-anlegg	Godkjent for kirkerom og menighetssaler, detaljer og bestilling gjenstår
Nykirken	Isoleringsglass innenfor dagens enkle glassvinduer	Prosjektering pågår
Birkeland kirke	Nytt sikringssskap, ny styring av oppvarming, SD-anlegg	Leverandør utpekt, planlegging pågår
Slettebakken kirke	Utredning av isolasjon av hovedtaket	
Sælen kirke	Forbedring av varmekapasiteten	Arbeid pågår
Arna kirke	Isoleringsglass innenfor dagens enkle glassvinduer	
Energiklassifiseringer	Lovpålagt energiklassifisering av bygg, vil hjelpe i ENØK-planlegging	Leverandør utpekt etter konkurranse, kontrakt skrives og arbeid startes opp når klagefristen er utløpt
Flomlys til LED	Skifte ut gamle flomlys med LED	Bestilt for 6 kirker, arbeid forventes utført sommeren
Nygård kirke	Varmepumpe i kirkerom (har i dag eswa i taket som knapt virker)	Godkjent for kirkerom og menighetssal, detaljer og bestilling gjenstår
Fana kirke	Varmepumpe i menighetssenteret	
Olsvik kirke	Luft-luft varmepumpe	
Bønes kirke	Varmepumpe i menighetssal	Prosjektering pågår
Gravplassbygg		
Møllendal driftsbygg	Tak med isolasjon og varmepumper/solcelle	

I tillegg til dette vurderer vi anskaffelse av et energioppfølgingsystem.

Sikring av Johanneskirken

Som en forberedelse til rehabiliteringen av Johanneskirken har vi gjort nye grundige undersøkelser av tårnene. Arbeidene er utført av Akasia sammen med konsultentselskapet WSP og sikringselskapet SKAS sikring.

Undersøkelsene har avdekket at det er såpass stor fare for nedfall av stein fra tårnet at vi har satt opp stillas for å sikre at steinene ikke vil falle ned på forbipasserende. Dette stillaset vil måtte bli stående i flere år, frem til tårnet blir rehabilitert. (Bildet til venstre viser stillaset under bygging. Det vil bli høyere, og dekket inn med duk. Bildet til høyre viser sprekker, bom i muren, nedfalt steindel m.m.)

Sikringsstillaset koster ca 1,5 millioner kroner i leie pr år. I tillegg er det lite gunstig å pakke inn en stor attraksjon i Bergen sentrum i flere år uten at det skjer aktivitet der. En grunn for å vente er at da er det mulig å få støtte fra staten (gjennom kirkebevaringsprogrammet) i stedet for at kommunen må ta hele kostnaden.

En total rehabilitering av Johanneskirken er grovt kalkulert til 100-120 millioner kroner. Rehabilitering av tårnet utgjør 30-40 millioner kroner.

Med vennlig hilsen

Mette Svanes
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
Bergen kommune - Byrådsavdeling for
kultur, frivillighet og inkludering, Vidar
Grønsberg

Mottakere:
Bergen kommune - Byrådsavdeling for
kultur, frivillighet og inkludering

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Svanes	441	20/01820-16	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	18/23	03.05.2023

Årsmelding 2022

Vedlegg:

BKF Årsmelding 2022v2

Saksframlegg

Vedlagt følger Årsmelding for 2022.

Selv om også 2022 startet med aktivitetsbegrensninger på grunn av pandemien, viser årsmeldingen en gledelig utvikling på antall frivillige, aktiviteter og deltakere.

BKFs arbeidsutvalg behandlet saker slik:

Møtebehandling

Administrasjonen bes om å sende lenke til fellesrådets årsmelding til alle administrasjonsledere og henstiller dem om å videresende den til alle sine menighetsrådsmedlemmer. Administrasjonslederne anmodes også om å ta dette med som en orienteringssak i et menighetsrådsmøte, og å legge lenke til fellesrådets årsmelding på menighetens nettside

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar årsmeldingen til orientering og takker for et vel utformet dokument, Kirkevergen bes om å legge den frem for fellesrådet.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd takker for et bra utformet dokument og tar Årsmelding for 2022 til orientering.

ÅRSMELDING 2022

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

Konsert med John Derek Bishop, live-sampling, og saksofonist Inge Weatherhead Breistein i Mariakirken under Bergen kirkeautunnale i september.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Innhold

Mer himmel på jord	s. 04
Kirkevergens innledning	s. 05

1 KIRKELIV s. 06

Avdelingens tre fokusområder	
Kirken er en viktig samfunnsaktør i lokalsamfunnet	
Diakoni – Kirkens omsorgsarbeid	
Åpen kirke	
Aksjon hjelp til jul	
Kirketjenerskolen	
Prisutdeling	
Glimt fra arbeidet	
Nøkkeltall	

2 KIRKEBYGG s. 16

Nybygging	
Rehabilitering av kirker	
Bærekraft - enøksatsing	
Mindre prosjekter	
Nøkkeltall	

3 GRAVPLASS s. 24

Gravplassmyndigheten i Bergen	
Større oppgaver og milepæler	
Prosjekter – Nyanlegg og rehabilitering	
Brukertilfredshet	
Nøkkeltall	

4 STABS-FUNKSJONER s. 32

HR-avdelingen	
Administrasjonsavdelingen	
Økonomiavdelingen	
Kommunikasjon	

5 FELLESRÅDETS ØKONOMI s. 42

Investeringsregnskap	
Driftsregnskap	
Balanse	

6 STYRENDE ORGANER OG EIERSKAP s. 46

Bergen kirkelige fellesråd	
Arbeids- administrasjons-, kontroll-, kirkebygg-, gravplass- og kulturutvalget	
Bidrag nasjonalt og i andre organisasjoner	

Mer himmel på jord

Jeg vil begynne med å takke alle medarbeidere som har gjort en stor innsats for at kirken i Bergen er åpen og tilbyr gode tjenester. Vi er helt avhengig av at dere kommer og arbeider for kirken, lønnet og frivillig.

Året 2022 har vært et år der Kirken i Bergen har «gjenåpnet» og utviklet tilbudet til medlemmene og brukerne av våre tjenester etter en krevende pandemiperiode. Men da koronaen begynte å slippe taket, startet krigen i Ukraina. Arbeid med og for ukrainske flyktninger i Bergen har preget året, og vi ser nytten av å ha en egen flyktningsdiakon i BKF.

Ragnar Gjengedal,
Leder i fellesrådet

Biskop Halvor Nordhaug ble pensjonist etter mange år i tjenesten, og vi i BKF takker for et rikt og godt samarbeid. En viktig markering av dette var visitasen vi hadde med

Bergen kommune i oktober. Møtet var mellom biskopen, prostene, BKF og representanter fra Bergen kommune. BKF kunne fortelle hva vi holder på med og hvordan vi kan bidra med å oppfylle mål som kommunen ønsker. Det er svært verdifullt for oss at vi opprettholder en tett og god dialog med kommunen.

Du som leser er sikker kjent med at svært mange offentlige bevilgninger blir redusert for 2023, dette gjelder også investeringsmidler til kirkebygg og gravplass. Heldigvis har vi fått beholde midler til drift og vi har fått noen øremerkede midler til å gjennomføre ENØK-tiltak i 2023.

I 2022 gjennomførte vi en endring i utarbeidelsen av verdi- og måldokumentet vårt. Alle menighetsrådene fikk mulighet til å uttale seg om innholdet i den strategiske delen, der satsingsområder og fem overordnede mål for BKF er pekt ut. Mitt håp er at dokumentet på denne måten er bedre forankret i hele organisasjonen.

«Kirken har betydning for å opprettholde en felles historie, kultur og verdier.»

Kirken har betydning for å opprettholde en felles historie, kultur og verdier for oss i Bergen. Vi er opptatt av å bidra til at kirken i vårt eget nærmiljø er en ressurs som mange får glede av. Dette er noe av det betydelige arbeidet kirkelig fellesråd bidrar med i Bergen, som vi fortsetter med.

I 2023 er det valg av menighetsråd. Jeg håper og tror at hver menighet har funnet gode kandidater. Den innsatsen som folkevalgte legger ned er av avgjørende betydning for utviklingen av kirken i neste valgperiode, og vi håper på stor valgdeltakelse.

Nå ser vi fram til å ønske vår nye biskop Ragnhild Jepsen velkommen og vi ser fram til å utvikle samhandlingen mellom BKF og bispedømmet. I 2023 må vi også finne praktiske arbeidsformer for kirkerådets vedtak om kirkelig organisering. For oss i BKF er det viktig å signalisere at vi er interessert i å finne gode løsninger som tjener kirken for fremtiden.

Kirkevergens innledning

KIRKEN GIR HÅP

Kirken er nær mennesker i lokalsamfunnet, samtidig som vi er kirke midt i en verden i endring. Disse tre K-ene har vært med å prege 2022:

Korona – Pandemien gav fortsatt utfordringer med høye smittetall og sykefravær blant ansatte og frivillige.

Krig – Russlands invasjon av Ukraina ble en sterk påminning om at krig også kan ramme Europa, og vi så millioner av ukrainere på flukt. Samtidig skaper krig også positiv mobilisering og hjelpetiltak.

Klimakrise – Hyppigere skogbranner og flommer med katastrofale konsekvenser minner oss om at det globale klimaet er i endring. Her hjemme fikk vi en «strømkrise» med økte levekostnader.

Disse K-ene gir økte bekymringer og utfordringer for folk. Da er det godt å vite at kirken kan bidra til å motvirke dette. Gjennom våre tilbud kan mange få konkret hjelp, og de kan oppleve fellesskap, håp og samhold.

FELLESRÅDETS HOVEDANSVAR

Bergen kirkelige fellesråd har et stort og mangfoldig ansvar fordelt på disse tre områdene:

- Sikre gode rammebetingelser og ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av de 25 menighetene, inkludert arbeidsgiveransvar for ca 170 ansatte.

- Drift og vedlikehold av 34 kirkebygg, herav 4 middelalderkirker og 20 kirker med kulturminnefaglig verdi
- Ansvar for gravplassmyndigheten i Bergen og forvaltning, drift og vedlikehold av 28 gravplasser og bygninger på gravplassene.

GLIMT FRA 2022

I de neste kapitlene kan du lese hva som har skjedd innen våre ansvarsområder i 2022. Hver menighet leverer sin egen årsmelding, og vi viser derfor bare noen glimt fra arbeidet i menighetene. Her vil jeg trekke frem noen få resultater fra året som er viktige for fellesskapet:

- To navnete minnelunder ble åpnet. Dette er et arealbesparende og etterspurt tilbud som vi ønsker i alle bydeler.
- Tre nye ungdomsdiakoner (13-20-diakoner) ble ansatt.
- Oppstart av Kirkekultur Vest, som vil styrke kirken som kulturaktør
- Utdeling av matkurver og gaver for 1 millioner kroner før jul

Mette Svanes,
Kirkeverge

Det meste av arbeidet vårt skjer i menighetene, og jeg ser med glede at aktiviteten er tilbake omtrent på 2019-nivå. Dette gir håp om fortsatt vekst for kirken i Bergen. Jeg ber om Guds velsignelse over arbeidet og over både ansatte, frivillige og deltakere.

1

Kirkeliv

Avdelingens tre fokusområder	07
Viktig samfunnsaktør i lokalsamfunnet	08
Åpen kirke, Aksjon hjelp til jul, kirketjenerskole	08
Årlig prisutdeling	09
Glimt fra arbeidet	10
Tall fra årsstatistikken	14

Flyktningsdiakon Gro Fyllingsnes startet med ukentlige malekurs for ukrainske flyktninger våren 2022.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Kirkeliv

Avdeling kirkeliv, kultur og diakoni (Kirkelivavdelingen) er en profesjonell arbeidsgiver med fokus på samarbeid og utvikling. Alt avdelingen gjør skal ha verdi og være relevant for menighetene. Om du er nysgjerrig på alt arbeidet som foregår i menighetene kan du lese deres egne årsmeldinger på nett.

Avdelingens tre fokusområder

PROFESJONELL OG FREMOVERLENT ARBEIDSGIVER

Vi skal sikre profesjonell ledelse av BKF's ca. 140 ansatte i menighetene og sikre godt samarbeid og god dialog med menighetsrådene, prostene og Bjørgvin bispedømme. I 2022 har avdelingen intensivert arbeidet med å tilby fagsamlinger for ansatte og satt av mer penger til kompetansehevede tiltak. I 2022 har vi også begynt nyrekruttering i flere stillinger. Søkerstillingen har vært god og det har blitt gjort mange viktige tilsetninger innen diakoni, kirkemusikk og av ledere.

BIDRA TIL UTVIKLING OG SAMARBEID

Vi skal utøve strategisk ledelse av kirkelivavdelingen, herunder utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i Bergen, eksempelvis for diakoni, frivillighet, undervisning, musikk og kultur. I 2022 har vi etablert et nytt forum for folkevalgte og ledere i menigheten. Dette vil kunne stimulere til mer læring av hverandre og mer samarbeid. Gjennom vår pionérpris, kulturpris, frivillighetspris og pris for årets frivillig får vi ekstra oppmerksomhet på gode prosjekter som bidrar til utvikling av menighetene.

BIDRA TIL GODE RAMMEBETINGELSER FOR MENIGHETENE

Avdelingen arbeider for best mulig finansiering av menighetens virksomhet, gjennom god dialog med blant annet Bergen kommune og Bjørgvin bispedømme, samt ekstern finansiering gjennom søknader til prosjekter. I 2022 bevilget Bergen kommune to nye stillinger innen diakoni. Dette var svært gledelig, men fortsatt er det mange menigheter og bydeler som ikke har egen diakon.

Kirken er en viktig samfunns-aktør i lokalsamfunnet

Kirken møter menneskers behov i ulike faser av livet. Den er synlig og til stede, både med våre mange kirkebygg, men også med tiltak og engasjement for byens befolkning.

Samtidig skal menighetene være et sted der mennesker finner rom for trosutfoldelse gjennom menighetens fellesskap. Kirken i Bergen er en åpen og bred folkekirke der det skal være plass for mennesker til å komme med hele sine liv.

I 2022 slapp koronapandemien taket. Siste halvdel av året ble preget av større normalitet og restart av mange tiltak. Ser vi på statistikken er det svært gledelige tall når det gjelder kulturarrangement og frivillighet. Til tross for at det ikke var normal drift hele året er vi nesten oppe på 2019 nivå.

Åpen kirke med bønn for Ukraina

Kirken har rom for å sørge, og kirker over hele landet tas i bruk som samlingssted når ulykker og spesielle hendelser skjer. Søndag 27. Februar, bare noen dager etter Russlands invadering av Ukraina, inviterte Bergen domkirke til åpen kirke etter gudstjenesten med lystenning og bønn om fred for Ukraina, sammen med kirker over hele Norge. Åpen kirke er et godt tilbud til dem som bruker det.

Aksjon hjelp til jul

Bergen kirkelige fellesråd mottok tilskudd til tiltak for sårbare grupper fra Stortinget via Kirkerådet senhøstes 2022. Det ble etablert en aksjon, Hjelp til jul, der det i et spleiselag med menighetene ble satt i gang nye, og styrket gamle tiltak for å hjelpe sårbare grupper til jul. Til sammen brukte vi en million kroner i desember på denne hjelpen, blant annet ble det delt ut matkurver før jul.

Kirketjenerskole

Våren 2022 har åtte kirketjenere gjennomgått kurset *Møter mellom mennesker*, som en del av Kirketjenerskolen, der ansatte kan formalisere og dokumentere kompetansen sin. Hele kirketjenerskolen inneholder tre ulike kurs, og gir kompetanseheving på både menneskemøter og mer teknisk kunnskap om bygg, kirkeinteriør og kirketekstiler. En dyktig og takknemlig gruppe ansatte i Bergen kirkelige fellesråd mottok beiset for gjennomgått kurs om menneskemøter for kirketjenere.

Kursholder og kirketjenere: f.v. Berit Bakke, områdeleder BKF, Annciken Gildernes - Landås og Løvstakksiden, Renate Olsen - Fana, Anna Frich Sjurseth - Fridalen og Årstad, Monica Ohr - Ytre Arna, Tor Vilhelm Tysseland - Åsane, Joana Viatke - Salhus, Larissa Golovina - Fyllingsdalen og Sælen, Katarina Pakinee Paulsen - Bergen domkirke menighet. Foto: Privat

Kantor og klokkenist Mariko Takei Myksvoll vant kulturprisen 2022. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Pionerprisen til Eidsvåg menighet, ved Aage Mjeldheim. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Agnethe Mohn ble årets frivillig. Foto: Øyvind Sundfør Stokke-Zahl

Årlig prisutdeling

Hvert år deler BKF ut priser for å stimulere til utvikling og nytenking, og for å anerkjenne det arbeidet som legges ned i bergensmenighetene. I 2022 delte BKF ut fire priser på kick-off for ansatte 1. september i St. Jakob kirke.

KULTURPRISEN

Prisen gikk til Mariko Takei Myksvoll, kantor Løvtakksiden menighet, for hennes strålende innsats i den klassiske tradisjonen, både som internasjonalt anerkjent konsertorganist og som en dyktig konsertarrangør i Bergens klassiske musikkmiljø. Juryen trakk også frem at Myksvoll har som en av få i Norge tittelen klokkenist, og bidrar til et mangfold i kirkemusikken i Bergen med jevnlig klokkespillkonserter.

PIONÉRPRISEN

Prisen gikk til Eidsvåg menighet for arbeidet med å etablere en E – sport gruppe for konfirmanter. Det er menighetspedagog Lina Talhaug og sokneprest Aage Mjeldheim som har utviklet idé og konsept, samt gjennomført arbeidet sammen med frivillige i menigheten. Prisvinneren har gjennom pandemien vist evne til å tenke nytt og etablere et tilbud som treffer en viktig målgruppe. Kirken har lenge hatt utfordringer med å etablere tilbud som treffer gutter fra konfirmasjonsalder og oppover. Dette tilbudet bruker ungdommens egen referanseramme som plattform for kontakt, fellesskap og forkynnelse.

ÅRETS FRIVILLIG 2022

Agnethe Mohn i Storetveit menighet fikk prisen som årets frivillig for sine mange år som mangfoldig frivillig på ulike steder i menigheten, og for sitt inkluderingsarbeid for mennesker hun møter.

FRIVILLIGHETSPRISEN

Frivillighetsprisen gikk til St. Jakob, ungdomskatedralen i Bergen sentrum. Frivillighetsprisen deles ut til en menighet eller gruppe som på særlig vis har arbeidet godt med sitt frivillighetsarbeid.

- De som er ansatte og står i dette arbeidet har på imponerende vis jobbet systematisk med frivillige frivillighetsledere. Altså frivillige som leder andre frivillige. De ansatte har tett oppfølging av 19 frivillige frivillighetsledere, disse 19 følger opp 200 frivillige. Dette er imponerende og til inspirasjon for oss andre, uttalte fellerådsleder og prisutdeler Ragnar Gjengedal.

Noen av de frivillige og ansatte i St. Jakob. Foto: Mette Svanes

Glimt fra arbeidet

Sorggrupper for barn og unge

I 2022 etablerte diakonene i Fana og Åsane et byomfattende sorggruppetilbud for barn og unge. Initiativtakerne har fått med seg en flott gjeng med dyktige medarbeidere.

- Vi starter aldersinndelte grupper for barn og unge; 1.-4.klasse, 5.-7.klasse, ungdomsgruppe og foreldregruppe. I neste runde vil vi også prøve å få til gruppe for barnehagealder, 3-6 år. Gjennom sorggrupper gir vi barn og deres foresatte et rom til å uttrykke seg og sin sorg, forteller diakonene i Fana og Åsane; Åshild Høllesli Frantzen og Rita Eldholm. De har tatt initiativ til oppstart, og står som faglig ansvarlig.

- Vi er svært bevisst på at vi møter en særlig sårbar gruppe, og har med oss medarbeidere fra det pedagogiske og det helsefaglige feltet, for å ha et godt faglig og trygt fundament. Gruppene er livssynsåpne. Barna blir møtt der de er, og det er deres hverdag og deres sorg som er i fokus. Det er ikke behandling, men støttegrupper der de møter andre på ca. samme alder som også har mistet en av sine nærmeste.

Denne gjengen gir barn og unge et tilbud om sorggruppe for hele Bergen. Fra venstre: Rita Eldholm, Sølvi Tuft-Olsen, Maria Aasheim Grosås, Reidun Skeidsvoll, Kristin Toppe Haugsbø, Julie Grebstad, Anja Nøttveit (bakerst), Åshild Høllesli Frantzen og Bente Kristin Berg. Foto: Magne Utle

Kyrkjekultur Vest stiftet

Kyrkjekultur Vest ble stiftet 10. november i St. Jørgen hospitalkirke. Selskapet har som formål å synliggjøre og styrke den kirkelige kulturkompetansen i hele bispedømmet, og å utvikle kirken som kulturaktør og kulturarena. Kirkevergen ønsker at Kyrkjekultur Vest skal være et koblingspunkt mellom ulike aktører. Vi ønsker mer kultur, mer variasjon i uttrykkene, og håper på mer deling av kunnskap og samarbeid.

En rekke ildsjeler har engasjert seg for etablering av et kirkelig kultursenter på Vestlandet.

- Dette er en helt naturlig sammenkobling mellom kulturen og kirken, sier skuespiller Ragnhild Gudbrandsen, som tidligere har hatt suksess med stykket Babettes gjestebud med kirkerommet som scene. Hun ønsker det nystiftede selskapet velkommen. For skuespilleren var veien inn i kirkerommet helt naturlig, og hun satte pris på samarbeidet med bispedømmet.

Domkantor Kjetil Almenning er opptatt av å bygge broer mellom ulike kulturaktører, og mener Kyrkjekultur Vest har stort potensiale.

- Det blir spennende å se hvor vi er om en liten stund. Utgangspunktet er å anerkjenne den kraften som allerede er her og bygge videre på den. Det er mange som driver fantastisk arbeid, og dette kan være en døråpner, en katalysator og en bro, mener Almenning. Han trekker frem at det er viktig å lytte til feltet, og de mange profesjonelle musikerene i kirken i Bjørgvin.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Skuespiller Ragnhild Gudbrandsen ønsker Kyrkjekultur Vest velkommen.

Kantor Jon Stubberud forteller om det som førte til Orgeltorget i Åsane, der barn får prøve orgelet:

Det er lørdag ettermiddag. I en pause i forberedelsene til søndagens gudstjeneste hører jeg at det ringer på døren. Utenfor står en familie på fire: mor og tre barn på tre, seks og ni år. De spør: «Kan vi leke her?» Inne i kirken merker jeg at de er overveldet. Kanskje de er overrasket over hvor stort det er? Eller over hvor høyt det er under taket? «Jeg spiller på det store orgelet der. Har dere lyst til å prøve?» Barna på ni og seks år utforsker orgelet i over en time. Når de skal gå ser den eldste på meg, og sier: «Jeg visste ikke at jeg kunne spille.»

Foto: Håvard Fadnes

Glimt fra arbeidet

< Frivillighetens år 2022

I 2022 var det frivillighetens år, og flere menigheter har hatt medarbeiderfest.

I Åsane ble dette feiret i september, da 152 frivillige medarbeidere fikk oppleve en kveldsstund med mye fest og moro og god mat og drikke: Det ble det mye latter og glede bl.a. da to av organistene hadde en helt spesiell fremførelse av musikkstykker, hvor de beveget seg like mye oppe på flygelet som ved tangentene. I tillegg til vakker korsang, solosang og allsang fikk vi være med på å takke av biskop Halvor Nordhaug. Ved festens slutt fikk alle de frivillige med seg et «Åsane kirke krus», som takk for store og små bidrag de gjør inn i menighetens arbeid. Det har kommet mange varme og gode tilbakemeldinger etter medarbeiderfesten, så dette frister til gjentagelse.

Frivillighetsfest i Åsane kirke.

Foto: Nadine Larsen

Påsegudstjenester på NRK og mediepris i Salhus >

Salhus menighet startet året med å planlegge TV-gudstjenester for påsken 2022. Disse ble en kjempesuksess på alle måter. Bred involvering, stor gudstjenesteglede, variert musikk og tydelig forkynnelse er stikkord fra de tre gudstjenestene som ble spilt inn.

Opptakene ble vist palmesøndag, langfredag og påskedag. Gudstjenestene var med å samle bygdene om et felles prosjekt, og Salhus opplevde å få stor støtte også fra prostens og resten av prostiet – flere andre menigheter var med gjennom kor og som menighet på gudstjenestene. Påskedag ble det satt opp storskjerm i Salhus kirke og menigheten fulgte sin egen påskedagsgudstjeneste på TV. Dette var et godt tilbud for mange.

Etter påske ble menigheten tildelt prisen Medierosen for 2022 sammen med NRK. Tro & Medier deler ut prisen hvert år til en person, en redaksjon eller et program som har utmerket seg ved å fremme kristen tro eller gode verdier i mediene. Prisen ble delt ut i Salhus kirke med kaker og fest. Vi gratulerer med velfortjent pris!

Siste sjekk før innspilling av fullsatte gudstjenester i Salhus. (Foto: Kristi Elin Aadland)

Staben i Salhus mottok Medierosen sammen med NRK for påsegudstjenestene som ble sendt på NRK tv. (Foto: Jarle Galdal)

Flyktingediakon med malekurs for flyktninger ✓

Flyktingediakon Gro Fyllingsnes inviterer ukrainere på ukentlige malekurs i Fyllingsdalen, der kommunen har etablert et samlingssted i samarbeid med Den ukrainske forening i Bergen og Hordaland. Her fins informasjon for flyktingene, og det arrangeres aktiviteter for voksne og barn.

Fyllingsnes er både kunstner, bildeterapeut og flyktingediakon, og ønsket å starte et arbeid for flyktninger som ikke så mange andre drev med.

- Kommunen oppfordret oss til å finne vårt særpreg. Jeg har jobbet mye med maling, som kan være et godt redskap når man har opplevd vanskelige ting. Både det å få hvile i noe, men også å få uttrykke følelser. Jeg har stor tro på at dette kan være en god aktivitet for flyktingene.

Gro har med seg Lisa som tolk og medhjelper. Hun er også kunstlærer i hjemlandet, og sammen lærer de bort kunstfaglige termer på norsk.

- Det er godt å ha et sted å holde på med noe annet enn å sjekke mobilen og vente på nyheter hjemmefra. Mange er veldig redde for familie og venner i Ukraina, forteller Gro.

En av flyktingane er E lena. Hun kom til Norge fra Kyiv for to måneder siden, sammen med datteren på 17 år. De har bodd hos en verstfamilie i to måneder, men er nå blitt bosatt av kommunen. Hun forteller at det blir verre og verre i hjembyen, med flere våpen og soldater i gatene.

Elena setter pris på å male, og lager et bilde av et tre som symboliserer livet.

- Jeg liker selve prosessen med å skape et bilde. Røttene symboliserer fortiden vår. Selve treet med greinene er nåtiden, og blomstrene i treet symboliserer barna med ulike talenter og farger.

En av de andre kvinnene på kurset er Tatiana, som bor på Hjeltestad hos sønnen. Hun var på besøk hos han i februar da krigen brøt ut, og kunne ikke reise hjem igjen. Hun bor vest i Ukraina, i Ivano-Frankivsk. Hun er glad for tilbudet i Fyllingsdalen.

Eлена sammen med flyktingediakon Gro.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Tatiana var tilfeldigvis i Bergen da krigen brøt ut.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Tall fra årsstatistikkene

fra menighetene i Bergen 2022

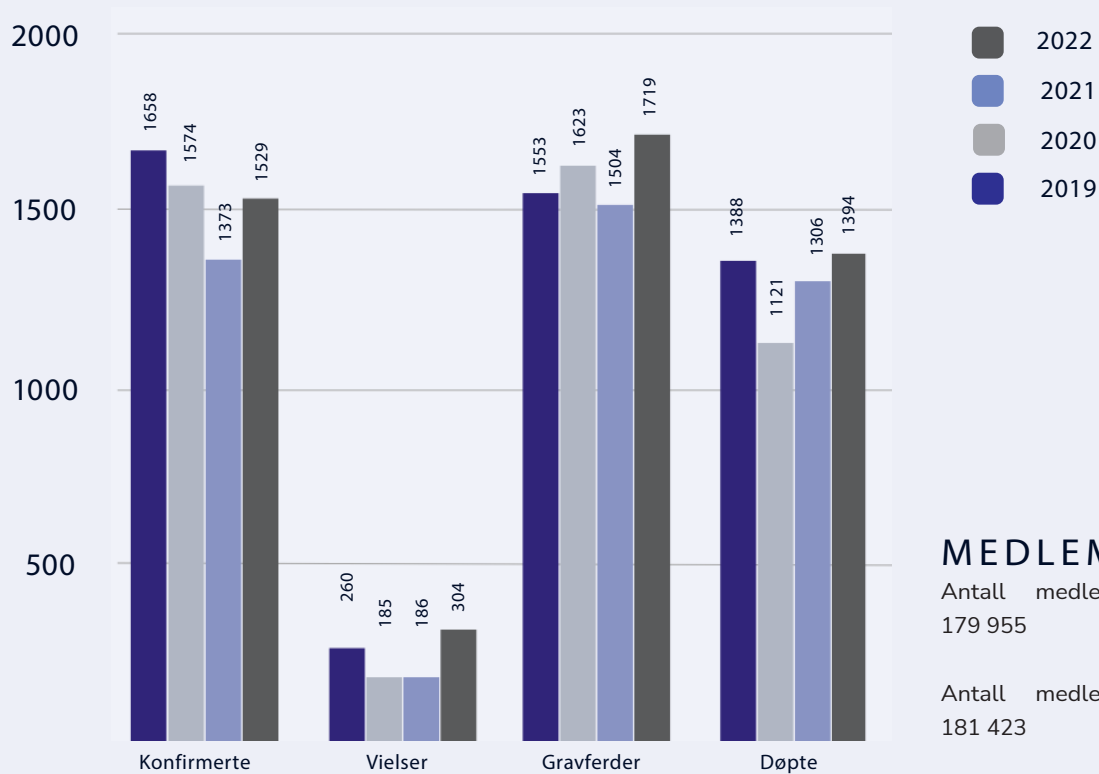
GUDSTJENESTER

	2019	2020	2021	2022
Søndag	1745	1475	1888	1705
Andre	744	400	517	684
Totalt	2489	1875	2405	2389

DELTAKERE – GUDSTJENESTE

	2019	2020	2021	2022
Totalt	231 309	80 078	112 414	181 434
Snitt deltakere	93	43	47	76

ANNET

MEDLEMSSKAP

Antall medlemmer 2022:
179 955

Antall medlemmer 2021:
181 423

Tallene er hentet fra Dnk sitt medlemsregister.

KIRKEN – ET MØTESTED

Kirkene brukes syv dager i uken og er fulle av aktivitet. Året 2022 har hatt en ventet økning i deltakere på f.eks konserter og trosopplæring, siden det var lite avlysninger på grunn av pandemien. Tall fra 2021 i parentes.

Konserter og kulturarrangement (deltakere)

75 511 (2021: 24 642)

Konserter og kulturarrangement (antall)

856 (2021: 860)

Kor (deltakere)

2394 (ca. 1600)

Kor (antall)

98 (93)

Frivillige

3203 (3296)

Diakonale sosiale tiltak

3143 (3571)

Trosopplæring (unntatt konfirmanter)

7183 (4741)

2

Kirkebygg

Nybygg	17
Rehabilitering av kirker	18
Bærekraft: enøksatsing	19
Mindre prosjekter	20
Nøkkeltall	20
Glimt fra arbeidet	21

Claus Ingebrigtson fikk æren av å klippe snoren, og var førstemann til å prøve den nye heisen. Åsane kirke fikk 1. april.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard.

Kirkebygg

Kirkebyggavdelingen har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av 34 kirkebygg, herav 4 middelalderkirker og ytterligere 16 som av Riksantikvaren er ansett som kulturhistorisk viktige bygg med nasjonal verdi (såkalte listeførte kirker). Avdelingen har tre ansatte.

Kulturminner og brukshus

Kirkene er kulturminner og symbolbygg – i daglig aktiv bruk. Utvalget som skal lage forslag til ny kulturmiljølov har i sitt mandat et eget avsnitt om kirkebygg. Der får utvalget frem at kirkebyggene er viktige, både som kulturminner og som brukshus. De tilhører både storsamfunnet og lokalmenigheten. Vårt ansvar som kirke er å ta vare på kulturminnet og samtidig tilrettelegge for bruk – syv dager i uken.

Samtidig som kirkene er kulturminner, så er dette bygg som er i daglig bruk til et mangfold av aktiviteter. Dette setter krav til forvaltningen.

Forsinket byggestart i Sædalen

Kirken i Sædalen skulle påbegynnes i 2022, men byggesaksavdelingen i Bergen kommune har store forsinkelser i sin saksbehandling, og hadde ved utgangen av året enda ikke godkjent prosjektet. I april 2023 er grunnarbeidet til kirken startet opp.

Ny kirke på Haukås - reguleringsplan ute på høring

Gjennom 2022 er det gjort et stort arbeid med områdereguleringsplan for Haukås, der kirketomt og kirke er inkludert i planen. Områdereguleringsplanen er lagt ut til offentlig ettersyn 7. januar 2023.

Nytt kirketilbygg på Birkeland - forarbeid til reguleringsplan

Som et forarbeid til ny reguleringsplan for tilbygg til Birkeland kirke, har vi etter en konkurranse valgt ut 3 arkitektfirma som har laget hver sin skisse til hvordan et tilbygg med uteområde kan bygges. Dette arbeidet vil fortsette i 2023.

Rehabilitering av kirker

MIDDELALDERKIRKENE

I Korskirken er vinduene ferdig rehabilitert. Samtidig har en jobbet med forberedelse til og prosjektering av innvendig rehabilitering. Utvendig er alle trærne sagt ned. I tillegg er det arbeidet intenst for å få på plass alle godkjenninger for rehabilitering av Korskirkegården.

I Domkirken har en fullført kalking av korpartiet. En svakhet i takkonstruksjonen i Skrudhuset er rettet opp. Det er bygget nytt toalettanlegg i kjelleren. Domkirken var i 2022 vertskap for Gullvåg-utstillingen «den bibelske syklus». Dette var svært vellykket.

Fana kirke har behov for ny drenering. Multiconsult har prosjektert dreneringen og sendt inn byggemelding. Fylkeskommunen har imidlertid forlangt arkeologisk gravearbeid før byggemeldingen kan behandles. Alle ytterdører i Fana kirke er rehabilitert.

ANDRE KIRKER

Fridalen kirke har fått nytt kirketak. All skiferstein ble tatt ned, nytt undertak ble lagt. Brukbar stein ble rensert og gjenbrukt, ødelagt stein ble erstattet (kontordelen får nytt tak i 2023).

I Slettebakken kirke er alle flate tak fornyet. Isolasjonen i disse takene var tidligere svært mangelfull. Dette blir rettet opp i de nylagte takene. Prosjektet fullføres vinteren 2023. I løpet av året ble det også avdekket diverse lekkasjer i det store kobbertaket. Blikkenslagerfirmaet konkluderte med at kobberet er utslitt og må skiftes ut i løpet av få år. Det er gjort midlertidige reparasjoner.

I Storetveit kirke er vestveggen rehabilitert, alle sementfuger er erstattet med kalkfuger.

I Søreide kirke har kirketårnet lenge vært rapportert som ustabilt. Dette har blant annet ført til konstant lekkasje i våpenhuset. Et konsulentfirma har nå avgitt rapport om hvordan kirketårnet kan stabiliseres. Prosjekteringen av arbeidet er fullført, det som nå gjenstår før byggestart er søknader til biskop og til byggesaksmyndigheter. Byggestart er planlagt til 2024.

Biskopshavn kirke har fått nytt toalettanlegg og nytt teknisk rom for kirketjener.

I Ytre Arna er toalettanlegget i eget hus ved siden av kirken. Huset har hatt store utfordringer med fuktighet grunnet dårlig drenering. I 2022 ble det laget ny drenering rundt huset.

I ungdomskatedralen St. Jakob er det gjort diverse tilpasninger for å legge til rette for den store aktiviteten der. Dette er betalt av samarbeidspartnere til BKF.

Nytt gjerde og beplantning med muren til Salhus kirke er kommet på plass. Foto: Salhus menighet

I Ytrebygda kirke forberedes innsetting av nye glassmalerier. Dette er finansiert gjennom testamenterisk gave. Menigheten har lenge planlagt kors på utsiden av kirken for å synliggjøre at dette er et kirkebygg. Korsene ble godkjent og montert i 2022, betalt av menigheten.

Johanneskirken står foran en stor total-rehabilitering. Det er nødvendig med et svært grundig forprosjekt og prosjekteringsarbeid for å sikre gode valg av rehabiliteringsmetoder. I Johanneskirken har en gjennom historien for mange ganger gjort dårlige valg som har resultert i behov for hyppige reparasjoner. Rehabiliteringsarbeidet startet i 2021, med nytt tak på sakristiene, og rehabilitering av noen mindre kirkespir. Samtidig planlegges oppstart av hovedprosjektet.

ORGELREHABILITERING

Orglene er viktige ressurser i den enkelte kirke. Vi har mange orgler som sårt trenger rehabilitering, og fellesrådet setter av penger hvert år til slike prosjekter. I 2022 ble rehabilitering av orgelet i St. Markus startet opp (fullført vinteren 2023).

UNIVERSELL TILRETTELEGGING

Flere tiltak for å gjøre byggene våre tilgjengelige for alle ble gjort i 2022, og noen av disse nevnes her:

- St. Markus kirke fikk ny rullestolrampe inn til våpenhuset, og tilrettelagt inngang fra våpenhus til kirkerom
- I St. Jakob er det lagt til rette for rullestoltilgang til HC-toalett
- Rullestolrampe til hoveddør i Nykirken ble prosjektert og godkjent (bygges i 2023)
- I Åsane kirke ble heis mellom etasjene fullført vinteren 2022

Bærekraft og enøk

Vi jobber hele tiden for mer klimavennlige løsninger i byggforvaltningen. Strømforbruket for våre 34 kirker har hatt en innsparing på 13% i 2022 i forhold til årene før. I Sælen kirke har det elektriske varmeanlegget blitt erstattet med bergvarmeanlegg. Dette vil redusere strømforbruk og med det klimapåvirkningen. I Fridalen kirke var det planlagt å legge solceller på taket, men dette ble ikke godkjent av byggesaksavdelingen.

Mindre prosjekter

I tillegg til de større rehabiliteringsarbeidene, pågår det kontinuerlig små og store prosjekter på kirkene. I 2022 kan vi nevne:

- Salhus kirke har fått sikringsgjerde på kirkemuren
- Fyllingsdalen kirke har fått fullført ventilasjonsanlegget
- I Laksevåg kirke ble værhanen remontert etter at den måtte demonteres i en storm. Dessuten er diverse rom malt og pusset opp.
- Arna, Birkeland og Landås kirker fikk nye lysarmaturer som erstatning for gamle med mulig PCB-innhold
- I Arna kirke ble taket reparert
- Landås kirke har fått nytt prosesjonskors
- Nykirken fikk universell tilgjengelighet til erkebispesgården
- Johanneskirken fikk ny adgangskontroll
- Slettebakken kirke fikk nytt lager
- Olsvik kirke og Nykirken og Fana kirke fikk oppgraderte lydanlegg
- Birkeland menighetskontor har fått ny asfalt
- I Sandvikskirken har det vært jobbet med planlegging av bybanestopp og mulig nytt menighetssenter

Nøkkeltall

- 34 kirker. Av dem er 4 fredet og 16 listeførte
- 26 000 m² kirkebygg
- 16 000 sitteplasser

Samlet vedlikeholdsetterlep: 300 - 400 mill. kroner (Tall basert på tilstandsanalyser).

Årstill	Strømforbruk (kWh) <small>For 34 kirkebygg</small>	Energikostnader (kr)
2016	8 109 239	5 138 697
2017	8 223 538	5 799 092
2018	8 183 630	7 043 536
2019	7 408 449	6 963 922
2020	6 901 868	4 443 678
2021	7 326 032	7 522 893
2022	6 400 000	13 468 653*

* Merkostnader med dyr strøm ble dekket gjennom ekstrabevilgning fra Bergen kommune.

Foto: Kjerstin S. Wiken

< Heis i Åsane

Bergen kirkelige fellesråd v/Akasia startet arbeidet med ny heis i Åsane kirke fra våpenhuset til underetasjen våren 2021. Byggeprosessen ble både innfløkt og langdryg, men etter nesten ett år kunne Åsane kirke endelig ta den nye heisen i bruk 1. april 2022. Den flotte heisen som består for det meste av glass ble åpnet med stor festivitas. Det ble feiret med kaker og ballonger, og kirkebyggsjef Arne Tveit var en av flere som holdt tale. Gullbåndet ble klippet av menighetssmedlem Claus Ingebrigtsen, som også var førstemann som fikk kjøre med heisen. Sogneprest Lars Petter Eide hadde tatt med seg vievann som ble sprinklet på heisen, ledsaget av skriftord og bønn.

-Vi gleder oss over at bevegelseshemmede nå kan bevege seg innendørs når de ønsker å forflytte seg fra hovedetasjen til underetasjen. Åsane kirke vil i større grad fungere som én enhet for alle brukerne våre, sier Kjerstin S. Wiken, administrasjonsleder i Åsane.

- Kirkebyggene betyr noe for folk

Statsråd med ansvar for tro og livssyn, Kjersti Toppe (Sp) og stortingsrepresentant Ragnhild Male Hartviksen (Ap) besøkte Bergen i januar, for å få mer kunnskap om kirkene her.

- Kirkevedlikehold er en viktig politisk sak nå når vi får mer statlige midler til vedlikehold. Og jeg oppfatter det slik at det er veldig mange som synes dette er en god sak. Kirkebyggene betyr noe for folk: identitet, tilhørighet, og det er viktige kulturminner. Så når jeg sier at "nå skal vi få fortgang i vedlikeholdet og finansieringene av kirkene", så er det en skikkelig gladsak, sa Toppe.

Leder for fellesrådet Ragnar Gjengedal, kirkeverge Mette Svanes, kirkebyggsjef Arne Tveit, statsråd Kjersti Toppe, prosjektsjef i Akasia Jan Helge Halleraker, stortingsrepresentant Ragnhild Male Hartviksen og Øystein Hauge fra Barne- og familiedepartementet Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Nykirkeneseminar

Statsråd Kjersti Toppe, teatersjef Solrunn Toft Iversen, tidligere Borealis-leder Tine Rude m.fl. deltok på Nykirkeneseminar 23. september, og snakket om sitt forhold til kirken og om kirkebyggenes plass i samfunnet. Seminaret var en del av Bergen kirkeautunnale og Nykirken 400.

Glimt fra arbeidet

Jubileumskirker 2022

Flere kirker jubilerer med runde dager.
Vi gratulerer!

Foto: Eirik Breivik Minde

Nykirken 400 år

For Nykirken var 2022 et spesielt år. Året bød på stortiltet feiring av 400-årsjubileet med ulike typer arrangementer, hvor høydepunktet var jubileumsgudstjeneste søndag 18. september - på Nykirkens bursdag! Barokkirken på Nordnes ble nemlig innviet 18. september 1622. I tillegg ble jubileet markert med en familiedag i juni. Da var over 500 mennesker innom Nykirken. Det begynte med tog i Nordnes gater, det ble ført videre med flere konserter, aktiviteter og mat. Dagen ble en strålende markering og vil bli søkt gjentatt på årlig basis.

Kirken feiret 50 år med konsert

Nygård kirke fyller 50 år og som en del av kulturdagen i Fyllingsdalen og Laksevåg feiret de jubileet med konsert søndag 23. oktober i menighetens.

Arne H. Sævi

arneh@nygard.no

Dikonen i Laksevåg og Nygård menighet, kirkelig S. Skarpen, sier at han håper at 50 år jubileet til kirken betyr velut og underveis at de har hatt noen vellykkede år.

– Vi har en ganske god tro på at de gode vekstene som har vært med siden for utdelt i en grunnstein. Noen i menigheten har vært med siden de var barn og nå er de gode vekstene. Det er kanskje deres egen som har vært påvirket for å bli tryggere, og det er fremtiden folk som bærer og kan den kirkens som er med oss i fremtiden.

Mye klassisk musikk

De som hadde konserten her i Damskolen Vest, og Sykkertens musikler med styret i Marie V. Haugen som har konserten begynte for å ha fra de fremste klasser i vesten og. Han fortalte at det var en del klassisk musikk på programmet som skulle bli godt. De fremste fikk ha Bach, Handel, Mozart og Vivaldi, men som fikk også innslag av gospel for eksempel.

– Siden det er en 50 år jubileumskonsert har dere trukket fram noen eldre fra før.

– Ikke denne gangen, men det kommer til neste søndag når det er jubileumsgudstjeneste. Da blir det mer feiring av livet i kirken, og det som kan krype og gå litt mer. Det er altså feire menigheten med på gudstjenesten, så da blir det kanskje mer avslappet. Det er mer en musikkisk feiring og gode forteller Haugen og Skarpen.

Selve konserten var også en god musikk og god stemning. Dessuten for menigheten så blir det langt fra alle som søndag kveld, men det musikkiske feiring og de som var tilstede vidt begynt over fra de fikk ha.

Viktig å være et tilholdssted

Skarpen var det er veldig viktig for en menighet å være et tilholdssted utover gudstjenesten.

– Det er kanskje viktig for vi har i en konsertens hold

Faksimile fra Sydvesten 27. oktober 2022

Nygård kirke 50 år

Nygård menighet feiret med storslått jubileumskonsert med kor og orkester 23. oktober. Konserten var med Damekoret Vest, som fremførte musikk av både Bach, Mozart og Vivaldi, med innslag av gospel. I november var det jubileumsgudstjeneste for å feire livet i menigheten.

Foto: Bønes menighet

Bønes kirke 25 år

Feiringen startet lørdag 26. november med bursdagsfest og tenning av julegran. I løpet av jubileumsuken inviterte menigheten til jubileumskonsert, sansegudstjeneste og temakvelder, før avslutning med jubileumsgudstjeneste og utvidet kirkekaffe.

Byens barokkirke var 400 år i 2022
og ble behørig feiret.

Foto: Eirik Breivik Minde

3

Gravplass

Informasjonsvirksomhet	25
Større oppgaver og milepæler	26
Prosjekter	28
Brukertilfredshet	29
Nøkkeltall	29
Glimt fra arbeidet	30

På Møllendal gravplass er det nå på
plass en flott navnet minnelund.

Foto: Inghild Hareide Hansen

Gravplass

BKF har ansvar for gravplassmyndigheten i Bergen og utøver oppgaven på vegne av alle innbyggere. Bergen har 28 gravplasser, hvorav 22 er i ordinær bruk og seks er historiske, samt fire seremonirom og Møllendal krematorium. Gravplassavdelingen har 9 ansatte.

Arbeidet er tredelt. Gravplassmyndighetens saksbehandlere tar seg av informasjon om og tilbudet av tjenester til brukerne, i tillegg forvalter, drifter og vedlikeholder vi gravplassene med tilhørende bygg og ikke minst utvikler vi gravplasser og bygg gjennom investeringsprosjekt.

Informasjonsvirksomhet

Gravplassavdelingen informerer og veileder bredt om tilbud og muligheter, og vil ha god kontakt

med innbyggere i Bergen som er brukere av våre tjenester. Åpent hus på Møllendal kapell og krematorium arrangeres årlig, men i 2022 ble det avlyst grunnet vedlikehold av krematorieovnene.

Det årlige møtet med tros- og livssynssamfunn ble gjennomført i Bergen begynnelsen av desember, i samarbeid med omkringliggende gravplassmyndigheter. I vårsemesteret besøkte de ansatte i Gravplassmyndigheten Stockholms Kyrkogårdsförvaltning, Kapell och krematorie-

enheten, med omvisning på Skogskyrkogården. Vi holder også god kontakt med fagmiljøet i og utenfor Bergen. Dette er viktige møteplasser for dialog og erfaringsutveksling om gravferdstjenestene. I september fikk avdelingen besøk fra gravplassmyndigheten i Bjørnafjorden, som fikk omvisning på Møllendal krematorium og på navnete minnelunder på Møllendal, i Åsane og på Antveit.

Gravplassutvalget har hatt to befaringer på Møllendal krematorium, kapell og gravplass samt på Arna kirkegård og Mjeldheim gravplass.

Som i fjor har de aller fleste parkeringsplassene til Møllendal kapell og gravplass vært opptatt grunnet arbeidene med sykkel tunnel. Det krever tilrettelegging og svekker tilbudet til brukerne av Møllendal kapell.

Det gis gode tilbakemeldinger på driften på gravplassene i Bergen. Grøntarealene skjottes godt og gravferdstjenestene leveres etter en god faglig standard, men vi ville gjerne ha kommet lenger med kildesortering samt styrket framkommeligheten og omrammingen av gravarealene.

Større oppgaver og milepæler

Gravferdstjenestene har fungert godt i 2022, og Bergen oppfyller lovbestemt krav om ledige graver til 3% av befolkningen.

Fellesrådet har vedtatt program for vern av kulturminner og kulturmiljøer ved gravplassene i Bergen, og en ny strategi for bruk av areal til graver i Bergen. Målet er at bergenserne skal få tilbud om den form for grav som de ønsker, i sin bydel. I tillegg skal gravplassene i Bergen være egnet for ro og ettertanke og være arealeffektive. For å få dette til vil vi anlegge flere navnete minnelunder, tilrettelegge for nye graver på eksisterende gravplasser og anlegge ny gravplass i Ytrebygda.

Tilstandsanalysene for både anlegg og bygg gjennomføres planmessig. Det lages vedlikeholdsplaner i tråd med funnene i analysene og verneplanarbeidet for gravplassene i Bergen er knyttet sammen med dette arbeidet.

1. desember åpnet en ny minnelund i Fana, formgitt av Erik Bjerkelund.
Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Akasia beskjæref trær på Assistentkirkegården

av Kathrine Håkvisen

Prosjekter

- Åpnet navnet minnelund (NML) med i overkant av 600 graver på Møllendal gravplass 1. juli og ny NML med rundt 700 graver på Fana kirkegård 1. desember
- Det største prosjektet dette året har vært forberedelse til utvidelse av Fyllingsdalen gravplass, samt bygging av nytt driftsbygg.
- Det er arbeidet med forprosjekt og utredninger på Solheim kapell og mur, kapellet og driftsbygget på Møllendal, navnet minnelund og støyskjerm på Loddefjord.
- Mulighet for utvidet kapasitet på Møllendal krematorium og mulighet for å åpne Loddefjord kapell som livssynsnøytralt seremonirom har også vært utredet og begge utredninger skal ferdigstilles våren 2023.
- Det har vært gjennomført rehabilitering av deler av Arna kirkegård, Fana kirkegård, Mjeldheim gravplass, Møllendal gravplass, Nygård kirkegård, Slettebakken kirkegård og Solheim gravplass. På Nygård ble det etablert 71 nye urnegraver.
- Arbeidet med å oppfylle krav om vannmålere på alle gravplassene pågår og vil fortsette inn i 2023.
- Det har blitt lagt ned et betydelig arbeid i å få etablert et geografisk informasjonssystem (GIS) for virksomheten på gravplassene i Bergen.

Brukertilfredshet

Omnibusundersøkelse for måling av brukernes tilfredshet med gravplassene i Bergen gjøres nå annethvert år. I 2022 tok vi derfor opp igjen brukerundersøkelse som retter seg mot de som

har sørget for en gravferd sist halvår. Denne typen undersøkelse gir oss praktiske tilbakemeldinger direkte fra brukerne av gravferdstjenestene, og brukes i forbedringsarbeidet både av Gravplassmyndighetens saksbehandling og overfor leverandør av gravferdstjenestene. Noen nøkkelfunn:

- Hele 88% opplever å ha fått tilstrekkelig informasjon om hva det innebærer å sørge for en gravferd
- 75% opplever den skriftlige kommunikasjonen med Gravplassmyndigheten som bra eller veldig bra
- Hele 99% opplevde at seremonirommet som ble benyttet fremsto tilfredsstillende mht. renhold, funksjonalitet og generell bygningsstandard
- 91% opplevde betjeningen som møtte dem ved gravleggingen eller urnenedsettelsen som bra eller veldig bra

Vi fikk også mange innspill som er nyttige å ta med i videre arbeid. Noen eksempler:

“Noe av det beste jeg har opplevd fra kommunale tjenester. Er generelt nokså misfornøyd med kommunale tjenester og måten det kommuniseres på. Dere var av det tydeligste slaget.”

“Det kunne gjerne vært flere parkeringsplasser. Det er vanligvis ikke tyveåringer på sykkel som har behov for å oppsøke en grav”

“På Loddefjord kirkegård er det svært dårlig gatebelysning, eller rettere sagt manglende belysning på største delen av gravplassen, på veiene og stiene. Om vinteren er dette utfordrende”

Nøkkeltall

Gravplassmyndigheten 2022

Antall døde bosatt i Bergen kommune	2206 (1989)	Gravlagte i navnet minnelund	241 (243)
Kremasjoner ved Møllendal krematorium	2397 (2175)	Gravlagte i anonym minnelund	21 (23)
Kremasjonsandel	76,1 % (77%)	Urner utlevert til askespredning	88 (88)
Kistebegravelser	466 (437)	Gravferder overlatt til kommunen	19 (16)
Tilviste festegraver (to kistegraver)	70 (85)	Seremonier i kapellene	698 (641)
Urnedesettelser	1580 (1381)		

Tall fra 2021 i parantes. Møllendal er krematorium for hele Vestlandet og det var flere som døde i 2022, noe som har ført til betydelig flere kremasjoner i 2022 enn tidligere år. .

TJENESTER TIL UTENBYS BOENDE

Kremasjoner	726 (641)	Urnedesettelser	116 (83)
Kistebegravelser	22 (15)	Ny urnegrav	31 (20)
Ny kistegrav	17 (7)	Graver i navnet minnelund	17 (10)

To nye navnete minnelunder - med tanke på fremtiden

– Vi bruker mindre areal, noe som spesielt er viktig i byer med mange mennesker som etter hvert skal finne sin hvile, sier fellestrådsleder Ragnar Gjengedal.

Bergen kirkelige fellesråd jobber aktivt med å tilby større variasjon på våre gravplasser. I Bergen ble den første navnete minnelund åpnet i 2016. Flere av de som er åpnet siden da er fulle, og i 2022 åpnet altså BKF to nye; på Møllendal og Fana.

Mellom byfjellene på Møllendal

På Møllendal var det åpning 1. juli. Den nye minnelunden har plass til 638 graver, og inneholder fem minnesmerker med plass til 500 navneplater. Akasias to landskapsarkitekter, Anta Sharif Chowdhury og Frode Røynesdal, har jobbet med minnelunden sammen med prosjektleder Frank Henry Olsen.

- Utgangspunktet vårt var å vise frem de naturlige omgivelsene i og rundt feltet og med vid utsikt over byen, byfjellene og noen av de 406 trærne

som er på Møllendal gravplass, forklarte landskapsarkitekt Chowdhury.

Gravplassjef Inghild Hareide Hansen er svært glad for den nye minnelunden, og den ble tatt i bruk allerede timer etter åpningen.

- Dette er et veldig viktig anlegg for dem som trenger graver på Møllendal. Frem til nå har vi ikke hatt et slikt tilbud på Bergens største gravplass, sier gravplassjefen.

Fanaknaus som minnesmerke

Fana navnet minnelund II åpnet offisielt 1. desember. Minnesmerket som er en del av selve fjellet i Fana, er en av to navnete minnelunder på Fana kirkegård. Landskapsarkitekt Erik Bjerkelund i Akasia har formgitt minnesmerket.

- Helt siden det ble snakk om navnet minnelund her på Fana kirkegård, har jeg gått og sett på den knausen som lå her. Og oppdragsgiver tente på ideen om å bruke knausen som minnesmerke. Man kunne ane – og håpe - at berget ville ha fint fargespill. Det er lett å være formgiver når geologien leverer på den måten her, sier Bjerkelund.

Kirkeverge Mette Svanes var takknemlig og stolt over den foreløpig siste navnete minnelunden.

- Det er viktig at vi har tilbud om navnet minnelund i Fana bydel, og å gi variasjon til de som skal velge gravminne og gravsted.

Hun tipset også folk om å komme tilbake når det regner.

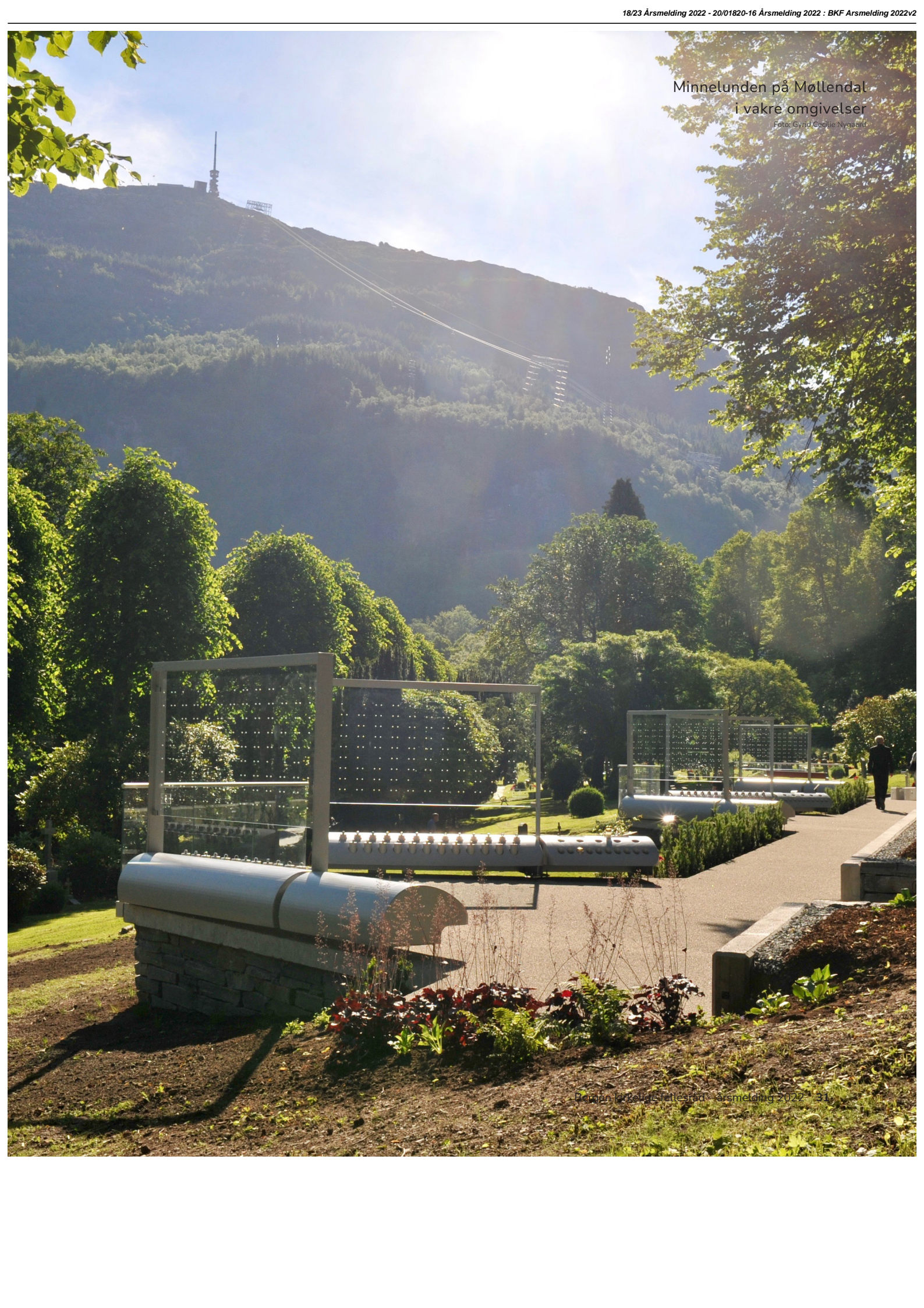
- Minnesmerket er nesten enda vakrere i regnvær!

- Denne navnete minnelunden er laget på en måte som får godt fram mønsteret i steinen og teknikken med diamantsaging har i høy grad bidratt til dette. Derfor vil jeg rette en spesiell takk til landskapsarkitekt Erik Bjerkelund som har formgitt minnelunden, sa fellestrådsleder Gjengedal. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Minnelunden på Møllendal i vakre omgivelser

Foto: Gyrd Geolue Nygaard

4

Stabs- funksjoner

HR-avdelingen	33
Administrasjonsavdelingen	35
Økonomiavdelingen	36
Kommunikasjon	37

På kick-off i september møttes alle ansatte i Bergen til en samling med prisutdeling, inspirerende taler, mingling og mat. Frivillighetsteamet stilte med den kule campingvognen sin. Den blir flittig utleid til menighetene Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Stabsfunksjoner

I tillegg til kirkelivavdelingen, kirkebyggavdelingen og gravplassavdelingen har kirkevergen en administrasjon som tilbyr avdelingene og menighetene ressurser innen arkiv, IKT, økonomi, kommunikasjon, kirketorg og HR.

HR-avdelingen

HR-avdelingen består av HR-rådgiver og HR-sjef, og skal være en ressurs for menighetene og administrasjonen i forhold som omhandler arbeidsgiverpolitikk, personalforvaltning, helse- miljø og sikkerhet og ledelse. 2022 ble året for å prøve å ta igjen aktiviteter som har blitt utsatt de siste årene grunnet pandemi og hjemmekontor. Samtidig har vi forsøkt å peke ut noen områder der vi kan forbedre tjenestene våre og arbeide mer effektivt. HMS og arbeidsmiljø har stått sentralt i 2022, det har medgått mye ressurser til dette arbeidet.

SAMARBEID OG MEDBESTEMMELSE

BKF er avhengig av god dialog og samarbeid med de tillitsvalgte for å sikre en god personalforvaltning og en bærekraftig arbeidsgiverpolitikk. Tillitsvalgte er viktige stemmer både når det gjelder ivaretagelse av rettigheter for de ansatte, men også når det gjelder hvem BKF skal være som arbeidsgivere, og hvordan vi gjennomfører prosesser som eksempelvis rekruttering og utvikling av rutiner. Det har

vært gjennomført fire møter med de tillitsvalgte i 2022.

LØNSFORHANDLINGER

De fleste ansatte i BKF får lønnstillegg via sentrale tillegg i hovedtariffoppgjøret. Det var i 2022 avsatt midler til lokale forhandlinger. Disse ble gjennomført i desember 2022.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Målsettingen for HMS-arbeidet i BKF er at alle ansatte skal ha et forsvarlig arbeidsmiljø. Det skal arbeides systematisk med utvikling av arbeidsmiljø og forebygging av sykefravær.

I 2022 ble det gjennomført 2 vernerunder; en knyttet til psykososialt arbeidsmiljø (utsatt fra 2021), og en knyttet til fysisk arbeidsmiljø.

BKF er tilknyttet bedriftshelsetjenesten Salutis, som har vært inne i flere prosesser som berører arbeidsmiljø både på individ- og virksomhetsnivå i 2022. Det har også vært gjennomført opplæring av verneombud, samling om risikovurdering av arbeidsmiljø og ledersamling om å vende tilbake til kontoret etter korona.

SYKEFRAVÆR

Målet vårt er å ha et sykefravær som ikke overstiger 6 prosent. I 2022 hadde vi et samlet sykefravær på 6,7 prosent. Sykefravær er fast rapporteringspunkt både til arbeidsmiljøutvalg og til fellesrådet.

VARSLING OG AVVIK

Det er i 2022 registrert 35 avvik direkte til HR-sjef. De fleste knytter seg til HMS-forhold, mens noen gjelder systemene våre og avvik fra saksbehandlingsrutiner. BKF har et manuelt avvikssystem og vi ser at avvikssystemet vårt er en risikofaktor når det gjelder rask agering og oppfølging av avvik.

Avvik knyttet til drift og tekniske forhold meldes også direkte i FDV-systemet Lydia.

Vi har innført nytt digitalt varslingsystem som er felles for hele Den norske kirke. Systemet gir mulighet for intern og ekstern varslings og sikrer oppfølging av alle saker som blir meldt inn.

Vil du jobbe i kirken?
Se våre ledige stillinger på
kirken.no/ledigestillinger

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

Ønsker du å bidra til
åpne og attraktive
fellesskap for frivillighet?

Vi har ledig stilling som
frivillighetskonsulent!
Søknadsfrist 25. januar.
Se mer på kirken.no/ledigestillinger

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

Jobbannonsene våre til sosiale medier og informasjonsskjermen i Marken har blitt fornyet i 2022.

REKRUTTERING OG TURNOVER

Rekruttering er et viktig arbeid som sikrer at vi får rett kompetanse inn i virksomheten. Gjennom gode og profesjonelle rekrutteringsprosesser bidrar vi til å øke BKF's omdømme som arbeidsgiver. I 2022 ble det gjennomført 23 rekrutteringsprosesser, i tillegg til flere administrative ansettelser i vikariat. Det har også vært brukt bemanningsbyrå for å rekruttere vikarer. Kommunikasjonsrådgiver og

områdeledere er viktige medspillere i rekrutteringsarbeidet.

ARBEIDSMILJØUTVALGET

Bergen kirkelige fellesråd har partssammensatt arbeidsmiljøutvalg som møtes til fire faste møter i året. Noen av temaene som ble behandlet i 2022 er gjennomgang av HMS-handlingsplan, sykefravær, vernerunder og HMS-avvik.

Administrasjonsavdelingen

I administrasjonsavdelingen er det 7 ansatte, som har ansvar for Kirketorget, resepsjon, sentralbord, arkiv, IKT og rapportering på internkontrollarbeid.

KIRKETORGET

Kirketorget har ansvar for håndtering av henvendelser om kirkelige handlinger; gravferder, vielser og påmelding til dåp. I 2022 har de tatt imot og bemannet 1680 gravferder, (ca. 1500 i fjor). Det er tatt imot og kirkebokført 1390 dåp (ca. 1300 i fjor). Når det gjelder vielser er det tatt imot for både 2022 og 2023. I 2022 har det vært gjennomført 293 vielser (190 i fjor), det er til nå reservert 234 vielser for 2023. Fra 1.januar 2022 har det vært mulighet for å sende forespørsel om vigselstidspunkt via BKF's og menighetenes nettsider. Dette har fungert veldig godt, og er positivt både for de som planlegger bryllup og for Kirketorget. I forbindelse med overgang til nettbaserte tjenester er et av de viktigste fagsystemene for håndtering og kirkebokføring av kirkelige handlinger, Labora Menighet, kommet i ny versjon. Det var en del oppstartsproblemer med dette, men det går seg til.

ARKIVARBEID

BKF - Arkiv følger opp arkivet i Public 360 med skriveregler og organisering. De følger også opp brukere både i menigheter og i kirkevergens administrasjon. I 2021 ble digitalt arkiv for perioden

2012-2019 deponert hos Arkivverket. Deler av arkivet, det som gjelder Gravplassmyndigheten, er levert til Bergen byarkiv. I 2022 ble Acos Websak avviklet, og alt arkivmaterieell ble overført til eArkiv, en versjon av Public 360.

SENTRALBORD

Sentralbordet i BKF betjener telefoner til BKF's hovedtelefon og til de fleste menigheter når telefonen ikke blir besvart lokalt. Telefontjenesten har fungert godt fra hjemmekontor i pandemien.

IT

BKF - IT har ansvar for IT-utstyr, programvare, telefoni og nettverk. Kirkepartner AS er IT-leverandør for BKF. I 2022 har alle ansatte både i BKF og bispedømmet fått ny PC, og mange har fått nye skjermer. Samtidig har vi gått over fra å logge inn på Kirkepartners servere i Oslo via Vmware, til å ha Kirkepartner «Lokalt skrivebord» for de aller fleste ansatte.

Vi har skrivere tilgjengelig på alle våre lokasjoner, disse er vi stort sett fornøyd med. Innkjøpsavtalen gikk ut i november. Vi benyttet oss da av opsjons-mulighet, og har forlenget avtalen i to nye år. «Sikkerprint»-systemet er byttet ut i forbindelse med overgang fra Kirkepartners servere.

Med lokalt skrivebord er vi pålogget Kirkens skytjenester fra Microsoft. Dette har medført forholdsvis store endringer i arbeidsmåten for ansatte, og læringskurven har vært bratt for mange. Overgangen til å benytte skytjenester og Microsoft 365 gir nye muligheter for samhandling både internt og eksternt, og vi vil gradvis utnytte disse bedre. I november 2022 lanserte vi nytt intranett. Bergen var pilot for Kirkens nye intranett, og vi fikk god hjelp til å flytte alle våre rutiner og skjema fra gammelt SharePoint-område og over til det nye intranettet.

I 2022 ble de aller siste kobberlinjene sagt opp. Nå har alle våre lokaler enten fiber eller 4G med kapasitet som kan justeres etter behov. Kapellene har fått installert nettverk, PC og etikettskriver i forbindelse med kisteskaningsprosjekt. Dette er nytt i 2022, og er et nybrottsarbeid i landet.

INTERNKONTROLL

Alle avdelinger arbeider med internkontroll, og i fellesrådets møte i juni blir dette arbeidet lagt frem hvert år. Der beskrives faste kontrollrutiner og tilstandsrapporter innen HMS, økonomiforvaltning, personvern, informasjonssikkerhet, samt kontrollpunkt i prosjektstyring og drift innen bygg og anlegg. Hvert år rapporterer BKF på en rekke internkontrollpunkt til Miljøfyrtårnet for å beholde sertifiseringen.

I tillegg til de faste internkontroll gjennomgangene fjorårets ekstra søkelys på tilgangsstyring til IKT-program gitt resultater, vi opplever bedre kontroll og tilfredshet.

Som et ledd i arbeidet med internkontroll og tiltak i miljøfyrtårnsertifiseringen har gravplassmyndigheten satt i gang med et tiltak der alle gravminner blir sjekket om de er sikret i tråd med gravplassloven, dette er et omfattende tiltak da nærmere 90 000 gravminner blir sjekket.

Det er iverksatt kisteregistrerings-system på bårerommene i Bergen.

I 2022 har vi innenfor gravplass og kirkebygg bygget opp et nytt prosjektstyringsverktøy med sjekklister for prosjektledere og oss som prosjekteier og byggherre.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen har 4 ansatte, og er ansvarlig for at fellesråd og administrasjon har en forsvarlig og trygg økonomistyring med tilgang til oppdatert og relevant styringsinformasjon.

Økonomiavdelingen bistår menighetene med rådgiving og opplæring innenfor økonomiområdet, og tilrettelegger for effektive rutiner og arbeidsprosesser.

Sentrale arbeidsoppgaver er blant annet utarbeidelse av

- rullerende 4-års økonomiplan til Bergen kommune
- årlig budsjettsøknaad til Bergen kommune
- årsbudsjett (eventuelt med revisjoner i løpet av året)
- regnskapsrapportering til fellesråd og kirkeverge
- økonomiske analyser
- økonomisk oppfølging av prosjekter på kirkebygg og gravplass
- rutiner og arbeidsprosesser som sikrer god intern kontroll innenfor eget ansvarsområde

Økonomiavdelingen har løpende kontakt med Bergen kommune, Den norske kirke, Bjørgvin Bispedømme og Akasia AS i økonomiske saker. Ekstern regnskapsfører (Aider) og revisor (Deloitte) er sentrale samarbeidspartner.

Økonomiavdelingen ble styrket et årsverk i mai. Dette har gjort det mulig å forsterke arbeidet med rådgiving, opplæring og avlastning på økonomi- og regnskapsområdet for administrasjonsledere / daglige ledere.

Etter en grundig anbudsprosess har Dnk inngått ny avtale med Aider om leveranse av lønns-, personal- og lønns tjenester. Avtalen vektlegger felles løsninger, systemer og rutiner, og det pågår nå et omfattende prosjektarbeid for å utarbeide forslag til felles arbeidsprosesser og rutiner. Økonomiavdelingen har bidratt aktivt inn i de ulike delprosjektene. Fellesråd og menighetsråd

kan gjøre avrop på avtalen, og BKF må gjøre en egen vurdering av om vi vil tiltre ny avtale. Dette vil skje i løpet av 1. halvår 2023.

Kommunikasjon

Kirken, og våre aktiviteter og arrangementer, må være synlige og tilgjengelige for Bergens befolkning og myndigheter. BKF har en kommunikasjonsrådgiver som har ansvar for informasjon på nettside og Facebook, og skal tilby opplæring og bistand for menighetene kommunikasjonsarbeid. Utadrettet markedsføring og kontakt med pressen er også med på synliggjøre hva kirken er og tilbyr.

Sammen med ledere og andre jobbes det for at kirken skal være synlig, og for å ha en åpen og tydelig kommunikasjon, med lett tilgjengelig informasjon både internt og eksternt.

INTERNINFORMASJON

I løpet av 2022 har Bergen vært med i en intranett-pilot, der vi har fått være med å komme med ønsker og innspill. Dette har vært et samarbeid mellom administrasjonssjef og kommunikasjonsrådgiver. Intranettet er en kanal på Sharepoint der ansatte i BKF skal finne den informasjonen de trenger for å gjøre jobben sin, og der vi får nyheter både fra Bergen og Kirkerådet.

I tillegg til intranett har vi Teams for ulike faggrupper, deriblant et for kommunikasjonsarbeid i menighetene som ble startet i 2022. Dette er en svært nyttig kanal, som også blir benyttet av frivillige webredaktører.

HVA ER INNTRYKKET AV KIRKEN?

I 2022 var vi med på en omnibus (telefonundersøkelse) i Bergen som vi gjør med ujevne mellomrom. Sist dette ble gjort var i 2018. Inntrykket av Den norske kirke i Bergen har holdt seg relativt høyt.

På totalnivå er det nær halvparten som har et godt inntrykk, og kun 1 av 20 vil si at de har et dårlig inntrykk. Det er de i gruppen 45+ som har det beste inntrykket. Så spurte vi om folk kjente til at vi tilbyr drop-in-dåp. Bare 2 av 10 kjenner til det. Vi spurte også om gudstjenestedeltakelse. I 2018 oppga 29% at de hadde vært på gudstjeneste i løpet av inneværende år. I år er tallet 24%. Det er signifikant nedgang.

Synlighet er en prioritert oppgave, og vi ønsker å gjøre det enkelt å finne informasjon om hva kirken er og gjør. Det må jobbes målrettet og strategisk for å nå bredere ut, og arbeidet vil fortsette i 2023 med blant annet fornying av kommunikasjonsstrategien.

SYNLIGHET I DIGITALE MEDIER

De digitale plattformene er et viktig sted å dele informasjon. Av sosiale medier har fellesrådet prioritert å være synlig på Facebook, LinkedIn og til en viss grad YouTube. Noen menigheter har også andre sosiale medier. På Facebook har antall følgere økt jevnt og trutt det siste året. På Facebook poster BKF informasjon om det som skjer av kulturarbeid, diakoni og arrangement i menighetene, samt arrangement som er i regi av kirkevergen. Annonser for ledige stillinger blir prioritert høyt, og deles på både Facebook og LinkedIn. I 2022 restartet vi vår eksisterende LinkedIn-profil, og har kommet i gang med arbeidet med jevnlig aktivitet der, i samarbeid med områdelederne og HR. Skjermen ved inngangen til Kirkens hus i Marken er flittig brukt til å annonsere ledige stillinger, arrangementer og markeringer av kirkeåret. Skjermen deles av administrasjonen og Bergen domkirke menighet.

BKF bruker Kirkepartner sin nettsideløsning, og i 2022 gikk den siste av våre 25 menigheter over til å bruke samme løsning. Det forenkler arbeidet med å dele innhold, og vi vet at løsningen er lagt til rette for universell utforming.

Kirken i pressen

Innslag på TV2 om Påskefest i Bergen domkirke, med domkantorer Sigurd Øgaard og Kjetil Almønning.

Dagen 25. juni: Landskapsrådgiver Kristin Rolland om miljøvennlige gravplasser.

Bruk av nettsidene i 2022

619 908 (700 261) (kirken.no/bergen + alle menigheter)

Det er folk i alderen 35-44 som er den største brukergruppen. Folk bruker i stor grad Google for å finne kirken.no (66%) og 21,4 % leter opp riktig side uten å søke.

Kjønn

(Brukere av nettsiden)

Menn **38,2 %**

Kvinner **61,8 %**

Mest populære

søkeord

Dåp
Gudstjeneste
Konfirmasjon
ledig stilling

24-åringen regnes som et særegent talent. Nå har han fått jobb i Bergen.

Den 24-åringen regnes som et særegent talent. Nå har han fått jobb i Bergen. Han er en av de mange unge som har fått jobb i Bergen. Han er en av de mange unge som har fått jobb i Bergen.

NYHETER

Senket temperaturen – i 2019

DEN NORSKE KIRKE. Byrådet i Bergen har vedtatt å skru ned varmen i alle kommunens byggs – Det har vi gjort siden 2019, og det kan være lurt med litt yttertrykk inne, sier kirkebyggsjefen.

ANDREAS W. LINDVÅG er kirkebyggsjefen i Bergen. Han har vært i jobben i over 20 år. Han har vært i jobben i over 20 år. Han har vært i jobben i over 20 år.

Osaker bergparne i Bergen er nå i ferd med å bli solgt. Det er en stor sak som har vært i ferd med å bli solgt. Det er en stor sak som har vært i ferd med å bli solgt.

MUSIKK

Gamalrussisk kirkklang

DYR PÅ ORDTSK intensitet over opningskonserten til Bergen kirkeautunnale i Bergen

KYRKEKONCERT
SERGEI RAKHMANINOV
Vespermesse for kor, op. 37

Bergen Domkirke i Bergen domkirke. Det er en stor sak som har vært i ferd med å bli solgt. Det er en stor sak som har vært i ferd med å bli solgt.

BT 20. september: Intervju med organistvikar og stjerneskudd Jonas Apeland.

Vårt Land 19. september: Kirkebyggsjef Arne Tveit der han snakker om strømsparing i kirkebyggene våre.

Dag og tid september: Anmeldelse av åpningen av Bergen kirkeautunnale med Bergen domkor.

Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Yogagudstjenester

I januar startet Bergen domkirkens menighet opp en ny månedlig yogagudstjeneste, der deltakerne ruller ut yogamattene i midtgangen. Det nye fenomenet vekke oppsikt, og både tv og aviser møtte opp på første gudstjeneste. Det førte også til noe debatt i lokalavisene.

Påskebilder fra Birkeland

Alle menigheter trenger illustrasjonsbilder fra menighetsarbeidet, og påsken 2022 hyret Kirkerådet inn en fotograf som tok bilder fra påskedugstjenesten i Birkeland. Det resulterte i mange flotte, lokale bilder som brukes over hele landet.

Foto: Teije Peersen

Byomfattende ungdomsdiakoni med trygge voksne

13-20 gir ungdom i Bergen et gratis samtaletilbud, som en del av Den norske kirkes omsorgsarbeid. - Det kjekkeste vi vet er å ha tid til å prate med ungdommene om det de ønsker å snakke om, sier de fire ungdomsdiakonene som leder arbeidet.

Fire ungdomsdiakoner er i løpet av 2022 på plass i Bergen. Susanne Tafjord Eriksen har kontorplass i Åsane der hun både jobber som menighetsdiakon for ungdom, og som en del av teamet i 13-20. Maria Aasheim Grosås jobber i Arna og Ytre Arna. Maria Renså og Eli Skimmeland jobber sammen i Loddefjord og Olsvik. Alle har enten sosialfaglig eller pedagogisk bakgrunn, og erfaring med oppfølging og samtaler med ungdom.

- Hvordan får ungdommene kontakt med dere?

- De kan sende en melding/e-post til oss, kontaktinfo finner man på nettsiden www.13-20.no. Der finnes det også en anonym spørretjeneste der man kan spørre om hva som helst, sier diakonene.

Samtalene foregår på tur, kafe eller på ulike samtalerom 13-20 disponerer. Ungdomsdiakonene kan ta imot vanskelige historier og har tid til å prate

om det. Samarbeid med andre instanser etableres gjerne underveis.

- Hvem benytter seg av tilbudet?

- Unge fra 11 år og oppover som opplever ulike utfordringer eller bare vil prate. Alle trenger å prate med noen når livet er vanskelig. Dette tilbudet er veldig forebyggende, forklarer Susanne Tafjord Eriksen.

- De fleste andre hjelpeinstanser trenger henvisning. Det trenger de ikke hos oss. Vi tar imot all ungdom, sier Maria Renså.

Maria A. Grosås er glad for at Kirken tilbyr diakonale, forebyggende lavterskelsamtaler med trygge voksne som lytter.

- Det er fint å ha mulighet til å skape et rom for ungdommen, der de kan velge selv hva de vil snakke om, bli sett og forhåpentligvis finne hvile, forteller hun.

Noen er veldig nervøse når de kommer.

- Vi bruker veldig mye tid på å bli kjent og jobbe relasjonelt med ungdommene. Diakoni er skulder til skulder, ikke ovenfra og ned. Av og til trenger jeg hjelp, og av og til trenger du hjelp, forklarer Skimmeland.

- Først og fremst så elsker vi å jobbe med ungdom, og liker å finne fram gullet i hver enkelt, sier de fire ungdomsdiakonene som har funnet drømmejobben i 13-20.

Fire ungdomsdiakoner: Eli Skimmeland, Maria Renså, Maria Aasheim Grosås og Susanne Tafjord Eriksen. Foto: Gyrid Cecilie Nygaard

Kateketvigsling i Olsvik

Etter mange år som menighetspedagog i Søreide, Laksevåg og Nygård, ble Eva Stokke-Zahl vigslet som kateket i en høytidelig gudstjeneste 13. november. Nå arbeider hun i Olsvik og Fridalen. - Det beste med å jobbe i kirken som kateket er muligheten til å være til stede i folks hverdag og liv. Å gjøre kirken til et godt sted å være for alle og skape møteplasser, forteller Stokke-Zahl.

Foto: Øyvind Sundfør Stokke-Zahl

Kantorvigsling i Bønes <

Michael Fiedczak ble vigslet til kantortjeneste i Bønes i september. Han var overraska over den høytidelige seremonien. - Et tegn på at vigslingen også var viktig for menigheten og kollegaer, uttalte Fiedczak. Diakoner, kateketer og kantorer kan bli vigslet når de går inn i en tjeneste i kirken, på samme måte som prester blir ordinert til tjeneste. Det er biskopen som forretter vigslingen.

Inkludering gjør det mulig for alle å delta på arrangementene våre. Illustrasjonsfoto: Jonathan Vivaas Kise

< Søreide først ute med inkluderingsertifisering

Menigheten er den første i landet som har fullført KABB (Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte) sitt kurs om universell utforming og individuell tilrettelegging. For å få sertifisering må alle i staben ha tatt web-kurset 100%MED. Intensjonen med kurset er å skape et godt sted å være, for alle.

-Vi må kunne ta imot absolutt alle som kommer inn i kirken. For eksempel skal foreldre kunne føle seg trygge på at nettopp deres barn blir ivarettatt på den beste måten den tiden barnet er på et arrangement i regi av kirken. For å kunne leve opp til dette, er det viktig at vi får god nok kunnskap, forklarer menighetspedagog Rikke Wilhelmine Bergflødt-Kvamme.

Inkludering handler både om universell utforming og individuell tilrettelegging. I gjennomgangen av kurset får man innsikt i ulike funksjonsutfordringer og forskjellige behov. I løpet av 2022 ble det arrangert fagdag for alle interesserte menigheter.

5

Fellesrådets økonomi

Investeringsregnskap	43
Driftsregnskap	44
Balanse	45

Investeringsregnskap

(mill. kroner)	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Investeringer i anleggsmidler	120,7	119,4	123,8	101,5
Avsetninger	29,6	26,9	8,0	30,7
Årets finansierungsbehov	150,3	146,3	131,8	132,1
FINANSIERT SLIK:				
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-0,9	-0,7		-0,7
Refusjoner	-25,7	-24,5		-19,6
Tilskudd til investeringer	-106,3	-107,0	-103,1	-94,4
Sum ekstern finansiering	-132,8	-132,2	-103,1	-114,6
Overført fra driftsregnskapet	-5,3	-5,5	-1,0	-1,6
Bruk av avsetninger	-12,1	-8,6	-27,7	-15,9
Sum finansiering	-150,3	-146,3	-131,8	-132,1
Udekket/udisponert	0,0	0,0	0,0	0,0

Driftsregnskap

(mill. kroner)	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022	Opprinnelig budsjett 2022	Regnskap 2021
Driftsinntekter	-276,4	-279,4	-242,0	-258,2
Driftsutgifter	271,0	273,7	243,7	253,5
Brutto driftsresultat	-5,4	-5,7	1,7	-4,8
Netto finansinntekter/-utgifter	-5,8	-6,0	-1,5	-2,1
Resultat før disposisjoner	-11,3	-11,7	0,2	-6,8
Bruk av bundet disposisjonsfond / disposisjonsfond	-2,1	-2,2	-2,1	-0,2
Avsatt til disposisjonsfond/bundne driftsfond	8,1	8,4	0,9	5,4
Overført til investeringsregnskapet	5,3	5,5	1,0	1,6
Regnskapsmessig resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Balanse

(mill. kroner)	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER		
Anleggsmidler	1 298,5	1 203,3
Omløpsmidler	236,7	206,4
Sum eiendeler	1 535,2	1 409,7
Egenkapital og gjeld		
EGENKAPITAL		
Kapitalkonto	-1 298,5	-1 203,3
Investeringsfond	-157,8	-140,4
Disposisjonsfond	-39,9	-33,9
Sum egenkapital	-1 496,3	-1 377,7
GJELD		
Kortsiktig gjeld	-38,9	-32,1
Sum egenkapital og gjeld	-1 535,2	-1 409,7

Fullstendig regnskap med noter og revisors beretning finnes på kirken.no/bergen. Scann qr-koden for direkte link.

6

Styrende organer og eierskap

Bergen kirkelige fellesråd	47
Arbeidsutvalget	48
Administrasjonsutvalget	48
Kontrollutvalget	48
Kirkebyggutvalget	49
Gravplassutvalget	49
Kulturutvalget	49
Bidrag nasjonalt og i andre organisasjoner	50
Eierskap	51

Bergen kirkelige fellesråd

Fellesrådet er det øverste ansvarlige og styrende organ for BKF. Rådet er sammensatt av én representant fra hvert menighetsråd i Bergen. I tillegg oppnevner biskopen én representant (domprosten) og Bergen kommune én representant – til sammen 27 medlemmer. Oppgavene for fellesrådet innebærer møtevirksomhet med saksbehandling og beslutninger for BKF. Fellesrådet har flere underutvalg med hvert sitt reglement/mandat vedtatt av fellesrådet. Det er derfor en til dels stor møtebelastning på fellesrådets medlemmer og en betydelig frivillig innsats for kirken i Bergen som utføres gjennom råd og utvalg. Fellesrådet forvalter også eierskapet for Akasia AS og utgjør generalforsamling for selskapet. Fellesrådet har hatt 6 møter i 2022, og behandlet 79 saker.

Representant	Vara	Menighet
LEDER: Ragnar Gjengedal	Benedikte F. Torsvik	Nygård
NESTLEDER: Bjørn Norstrand	Ingrid Amalia Floen Utbjoem	Biskopshavn
Hans Martin Svarstad	Bjarte Abilgaard	Arna
Christian Nasset	Bjørn Fjeld	Bergen domkirke
Amalie Ulevik Bjerck	Morten Jacobsen	Birkeland
Marit Drotningvik	Lars Johan Fjellbirkeland	Bønes
Malin Backman von Osten	Marit Vik	Eidsvåg
Tord Byrkjeland Berntsen	Marianne Sverdrup Nordby	Fana
Bjørn Rosland Norberg	Catharina Sirnes	Fridalen
Torgeir Wiig	Øystein Ellingsen	Fyllingsdalen
Therese Nesse Mokkelbost	Gunnar Nyhammar	Laksevåg
Kari Davidsen	Johannes Kvamme Juliussen	Landås
Torstein Sætre	Nils Einar Johansen	Loddefjord
Jorunn May Johnsen	Jostein Gimmedstad	Løvstakksiden
Sølvi Mostrauum Krabbedal	Brith Sissel Barsnes Bjordal	Olsvik
Nils Gunnar Toppe	Hilde Elin Haaland-Kramer	Salhus
Jostein Aarvik	Petra Anne Os	Sandviken
Asbjørn Valen	Synnøve Flotve	Skjold
Thor W. Brekkeflat	Frode Hjertnes	Slettebakken
Per Kristian Erdal	Ole Hieronimus Meyer	Storetveit
Randi Wollan Neuber	Tor Nordeide	Sælen
Lodve Gidske	Lidveig Tjørve	Søreide
Thor Kalland	Jorunn Haukås	Ytre Arna
Yngve Træland (til 27.09.22) Maren Flotve Tischendorf (fra 27.09.22)	Maren Flotve Tischendorf (til 27.09.22) Martin Løndal (fra 27.09.22)	Årstad
Tor David Hanson	Åse Vassenden Hetlebakke	Åsane
Gudmund Waaler (til 30.11.22) Leif Endre Grutle (fra 01.12.22)	Prost Anne Mathilde Klare (til 30.11.22) Hans Jørgen Morvik (fra 01.12.22)	Geistlig representant
Harald Berge Breistein	Arvid Nilssen	Bergen kommune

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget (AU) er et saksforberedende utvalg til fellesrådet og har i tillegg fullmakt til å treffe avgjørelser i saker delegert til utvalget. AU har hatt 6 møter i 2022 og behandlet 94 saker.

Ragnar Gjengedal	leder
Bjørn Norstrand	nestleder
Asbjørn Valen	
Sølvi Mostrauum Krabbedal	
Gudmund Waaler	prost (til 30.11.22) Leif Endre Grutle fra 01.12.22
Thor Kalland	vara
Hans Martin Svarstad	vara
Lodve Giske	vara
Marit Drotningvik	vara

Kontrollkomitéen

Kontrollutvalget endret navn til Kontrollkomitéen fra 01.01.22, og det ble vedtatt nytt mandat. Kontrollkomitéen skal på fellesrådets vegne forestå den løpende kontroll med BKF's virksomhet – herunder kontrollere om Fellesrådets vedtak blir fulgt opp etter deres innhold og forutsetninger. Kontrollkomitéen har hatt fire møter og behandlet 17 saker.

Nils Gunnar Toppe	leder
Tord Byrkjeland Berntsen	nestleder
Bjarte Flaten	
Per Kristian Erdal	
Randi Wollan Neuber	
Kari Barca Davidsen	vara
Tor David Hanson	vara
Thor Brekkeflat	vara

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget er et partssammensatt utvalg med et overordnet ansvar for personalpolitiske saker. Utvalget er høringsinstans for fellesrådet i saker av personalpolitisk karakter og er delegert avgjørelsesmyndighet i definerte saker jamfør reglement. Administrasjonsutvalget har i 2022 jobbet med rekrutteringsreglement, og startet opp arbeid med lønnspolitiske retningslinjer. Administrasjonsutvalget har hatt ett møte.

Bjørn Norstrand	leder
Asbjørn Valen	BKF
Therese Nesse Mokkelbost	BKF
Nadine Larsen	tillitsvalgt
Marianne Wallem Fanebust	tillitsvalgt
Hans Martin Svarstad	vara, BKF
Jostein Aarvik	vara, tillitsvalgte
Sven-Ove Rostrup	vara, tillitsvalgte

Kirkebyggutvalget

Kirkebyggutvalget er et forberedende utvalg for fellesrådet i saker som gjelder forvaltning og utvikling av kirkebygg. Utvalget har hatt 2 møter, en befaring og behandlet 15 saker.

Asbjørn Valen	leder
Torstein Sætre	nestleder
Per Kristian Erdal	
Tor David Hanson	
Torgeir Wiig	vara
Malin Backman Von Osten	vara
Tord Byrkjeland Berntsen	vara
Jostein Aarvik	vara

Kulturutvalget

Kulturutvalget skal fremme samarbeid mellom menighetsrådenes kulturvirksomhet, stimulere til økt kulturaktivitet, samt synliggjøre og dokumentere Dnk som kulturaktør i Bergen.

Utvalgets budsjett var kr 360 000 i 2022. Midlene ble i hovedsak brukt til tilskudd til menighetsaktivitet (påskefest og kulturtilskudd). Kulturutvalget hadde 4 møter og behandlet 22 saker i 2022.

Knut Christian Jansson	leder
Kjetil Almenning	domkantor
Hans Martin Svarstad	BKF
Mette Svanes	kirkeverge
Lars Kristian Stendahl Gjervik	kirkelivsjef - sekretær
Gyrid Cecilie Nygaard	kommunikasjonsrådgiver

Gravplassutvalget

Gravplassutvalget er et forberedende utvalg til fellesrådet i saker på gravplassområdet. Mandatet for Gravplassutvalget ble oppdatert i 2022. Utvalget har hatt 4 møter inkludert 2 befaringer og behandlet 24 saker.

Harald Berge Breistein	BKF – Bergen kommune, leder
Nils Gunnar Toppe	BKF, nestleder
Tanveer Ahmed	Bergen moské
Ewa Bivand	Den katolske kirke
Emil Perron	*STL Bergen
Thor Kalland	BKF
Janeke Vatne	vara, Human-Etisk Forbund
Muhammad Azeem	vara, Bergen moské
Jannicke Troe	vara, STL Bergen
Jorunn May Johnsen	vara, BKF
Therese N. Mokkelbost	vara, BKF
Randi Wollan Neuber	vara, BKF

*Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Bidrag nasjonalt og i andre organisasjoner

KIRKEVERGEN er med i Den norske kirke sitt digitaliseringsstyre som har tatt det overordnede ansvaret for digitalisering i Dnk. Hun deltar også i G4 og G21 som er et nettverk av kirkeverger i henholdsvis de 4 og 21 største kommunene. Fra årsskiftet 22/23 ble kirkevergen med i programstyret for kirkelig organisering. I tillegg sitter kirkevergen i styret i Bjørgvin kyrkjevergelag og i representantskapet i Kirkens bymisjon.

ADMINISTRASJONSSJEFEN deltar i digitaliseringsarbeidet i Dnk som leder av områdegruppen "Styring, ledelse og kjernedata".

GRAVPLASSJEFEN er medlem av Porteføljestyret i Den norske kirkes digitaliseringsarbeid og er leder av områdegruppen Gravplassadministrasjon. Hun er også leder for Nordisk forening for kirkegårder og krematorier. Leder for Gravplassmyndigheten er medlem av Den norske kirkes Sikkerhetsutvalg.

KIRKEBYGGSJEFEN er leder for styringsgruppen i nettverk for kirkebyggforvaltning.

SJEF KIRKELIV, KULTUR OG DIAKONI er delegat på landsrådet for KA - Kirkelig arbeidsgiverorganisasjon. Han er også del av nasjonalt nettverk for U-kirker i storby. Han sitter også i styret i Kirkelig dialogsentre, samarbeidsstyre i St.Jakob - ung kirke midt i byen, samt er leder for samarbeidsstyret Nykirken – kulturkirken på Nordnes.

Eierskap

Akasia

Akasia AS er et konsern heleid av soknene i Bergen. Eierskapet forvaltes av Bergen kirkelige fellesråd, på vegne av soknene.

Konsernet Akasia AS består av egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS som leverer tjenester til BKF, hovedsakelig innenfor gravplass og kirkebygg, og Akasia Eiendom AS, som selger gravstell, trepleie samt tjenester innenfor bygg- og anlegg til eksterne kunder. Konsernet har i dag ca 130 ansatte og en omsetning på nærmere 150 millioner kroner.

Kirkepartner

Kirkepartner AS er et IKT-selskap etablert av Den norske kirke og drives som et egenregiselskap, det vil si at de leverer primært tjenester til sine aksjonærer. BKF ble aksjonær og tok i bruk Kirkepartner sine systemer i 2016. Selskapet er en sentral aktør i utvikling og drift av digitale tjenester i kirken.

Det siste året har det skjedd en utvikling i digitaliseringsarbeidet i Dnk. Kirkerådet, representert fra fellesrådene, og KA (kirkelig arbeidsgiverorganisasjon) tar aktivt del i arbeidet. BKF bidrar sterkt med kirkevergen som medlem av digitaliseringsstyret, i tillegg er to fra BKF's ledergruppe leder for hver sin områdegruppe i digitaliseringsarbeidet. Kirkepartner er viktig som egenregiselskap inn i dette arbeidet.

ÅPEN
FRIMODIG
TROVERDIG

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mona Gangsøy Eide		23/01956-15	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	19/23	03.05.2023

Kontrollkomiteens årsmelding for 2022**Vedlegg:**

Årsmelding for kontrollkomiteen i BKF 2022

Saksframlegg

Vedlagt følger årsmelding 2022 fra kontrollkomiteen.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar kontrollkomiteens årsmelding for 2022 til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅRSMELDING 2022

FOR KONTROLLKOMITEEN I

BERGEN KIRKELIGE FELLESRÅD

1. Formål og oppgaver for kontrollkomiteen

Formålet med kontrollkomiteen er å se til at vedtakene i Fellesrådet blir fulgt opp og gjennomført. Fellesrådet skal kunne være trygg på at lover og regler følges. Kontrollkomiteen skal føre tilsyn og kontroll med at ressursforvaltningen i organisasjonen skjer i samsvar med gjeldende vedtekter, lover og regler og er i tråd med vedtak fattet av fellesrådet.

Det fremgår av kontrollkomiteen sitt reglement punkt 2. annet ledd: «Kontrollkomiteen skal også ta initiativ til å undersøke deler av fellesrådets virksomhet, basert på egen vurdering eller innspill fra fellesrådets medlemmer. Slike undersøkelser skal godkjennes av fellesrådet etter plan lagt fram av kontrollkomiteen.»

2. Sammensetning av kontrollkomiteen

For valgperioden 2019 – 2023 er kontrollkomiteen sammensatt slik:

- Nils Gunnar Toppe, Leder
- Tord Byrkjeland Berntsen, Nestleder
- Randi Wollan Neuber, Medlem
- Bjarte Flaten, Medlem
- Per Kristian Erdal, Medlem

Varamedlemmer:

1. Kari Bacra Davidsen
2. Tor David Hanson
3. Thor Brekkeflat

3. Om virksomheten i 2022

- Kontrollkomiteen hadde fire møter.
- Kontrollkomiteen behandlet 17 saker.
- Kontrollkomiteen hadde åpne møter, bortsett fra første møte i 2022 hvor deler av møte ble lukket pga evaluering av innkomne tilbud på kjøp av revisjonstjenester.
- Kirkeverge og andre ansatte i BKF har møtt for å informere til kontrollkomiteen, når de er blitt forespurt.
- Revisjonen har også stilt på møtene i kontrollkomiteen der dette er relevant..
- Kontrollkomiteen har fått tilgang til den informasjon det ble bedt om.

4. Salg av Skjold barnehage

Det fremgår av Kontrollkomiteens sitt reglement punkt 2 at «Kontrollkomiteen kan også ta initiativ til å undersøke deler av fellesrådets virksomhet, basert på egen vurdering eller innspill fra fellesrådet medlemmer. Slik undersøkelser skal godkjennes av fellesrådet etter plan lagt fram av kontrollkomiteen»

Det kom inn en sak fra Skjold sokn. Skjold sokn hevder at BKF v/administrasjonen har gjort en rekke saksbehandlingsfeil ved salg av barnehagen på Skjold og fradeling av tomten med tilhørende festeavtale til Bergen kommune.

Kontrollkomiteen har invitert Skjold sokn ved menighetsrådsleder Eiel Holten og BKF sin administrasjon ved kirkeverge Mette Svanes og kirkebyggsjef Arne Tveit for å fremlegge sine versjoner. Kontrollkomiteen har deretter gjennomgått saken basert på faktiske forhold og dokumentasjoner i våre arkiv. Kontrollkomiteen konkluderte med at det var begått mindre saksbehandlingsfeil, men at det ikke ville ha påvirket utfallet av avtalen. Det burde vært en mer åpen dialog mellom Skjold sokn og BKF, og det må være en læring til videre samarbeid mellom BKF og soknet.

5. Andre saker kontrollkomiteen har behandlet

- Årsmelding kontrollutvalget 2021
- Valg av ny revisor
- Årsregnskapet 2021

Bergen kirkelige fellesråd

Kontrollkomiteen

Mils Gunnar Toppe

DEN NORSKE KIRKE

BKF Menighetsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Lars Kristian Stendahl Gjervik		22/11764-4	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	20/23	03.05.2023

Revidering av Eiermelding 2023 til fellesrådet**Vedlegg:**

Instruks for valgkomiteen i Akasia

Saksframlegg

Bergen kirkelige fellesråd har i dag eierinteresser i tre aksjeselskap. Det er Akasia as, Kirkepartner as og Kyrkjekultur vest as (under etablering). Eiermeldingen redegjør for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) sine eierskap, og gir informasjon om hvorfor BKF eier aksjeselskap, hvordan BKF skal opptre som eier, og hvilke mål og forventninger BKF har til selskapene. Dette er BKF's tredje Eiermelding og erstatter Eiermeldingen fra 18.09.2019.

Eiermeldingen vil bli ettersendt

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar revidert Eiermelding slik den framkommer i saken

Instruks for valgkomiteen i Akasia

Samtlige medlemmer av valgkomiteen valgt på Generalforsamlingen skal gjøres kjent med og akseptere retningslinjene for komiteens arbeid.

1 FORMÅL Valgkomiteen skal foreslå kandidater til styret i Akasia AS, samt foreslå størrelsen på styrehonorar til styremedlemmene.

2 SAMMENSETNING Valgkomiteen skal bestå av til sammen 3 medlemmer. Leder i Bergen kirkelige fellesråd er fast leder av valgkomiteen. I tillegg skal det velges to medlemmer som skal være uavhengig av styret og den daglige ledelsen i selskapet. Valgkomiteen velges av selskapets generalforsamling. Det skal legges vekt på at det nomineres kandidater som har en forståelse for selskapets situasjon. Medlemmer av valgkomiteen velges for 4 år. For å sikre kontinuitet i komiteens arbeid, skal ett av komiteens medlemmer være på valg annet hvert år.

3 PLIKTER Valgkomiteen skal initiere sitt arbeid etter beskjed fra styrets leder eller valgkomiteens leder.

1. Valgkomiteen skal foreslå kandidater til: a. Styreleder b. Fem faste medlemmer, hvorav den ene utpekes av kirkevergen. c. To vara medlemmer
2. Valgkomiteen skal foreslå det honorar som skal utbetales til styrets medlemmer.
3. Valgkomiteen skal også legge fram for generalforsamling forslag til nye medlemmer i valgkomiteen. Alle forslag fra valgkomiteen skal begrunnes. Valgkomiteen rapporterer til generalforsamlingen.

4. ARBEIDSMETODER Valgkomiteen skal møtes så ofte den finner det nødvendig. Alle medlemmer er forventet å delta i hvert enkelt møte. Minimum halvparten av valgkomiteens medlemmer må være tilstede ved diskusjon av et spørsmål, for at valgkomiteen skal være beslutningsdyktig. Avgjørelser krever simpelt flertall fra de av valgkomiteens medlemmer som er tilstede på møtet. Om det foreligger stemmelikhet, skal stemmen til lederen av valgkomiteen avgjøre. Valgkomiteen skal ha møte med styreleder og daglig leder i selskapet i forbindelse med sitt arbeid, og skal innhente forslag til kandidater fra eier. Valgkomiteen skal sørge for skriftlige referat fra alle sine møter.

5. NOMINASJON AV KANDIDATER TIL STYRET Styret skal bestå av 6 medlemmer i tillegg til ansatte representanter i henhold til aksjeloven. Valgkomiteen skal arbeide for at styret sammensettes av personer som både innehar forretningsmessig og økonomisk kompetanse, har kjennskap til selskapets virksomhetsområder, samtidig som personene skal være egnet til å ivareta selskapets verdier og visjon gjennom sitt styreverv. Se ellers til gjeldende eiermelding for beskrivelse av kompetansebehov. Kandidater skal være forespurt og innstillingene skal inneholde informasjon om kandidatens kompetanse, verdiforståelse, alder, utdanning, yrkesmessig erfaring og kapasitet (CV skal legges ved). Valgkomiteen skal tilstrebe lik representasjon av begge kjønn i styret. Kandidatene må være lojal mot selskapets verdigrunnlag og formål. Det skal fremmes egne kandidater til styreledervervet.

6. VALGKOMITEENS ANBEFALING Valgkomiteens anbefalinger skal fremlegges skriftlig for styrets leder, minst to uker før avholdelse av generalforsamlingen der valget skal foretas. Valgkomiteen skal være representert når generalforsamlingen vurderer det fremlagte forslaget, og avgi en uttalelse om bakgrunnen for sine anbefalinger.

8. VEDERLAG TIL VALGKOMITEEN Vederlag til valgkomiteen skal fastsettes av generalforsamlingen.

Eiernmelding

Bergen kirkelige fellesråd

Akasia
-verdier for generasjoner

Kirkepartner

Kyrkjekultur vest

Innhold

1.	Innledning	2
1.1	Oversikt over BKF's eierinteresser	3
1.2	Drift og eierskap i samsvar med lov	3
1.3	Kommunal støtte og offentlige tilskudd til BKF	3
1.4	Dagens forvaltning av eierskapet i Akasia AS.....	4
1.5	BKF-administrasjonens oppgaver i Akasia AS	4
1.6	Styresammensetning og mandat	4
1.7	Samfunnsansvar	4
2.	Hvorfor skal BKF eie?.....	5
	Kirkepolitiske og samfunnsmessige begrunnelser for eierskap	5
	Kirken som kulturaktør og kulturarena	5
	Håndverksmiljø og kirkebygg.....	5
	Gravplass.....	6
3	Hvordan skal BKF utøve eierskapet.....	6
3.1	Hva kjennetegner gode eiere?.....	7
3.2	Samfunnsansvar	7
3.3	Ressursbruk og kompetanseutnyttelse	8
3.4	Styresammensetning	8
3.4.1	Akasia AS.....	8
3.5	Styrenes arbeid	9
3.6	Prinsipper for god eierstyring	9
3.7	Eierdialog	13
3.8	Kontrollfunksjoner	13
4	Gjennomgang av BKF sine eierinteresser	14
4.1	Akasia AS.....	14
4.2	Akasia Kirke og Gravplass AS (AKG)	15
4.3	Akasia eiendomsforvaltning AS	16
4.6	Kirkepartner AS	17
4.7	Kyrkjekultur vest AS.....	19
5.	Avkastningsmål og utbyttepolitikk	20
6.	Risiko, rapportering og omdømme.....	20

1. Innledning

Meldingen gir det strategiske og prinsipielle grunnlaget for BKF's eierskapspolitikk. Her gis informasjon om hvorfor BKF eier aksjeselskap, hvordan BKF skal opptre som eier, og hvilke mål og forventninger BKF har til selskapene. Dette er BKF's tredje Eiermelding og erstatter Eiermeldingen fra 18.09.2019.

Eiermeldingen vil:

1. Gi en oversikt over BKF's eierinteresser.
2. Redegjøre for hvordan BKF's skal opptre som eier.
3. Tydeliggjøre formål og forventninger til selskapene BKF har eierinteresser i.
4. Være et dokument som gir våre samarbeidspartnere både i kommune, kirke og andre, innsyn i fellesrådets eierskap.

Eiermeldingen har et særlig fokus på selskapet Akasia AS. Akasia har nå vært igjennom en stor reorganisering der en har solgt datterselskapene Akasia regnskap as, Akasia barnehage as og Akasia gamle Søreide as. En har også avviklet Akasia eiendom as og Akasia pensjonskasse as. Gjeldsgrad og likviditetsgrad er tilfredsstillende, og generalforsamlingen har blitt forelagt en ny forretningsmodell der styret har pekt på videre vei for selskapet. Akasia vurderes nå som et levedyktig selskap som har stor verdi for kirken i Bergen.

Bergen kirkelige fellesråds tre kjerneverdier er; åpen, frimodig og troverdig. Dette er verdier som vil ligge til grunn i BKF's Eieroppfølging.

Bergen kirkelige fellesråds eierskap og eierutøvelse skal bidra til å nå fellesrådets mål, slik de kommer til uttrykk i fellesrådets Verdi- og måldokument.

Mette Svanes
Kirkeverge, Bergen kirkelige fellesråd

Bergen 20. april. 2023

1.1 Oversikt over BKF's eierinteresser

Pr. 19.11.2022 har Bergen kirkelige fellesråd følgende eierskap:

Selskap	Eierandel
Kirkepartner AS	7,58 %
Kyrkjekultur vest AS (under etablering)	50 %
Akasia AS (morselskap, direkte eier)	100 %
Akasia Eiendomsforvaltning AS (datterselskap, indirekte eier)	100 %
Akasia Kirke og Gravplass AS (datterselskap, egenregi, indirekte eier)	100 %

1.2 Drift og eierskap i samsvar med lov

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) eier eller har eierinteresser i de nevnte selskap på vegne av soknene i Bergen, i tråd med Kirkeordning for Den norske kirke av 2021 § 17.

Kirkeordningen definerer hvilke områder menighetsråd og fellesråd har ansvar for. § 17 gir en positiv avgrensning for fellesrådets oppgaver, mens menighetsrådet har en negativ avgrensning, som betyr at det er menighetsrådet som opptrer på vegne av soknet om ikke annet er definert i § 17 eller at oppgaver er overlatt fellesrådet etter avtale. Jf. § 17 siste ledd. *-Kirkelig fellesråd utfører for øvrig de oppgaver som etter avtale blir overlatt det av det enkelte menighetsråd.*

1.3 Kommunal støtte og offentlige tilskudd til BKF

BKF har i dag (2022) følgende hovedinntektskilder:

DRIFT

Bergen kommune	176 millioner kroner
Stat	26 millioner kroner *
Egen finansiering	22 millioner kroner

INVESTERING

Bergen kommune	99 millioner kroner
----------------	---------------------

Total sum: 323 millioner kroner

* Vi forventer at denne summer vil øke de kommende årene, gjennom det statlige kirkebevaringsprogrammet.

1.4 Dagens forvaltning av eierskapet i Akasia AS

BKF opptrer på vegne av soknene som eier av Akasia AS. På samme vis som BKF er eier av kirkebyggene på vegne av soknene i Bergen, er BKF eier av Akasia AS. Selskapet har ikke andre eiere enn BKF. BKF er generalforsamling i selskapet og utøver sitt eierskap gjennom generalforsamlingen og eierdialogen.

1.5 BKF-administrasjonens oppgaver i Akasia AS

Kirkevergen eller den kirkevergen peker på, har én plass i styret. Det er generalforsamlingen som velger styre til Akasia AS. I tillegg er det naturlig at kirkevergen i samarbeid med Bergen kirkelige fellesråds folkevalgte leder er delaktig i eierdialogen. (jf. 3.7 s. 13 Eierdialog). Kirkevergen skal motta økonomirapporter som behandles i styret. Ut over dette har ikke BKF administrasjonen noen oppgaver som eier i forhold til selskapene.

1.6 Styresammensetning og mandat

Den kanskje viktigste oppgaven for BKF som eier er å velge gode styrer til å forvalte selskapene. En viktig oppgave for styret er å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammene i selskapets vedtekter og etter signaler gitt i eiermeldingen.

Bergen kirkelige fellesråd er opptatt av at selskapene ledes av egnede personer og at de styrer etter mål som samsvarer med eiers mål, at selskapene har egnet strategi og hensiktsmessige beslutningsstrukturer, at ledelsen disponerer kapitalen formålstjenlig, at driften er bærekraftig og at eiere og allmenheten får godt innsyn i selskapenes virksomhet.

1.7 Samfunnsansvar

Styret og den daglige ledelsen har ansvaret for å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften.

BKF forventer at selskapene integrerer etiske, klima, miljø- og sosiale hensyn i tråd med eller utover gjeldende lovkrav, samt støtter opp under Bergen kommunes strategi knyttet til disse områdene. BKF forventer videre at perspektiver rundt kirkens forvalteransvar blir ivarettatt.

2. Hvorfor skal BKF eie?

KIRKEPOLITISKE OG SAMFUNNSMESSIGE BEGRUNNELSER FOR EIERSKAP

Kirken som kulturaktør og kulturarena

Kirkemøtet sier at: Kirkemusikk og andre kunstneriske uttrykksformer er integrert i og utvider kirkens forkynnelse, trospraksis og tilbedelse. Kirkemøtet ser arbeid med kunst og kultur som et kjerneområde som åpner troens rom gjennom et mangfold av uttrykk. Dette arbeidet må ivaretas i plan- og budsjettarbeid på alle nivåer i kirken. Kirkerommet er hellig og kan brukes av kunstnere til kunstuttrykk som beveger, utfordrer, åpner opp og utvider troens rom. Kirkemøtet er opptatt av at kirken er åpen og inviterende når kunstnere og kunstinstitusjoner bruker kirkerommet.

For å styrke dette arbeidet etablerer Bergen kirkelige fellesråd, i samarbeid med Bjørgvin bispedømme, Kyrkjekultur vest as. Det ideelle selskapet har som formål å synliggjøre og styrke kirkens kulturkompetanse og utvikle kirken som kulturaktør og kulturarena. Selskapet er en oppfølging av kirkemøtets vedtak 11/18 Rapport og veivalg for Den Norske kirkes kunst og kultursatsning vedtakspunkt 8: kirkelige kultursentra.

Håndverksmiljø og kirkebygg

Fellesrådet har siden 2005 vurdert det som ønskelig å bygge opp egen håndverkerkompetanse. Dette gjelder særlig på vedlikehold og restaurering av middelalderkirker, men også kirkebygg generelt. Det finnes få spisskompetansemiljø i Norge og tilgangen på slike håndverkere er lav. Det er også slik at kompetanse og kapasitet er etterspurt i det kommersielle markedet, slik at potensialet for eksternt salg er til stede. Det er i den norske kirkes interesse at disse gamle håndverksfagene/ferdighetene blir tatt vare på og gjort tilgjengelige.

Akasia har i dag medarbeidere som utgjør et komplett fagmiljø innenfor eiendomsforvaltning, prosjektering, prosjekt- og byggeledelse, renhold, service og drift samt de viktigste bygg- og anleggsgagnene. Dette er fagområder som: trepleie, gartner og anlegg, renhold, tømrer og snekker, murer og maler, anlegg og entreprenør, ingeniør og arkitekt.

Gjennom mange års erfaring med restaurering av våre egne kirker og i samarbeidsprosjekter med blant andre riksantikvaren, har Akasia bygget opp en unik kompetanse når det gjelder restaureringsarbeider.

Akasias håndverkere og fagledere har inngående kunnskap i de gamle håndverksmetodene og valg av riktige materialer. De har også et bredt nettverk av andre håndverkere og fagmiljø med tilsvarende kompetanse andre steder i landet og i Norden.

Gravplass

Akasia Kirke og Gravplass AS ivaretar viktige funksjoner som BKF har ansvaret for. På gravplassområdet har selskapet høy kompetanse og fagmiljø innenfor de ulike områder som f.eks. gravferdstjenester, drift av krematorie, gartner, trepleie og anleggsdrift, rehabilitering av gamle gravplasser, bygging og tilrettelegging av nye gravplassområder.

Fellesrådet mener at kirken er tjent med å ivareta denne kompetansen innenfor Akasia. Særlig gjelder dette rehabilitering, bygging og tilrettelegging av gravplasser og gravplassområder. Gravplassforvaltning krever en stor aktsomhet overfor publikum slik at man ikke unødige rokker ved gravplassenes ro og verdighet.

De siste årene har det blitt bygget en rekke navnedde minnelunder som har fått stor anerkjennelse, og har vært til inspirasjon for andre gravplassforvaltere.

3 Hvordan skal BKF utøve eierskapet

All den tid kirken i hovedsak finansieres av offentlige midler, vil fellesrådet ha som ambisjon å utøve sitt eierskap i tråd med beste praksis av utøvelse av offentlig eierskap i Norge. Det er i denne meldingen derfor brukt følgende referansepunkt for føringene som ligger i dokumentet, i tillegg til de kirkepolitiske føringene fra BKF:

- Kommunenes sentralforbund, (KS) [Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll](#) 2019 – 2023.
- [Meld. St. 6: 2022-2023](#) – Et grønnere og mer aktivt eierskap.
- NUES – [Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse](#) Okt. 2021.

Norske kommuner kan velge å legge deler av virksomheten i egne selskaper. Kommunenes styring av selskapet må da utføres i selskapets eierorgan, for eksempel generalforsamling. Kommunene har likevel det overordnede ansvaret for hele kommunens virksomhet, også den som drives av de kommunale selskapene. At virksomheten eller en tjeneste skilles ut og legges i et aksjeselskap innebærer at betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres. I aksjeselskap skal selskapets ledende organer ha betydelig grad av frihet til å drive virksomheten. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunene som eier disse selskapene kan og bør involvere seg i selskapets virksomhet.

Fellesrådet legger denne forståelse til grunn for sitt eierskap.

Akasia AS har i dag et egenregiselskap som ikke er utsatt for konkurranse (Akasia kirke og gravplass), samt et kommersielt selskap som er i overlappede marked (Akasia eiendomsforvaltning AS). For å sikre at den konkurransemessige delen ikke subsidieres av offentlige midler er det viktig at det er et tilstrekkelig og klart skille mellom selskapene. Det er for eksempel ikke lov for det kommersielle selskapet å benytte

egenregiselskapets administrative støttefunksjoner og/eller utstyr uten at det betales for tjenestene. Organiseringen av den konkurranseutsatte virksomheten bør derfor så langt som mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk, atskilt fra egenregivirksomheten. Det må som et minimum føres separate regnskaper, med korrekt allokering av inntekter og utgifter i selskapet for å unngå kryssubsidiering.

Til Akasia AS sitt styre skal det rapporteres for hvert selskap separat.

BKF ser det som avgjørende at selskapet er etterrettelig og transparent på disse områdene.

Ifølge utredningen til advokatfirmaet Wikborg Rein fra 31. august 2016 er dette likevel ikke til hinder for samlokalisering og felles fagmiljø. Men, dette krever høy bevissthet og etterrettelighet, samt gode rutiner som ivaretar forskrift om egenregi.

3.1 HVA KJENNETEGNER GODE EIERE?

God eieroppfølging krever kunnskap, relevant og oppdatert informasjon knyttet til selskapenes virksomhet. Videre er utvikling av kompetanse som er relevant for å utøve eierrollen best mulig viktig. Styrene skal bidra til at BKF får denne kunnskapen og informasjonen.

BKF skal bygge verdier for fremtiden og skal opptre som en langsiktig strategisk eier.

Som en del av strategioppfølgingen vil BKF være med på å drive frem større strategiske grep i selskapene og også være en støtte i gjennomføringen. BKF vil sette klare finansielle og strategiske mål og følge opp disse.

For å lykkes med langsiktig strategisk eierskap er det nødvendig med bred og sammensatt kompetanse i styrene.

3.2 SAMFUNNSANSVAR

Når BKF som eier stiller forventninger til selskapenes arbeid med samfunnsansvar, er det både fordi BKF mener at en god håndtering av slike forhold bidrar til å ivareta aksjonærverdier og at selskaper hvor BKF har en eierandel skal opptre etisk forsvarlig og med høy grad av bevissthet knyttet til samfunnsansvar.

Kirkens forvalteransvar handler om at; Mennesket er skapt av Gud og er kalt til å forvalte jorda og alt som lever på den på en bærekraftig måte. BKF forventer at selskapene integrerer etiske, klima og miljø- og sosiale hensyn i tråd med eller utover gjeldende lovkrav. BKF forventer videre at perspektiver rundt kirkens forvalteransvar blir ivaretatt.

3.3 RESSURSBRUK OG KOMPETANSEUTNYTTELSE

En kompetent eier kan støtte styrene og bidra til at selskapenes formål nås.

BKF sin viktigste oppgave er å sørge for at styrets sammensetning er best mulig med hensyn til de oppgaver som styret har ansvaret for.

For å sikre tilstrekkelig forankring og ansvar, er det viktig at BKF som eier får kunnskap og innsikt i selskapene og de styringsmuligheter man har for de ulike selskap. Både folkevalgte og administrasjonen må ha en bevissthet om roller, styringslinje og ansvarsfordeling. Derfor skal det gis tid til kompetanseutvikling som ledd i å styrke eierskapet, gjennom opplæring eller eierskapsseminar for samtlige folkevalgte i løpet av det første året i valgperioden. Dette er kirkevergens ansvar.

3.4 STYRESAMMENSETNING

Det er eier sitt ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen økonomi, organisasjon og om faget og markedet som selskapet opererer i. Videre bør styret inneha faglig innsikt og ha en interesse for selskapets formål. Det bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. Det er viktig å oppnevne styremedlemmer som kan sikre styrets kontrollfunksjon overfor daglig leder.

Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av selskapsstyrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne. Det betyr at man ikke representerer verken BKF eller andre interessenter, men ivaretar selskapets interesser og eierne kollektivt på best mulig måte, ut fra selskapets formål og innenfor lovens rammer.

Det understrekes at loven ikke er til hinder for at folkevalgte (valgte til menighetsråd eller fellesråd) eller ansatte i BKF kan velges til styremedlemmer. Forståelse og erfaring fra kirkepolitisk arbeid kan være en viktig kompetanse som styret bør besitte.

3.4.1 Akasia AS

For Akasia AS velger generalforsamlingen valgkomite. Det er utarbeidet egen instruks for valgkomiteen. Styremedlemmer velges normalt for to år, men generalforsamlingen står fritt til å endre styresammensettingen/velge nytt styre uavhengig av valgperiode dersom spesielle forhold skulle tilsi det, eller bortfall av tillit.

For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret ber BKF styret etablerer følgende rutiner:

- Fastsette styreinstruks og instruks for daglig leder med særlig vekt på en klar intern ansvars- og oppgavefordeling.

- Foreta en egevaluering hvert år.
- Vurdere behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminar om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsberetning.

For å sikre høy kvalitet, styring og kontroll, ber BKF styret i Akasia sikre at datterselskapenes styrer har rett kompetanse i tråd med selskapenes formål.

Akasia styret består av styreleder, fem faste medlemmer, samt vara og ansattes representant. 1. vara skal møte fast på møtene.

3.5 STYRENE'S ARBEID

I henhold til selskapslovgivningen er det styret som har ansvaret for forvaltningen av selskapet. Bergen kirkelige fellesråd mener derfor det er av avgjørende betydning og en av BKF sine viktigste oppgaver som eier å sørge for kompetente styrer. BKF forventer at styrene forvalter selskapene til det beste for selskapet, eierne og de ansatte, og BKF er opptatt av at styrene arbeider aktivt med å utvikle sitt arbeid.

En av styrenes kjerneoppgaver er å føre tilsyn med den daglige ledelsen og selskapets virksomhet. Gode styrer/styreledere som fungerer som en sparringspartner for ledelsen, og som bidrar ut over rollen som kontrollorgan, blir stadig viktigere i et veldrevet selskap. Styrer blir i økende grad ansett å spille en avgjørende faktor for selskapets langsiktige suksess.

3.6 PRINSIPPER FOR GOD EIERSTYRING

Prinsipp 1: Åpenhet

Det skal være åpenhet knyttet til BKF's eierskapsutøvelse og selskapenes virksomhet.

Som eier forvalter BKF store verdier på vegne av fellesskapet. Åpenhet skaper tillit og det imøtekommer et demokratisk hensyn ved at allmenheten får tilgang på informasjon. Åpenhet kan begrense misforståelser og øke forutsigbarheten knyttet til eierutøvelsen. BKF forventer som eier at selskapene er åpne om viktige forhold knyttet til virksomheten. Tilgang til relevant informasjon til rett tid gjør det mulig for BKF og andre eiere å løpende vurdere selskapets virksomhet, resultater, utvikling og måloppnåelse.

Prinsipp 2: Beslutninger og vedtak tas på generalforsamling

Bergen kirkelige fellesråd utøver sin myndighet som eier på generalforsamlingen. Prinsippet om at eiermyndigheten utøves på selskapets generalforsamling er ikke til hinder for kontakt mellom eier og selskap mellom generalforsamlingene. Kontakt er en forutsetning for å få informasjon om virksomheten, og er viktig for eierskapets oppfølgings- og kontrollfunksjoner. De rettslige rammene er heller ikke til hinder for at BKF tar opp forhold som selskapet bør vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Slike synspunkter er da å betrakte som innspill til selskapets styre og administrasjon. Saker som krever formelle vedtak må behandles på selskapets generalforsamling.

Prinsipp 3: Resultatforventning

Det er et hovedprinsipp for BKF's forvaltning av eierskap at en begrenser seg til overordnet styring. BKF's eierutøvelse skal skje slik at styre og daglig ledelse får handlingsrom innenfor gitte rammer. Selskapets formål (virksomhet) skal fremgå av vedtektene.

Styret forventes å utarbeide klare mål og strategier for selskapet innenfor rammen av vedtektene og rapportere på disse. I de selskap der det er kirkepolitiske og/eller samfunnsmessige hensyn, bør det settes mål som gjør at selskapet kan rapportere graden av måloppnåelse til eier, og at effektivitet og måloppnåelse kan evalueres. Eierne skal kontrollere måloppnåelse og holde styret ansvarlig for denne. Eierne må vurdere om manglende måloppnåelse skyldes styret eller forhold utenfor styrets kontroll. Selskapslovgivningen bygger på en forutsetning om at det er tillit mellom eierne og selskapets styre.

Prinsipp 4: Formålstjenlig kapitalstruktur.

Selskapets styre og ledelse er satt til å forvalte eiernes kapital. Hvordan selskapet disponerer og allokterer kapitalen påvirker selskapets verdiskaping i stor grad. Hvert enkelt selskap bør ha en hensiktsmessig kapitalstruktur (finansiering), som legger til rette for langsiktig verdiskaping, effektiv måloppnåelse og lavest mulig kapitalkostnad. For høy egenkapital kan føre til lav avkastning på egenkapitalen og dårlige investeringsbeslutninger, mens for høy gjeldsgrad kan medføre høye finansieringskostnader og økt økonomisk risiko. Kapitalstrukturen skal tilpasses selskapets mål, strategi og risikoprofil. Styret har et overordnet ansvar for dette.

Prinsipp 5: Styresammensetning etter kompetanse, kapasitet og mangfold

En av de aller viktigste oppgavene til BKF som eier er å sørge for godt sammensatte og kompetente styrever i selskaper som BKF eier. Forarbeidet til valget skjer gjennom valgkomiteen, valgt på generalforsamling. Valgkomiteen har egne instruksjoner.

Det skal legges vekt på kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapenes egenart når en foreslår og velger kandidater til styret.

Styrevalgene finner vanligvis sted for en periode på fire år. Styresammensetningen bør imidlertid vurderes på løpende basis bl.a. med bakgrunn i selskapets prestasjoner og selskapets behov.

I oppnevningen av styrene skal det legges vekt på:

1. Forretningsmessig og økonomisk kompetanse
2. Juridisk kompetanse, der dette er aktuelt
3. Eiendoms- og forvaltningskompetanse, der dette er aktuelt
4. Kjennskap til selskapets virksomhetsområder
5. Evne til å ivareta selskapets verdier og visjon
6. Styrekompetanse
7. Gründerkompetanse/ innovativ
8. Samfunnsengasjement og kompetanse om politiske prosesser
9. Sikre tilstrekkelig kontinuitet i styret
10. Kapasitet
11. Kjennskap til DNK virksomhet, verdier, mål og strategier.

Prinsipp 6: Uavhengig styre

Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar. Styret skal sørge for en forsvarlig organisering av virksomheten, ansette administrerende direktør og føre tilsyn med daglig ledelse og selskapets virksomhet forøvrig. Styret skal også ivareta den strategiske ledelsen av og forvalte selskapet ut fra selskapets og eiernes interesser innenfor de rammer generalforsamlingen har satt for virksomheten. Styret skal fastsette hvilken risikoprofil selskapet skal ha og påse at selskapet har god intern kontroll, tilstrekkelige systemer og ressurser for å sikre at lovbestemmelser etterleves og hensiktsmessige systemer for risikostyring. Formålet med risikostyringen og selskapets interne kontroll er ikke å eliminere risiko, men å håndtere risiko knyttet til virksomhetsutøvelsen på en forsvarlig måte. Arbeidet i styret bør gjennomføres slik at det i størst mulig grad bidrar til verdiskaping i selskapet.

Styret bør være en ressurs, diskusjonspartner og støttespiller for selskapets ledelse. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid og dermed ha en uavhengig rolle. Styret må i forlengelsen av kontrollfunksjonen vurdere selskapets ledelse og eventuelle utskiftninger. Dette omfatter å legge planer for kompetanseutvikling internt slik at nye lederressurser stadig utvikles.

Prinsipp 7: Styret skal ha en plan for eget arbeid

For å bidra til at arbeidet i styret skjer på en systematisk og hensiktsmessig måte bør styret lage en årsplan for arbeidet og legge opp til en møtefrekvens som sikrer at styret kan ivareta sine funksjoner. Styrelederen har et særlig ansvar for å sikre at arbeidet i styret fungerer godt.

Styreleder bør legge til rette for at styrets samlede kompetanse utnyttes på best mulig måte, bl.a. gjennom å bidra til at styret fungerer godt som kollegium.

Styret, og særlig styreleder, bør legge til rette for at styremedlemmene til enhver tid har den nødvendige kompetanse til å ivareta styrevervet, og om nødvendig igangsette tiltak for å heve kompetansen.

Prinsipp 8; Lønn og kompensasjon som fremmer verdiskaping og fremstår som rimelig

Staten har siden 2001 hatt veiledende retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte i selskapene med statlig eierandel. Ledende ansatte omfatter daglig leder og andre ledende ansatte, jf. Ot.prp. nr. 55 (2005–2006).

Retningslinjene har til hensikt å formidle hvilke forhold staten vil legge vekt på når lederlønnfastsettelsen behandles. Hovedhensyn i statens retningslinjer har vært at lederlønningene i selskaper med statlig eierandel bør være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende, og at det skal redegjøres for eventuelle avvik fra retningslinjene.

BKF ber om at Akasia, Kirkepartner, og Kyrkjekultur vest legger seg på samme praksis som staten.

BKF vil i sin vurdering av godtgjørelse til styret i selskaper man eier legge vekt på at godtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. BKF vil også legge vekt på at styregodtgjørelsene skal bidra til riktig og god kompetanse i styret. Styreleder bør godtgjøres særskilt i tråd med det større omfanget av oppgaver og ansvar som normalt ligger til dette vervet.

BKF har en ambisjon om å opprettholde et moderat nivå på styregodtgjørelsene.

Prinsipp 9; Målrettet arbeid for å ivareta samfunnsansvar

Alle norske selskaper bør ta samfunnsansvar, uavhengig av om de er privat eller offentlig eid, og uavhengig om de har sin virksomhet i Norge eller i andre land.

Samfunnsansvar omfatter en rekke ulike saksområder knyttet til hvordan selskapers virksomhet påvirker mennesker, samfunn og miljø, herunder menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, klima og miljø, antikorrupsjon og åpenhet. Tradisjonelt har begrepet vært ment å omfatte forhold som ligger ut over det å overholde lover og regler. BKF viser til statens retningslinjer og praksis på dette feltet.

Selskaper med kirkepolitiske mål skal ofte ivareta særskilte samfunnsoppgaver uten å ha et klart kommersielt mål. Slike samfunnsoppgaver er som regel noe annet enn det som betegnes her som selskapenes samfunnsansvar. Også disse selskapene skal arbeide målrettet for å ivareta sitt samfunnsansvar.

3.7 EIERDIALOG

I eierdialogen drøftes forhold som har betydning for BKF's mål med eierskapet. Det kan for eksempel være selskapets strategi, kapital situasjon og inntjeningsutsikter, risikofaktorer og markedsforhold.

Eiermøte er et møte mellom representanter fra BKF som eier, samt styret og ev. daglig leder for selskapet. I tillegg til generalforsamling skal det gjennomføres minst ett eiermøte i året. Dette er eiers ansvar og eier definerer hvem som skal være med.

Eiermøte brukes til å diskutere strategier med styret uten å treffe formelle beslutninger. Eiermøte er ikke lovregulert og er bare en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak. I tillegg bør det ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøte som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtet er uforpliktende for eier og for selskapet. Møtene håndteres innenfor rammene som er gitt i selskapslovgivningen. Rammene omkring eierstyring er ikke til hinder for at BKF i møter tar opp forhold som selskapene bør vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. De synspunkter BKF gir uttrykk for i slike møter, er å betrakte som innspill til selskapets administrasjon og styre.

3.8 KONTROLLFUNKSJONER

Styrene i alle aksjeselskaper har i henhold til aksjeloven ansvaret for at selskapet har tilfredsstillende kontrollfunksjoner. Dette innbefatter internkontroll, regnskapskontroll og forvaltningsrevisjon for alle selskapene. Som tidligere nevnt er det også styrets oppgave å kontrollere daglig leder.

Selskapenes generalforsamling har kontrollfunksjon i henhold til aksjeloven.

4 Gjennomgang av BKF sine eierinteresser

4.1 AKASIA AS

Selskapsform	Aksjeselskap - morselskap	Aksjeselskap – konsern
<i>Stiftelsesår</i>	2013	2013
<i>BKF sin eierandel</i>	BKF eier 100 %	BKF eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS	BKF er generalforsamling
<i>Antall ansatte</i>	2017: 13 ansatte i morselskapet 2018: 14 ansatte i morselskap 2021: 4 ansatte i morselskapet 2022: 3 ansatte i morselskapet	2016: 496 ansatte 2018: 2021: 113 ansatte 2022: 109 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 84 239 752,- 2017: 84 264 000,- 2018: 83 273 000,- 2021: 30 023 993,- 2022: 27 693 636,-	2016: 97 485 787,- 2017: 107 414 000,- 2018: 105 786 000,- 2021: 31 724 907,- 2022: 26 932 216,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 532 659 630,- 2017: 504 728 000,- 2018: 329 942 000,- 2021: 36 419 572,- 2022: 31 700 980,-	2016: 752 666 306,- 2017: 760 706 000,- 2018: 746 341 000,- 2021: 98 736 523,- 2022: 88 434 648,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 27 114 246,- 2017: 25 105 000,- 2018: 30 701 000,- 2021: 24 029 704,- 2022: 15 169 472,-	2016: 309 637 195,- 2017: 388 588 000,- 2018: 395 405 000,- 2021: 354 595 877,- 2022: 127 228 924,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: -1 328 118,- 2017: -3 507 000,- 2018: 3 107 000,- 2021: -1 918 558,- 2022: -4 187 241,-	2016: 36 682 890,- 2017: 28 205 000,- 2018: 13 909 000,- 2021: -26 643 365,- 2022: -5 284 988,-
<i>Resultat etter skatt og ev. utbytte</i>	2016: 1 962 465,- 2017: 25 000,- 2018: -992 000,- 2021: -37 970 695,- 2022: -2 330 357	2016: 19 266 154,- 2017: 8 747 000,- 2018: -1 629 000,- 2021: -39 478 985,- 2022: -4 791 862,-
<i>Ev. utbytte</i>	0,- alle år.	0,- alle år.

Selskapets formål

Akasia AS har følgende formål i dag: *Selskapet drives i tråd med Den norske kirkes verdigrunnlag og har som formål å eie, utvikle og drive barnehage-, eiendoms- og regnskapsvirksomhet, via eierskap til aksjer og/eller andeler i selskaper med slike formål, samt alt som står i forbindelse med dette. Jf. foretaksregisteret.*

BKF ber om at styret reviderer selskapets formål i tråd med ny forretningsplan og forankrer denne i generalforsamlingen før endring i foretaksregisteret.

Selskapets virksomhet

Akasia AS forvalter i dag aksjer i; Akasia eiendomsforvaltning AS og Akasia kirke og gravplass AS. Akasia AS eier disse selskapene 100 %. Styret i Akasia AS har totalansvar for alle selskapene.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Hensikten med å eie Akasia AS er;

1. Å få mest mulig ut av de midlene som fellesrådet til enhver tid disponerer.
2. Å få en tilstrekkelig høy kvalitet på tjenester til BKF.
3. Kirkepolitiske og samfunnsmessige hensyn. (se kap. 2)
4. På sikt å generere inntekter til kirken i Bergen.

4.2 AKASIA KIRKE OG GRAVPLASS AS (AKG)

Selskapsform	Aksjeselskap – egenregiselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2015
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 101 ansatte 2017: 2018: 124 ansatte 2021: 104 ansatte 2022: 101 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 1 211 924,- 2017: 3 768 000,- 2018: -2 614 000,- 2021: 3 694 905,- 2022: 1 712 733,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 18 764 582,- 2017: 24 167 000,- 2018: 21 835 000,- 2021: 36 196 657,- 2022: 31 915 851,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 82 489 607,- 2017: 101 471 000,- 2018: 110 159 000,- 2021: 112 914 356,- 2022: 113 744 277,-
<i>Driftsresultat</i>	2016: 1 518 759,- 2017: 3 325 000,- 2018: -8 293 000,- 2021: 5 870 145,- 2022: -2 671 702,-
<i>Resultat etter skatt</i>	2016: 1 150 923,- 2017: 2 556 000,- 2018: -6 382 000,- 2021: 4 782 590,- 2022: -1 982 176,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	0,- alle år

Selskapets formål

Selskapets formål er leveranse av tjenester i utvidet egenregi innen bygg- og eiendomsforvaltning, til Bergen kirkelige fellesråd.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

1. Ta vare på og sikre tilstrekkelig tilgang til håndverksfag/ferdigheter som trengs for å ta vare på kirkens bygg. Særlig gjelder dette middelalderbygg.
2. Tilgang til kompetanse på gravplasstjenester, drift, vedlikehold og utvikling innenfor gravplassfeltet.
3. Å få mest mulig ut av de midlene som BKF til enhver tid disponerer.
4. Å få en tilstrekkelig høy kvalitet på det vi betaler for.

Overskudd i egenregiselskapet Akasia kirke og gravplass AS (AKG) skal benyttes til å styrke AKG AS sin økonomi og/eller levere rimeligere tjenester til BKF. Det skal ikke betales utbytte/konsernbidrag til Akasia AS, som er selskapets eier.

BKF mener at AKG AS er et strategisk svært viktig selskap for å oppfylle BKF sine forpliktelser og ansvar.

4.3 AKASIA EIENDOMSFORVALTNING AS

Selskapsform	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2015
<i>BKF sin eierandel</i>	Akasia AS eier 100 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Styret i Akasia AS
<i>Antall ansatte</i>	2016: 46 ansatte 2017: 2018: 36 ansatte 2021: 5 ansatte 2022: 5 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2016: 155 286,- 2017: 201 000,- 2018: 202 000,- 2021: -209 963,- 2022: 5 218 837,-
<i>Balanseverdi</i>	2016: 47 819 911,- 2017: 42 453 000,- 2018: 44 833 000,- 2021: 30 926 892,- 2022: 34 184 264,-
<i>Driftsinntekter</i>	2016: 51 427 920,- 2017: 44 749 000,- 2018: 51 241 000,- 2021: 19 695 850,- 2022: 17 569 134,-

<i>Driftsresultat</i>	2016: 2 014 724,- 2017: 2 193 000,- 2018: - 488 000,- 2021: 946 304,- 2022: 1 273 955,-
<i>Resultat etter skatt og ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 55 286,- 2017: 45 000,- 2018: 163 000,- 2021: 1 141 064,- 2022: 1 428 800,-
<i>Ev. konsernbidrag/utbytte</i>	2016: 1 575 000,- 2017: 2 204 000,- 2018: 0,- 2021: 0,- 2022: 0,-

Selskapets formål

Selskapets formål er leveranse av tjenester til andre kunder enn BKF og menighetene i Bergen kommune. Selskapet leverer bl.a. gravstell og trepleie, i tillegg til bygg og anleggstjenester.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag, med sikte på å levere konkurransemessig avkastning.

4.6 KIRKEPARTNER AS

<i>Eiere</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Andel i %</i>
<i>Kirkerådet (rDNK)</i>	420/858	48,95%
<i>Kirkelig fellesråd Oslo</i>	70/858	8,16
<i>Bergen kirkelige fellesråd</i>	70/858	8,16
<i>Kirkelig fellesråd Stavanger</i>	70/858	8,16
<i>Kirkelig fellesråd Trondheim</i>	69/858	8,04
<i>Andre fellesråd</i>	159/858	18,53

163 fellesråd er eiere + rDNK = 164 aksjonærer.

Selskapsform	Aksjeselskap – morselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2013
<i>BKF sin eierandel</i>	70/858 – 8,16 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Generalforsamling i henhold til aksjonæravtalen. Ved årsskifte 2018/2019 var 163 fellesråd og rDNK eiere. 164 aksjonærer
<i>Antall ansatte</i>	2021: 2020: 2019: 18 ansatte
<i>Bokført egenkapital</i>	2021: 41 571 451,- 2020: 47 160 931,- 2018: 5 223 039,-
<i>Balanseverdi</i>	2021: 41 571 451,- 2020: 47 160 931,- 2018: 49 859 773,-
<i>Driftsinntekter</i>	2021: 57 889 144,- 2020: 56 809 748,- 2018: 46 327 368,-
<i>Driftsresultat</i>	2021: -2 263 652,- 2020: 1 485 829,- 2018: 4 447 415,-
<i>Resultat etter skatt (skattefritt aksjeselskap)</i>	2021: -2 785 190,- 2020: 1 044 530,- 2018: 3 940 667,-

Selskapets formål og virksomhet

Være internleverandør av tjenester til sine eiere, primært lokale og sentrale enheter innenfor Den norske kirke, og for øvrig annen virksomhet som står i forbindelse med dette. Selskapets virksomhet skal tilfredsstillе vilkårene for å gjøre kjøp i utvidet egenregi for offentlige enheter. Selskapet har ikke erverv til formål.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Målet med Bergen kirkelig fellesråds eierskap i Kirkepartner AS er å ha tilgang til å kjøpe IKT tjenester samt å kunne påvirke selskapet som eier til beste for kirken i Bergen. BKF ønsker også å være en ressurs og bidra til selskapets utvikling.

BKF mener at selskapet bør ha fokus på bli mer konkurransedyktig på pris, samt levere høyere kvalitet. Videre vil det være avgjørende å ha en sunn drift og god soliditet. BKF ønsker å bidra til dette.

4.7 KYRKJEKULTUR VEST AS

<i>Selskapsform</i>	Aksjeselskap
<i>Stiftelsesår</i>	2022/23 (under etablering)
<i>BKF sin eierandel</i>	50 %
<i>Hvem som forvalter eierskapet</i>	Kirkevergen eller den kirkevergen peker på representerer BKF på generalforsamling.
<i>Antall ansatte</i>	2022: 0
<i>Bokført egenkapital</i>	2002: 0
<i>Balanseverdi</i>	2022: 0
<i>Driftsinntekter</i>	2022: 0
<i>Driftsresultat</i>	2022: 0
<i>Resultat etter skatt (skattefritt aksjeselskap)</i>	2022: 0

Selskapets formål og virksomhet

Kyrkjekultur vest AS har som formål å synliggjøre og styrke den kirkelige kulturkompetansen i hele bispedømme, og utvikle kirken som kulturaktør og kulturarena.

Hovedoppgavene er:

- Vere et nettverk for kompetansedeling
- Kirketurnerådgiver: Videreformidle aktuelle produksjoner
- Etablere allianser og samarbeid mellom kirke, kulturliv og andre samfunnsaktører
- Vere en ressurs for større kulturprosjekt i bispedømmet
- Initiere tiltak for kulturfaglig kompetanseheving i møte mellom kunstnere og menigheter
- Bidra til nye opplæringstilbud f.eks. kulturskoletilbud i kirkene

Selskapet er et ideelt selskap, og har ikke til formål å sikre eierne økonomisk utbytte. Dersom selskapet blir avviklet, skal alle eiendeler tilfalle eierne.

Mål med BKF sitt eierskap og ønsket utvikling

Bergen kirkelige fellesråd ønsker å synliggjøre og styrke den kirkelige kulturkompetansen i hele bispedømme, og utvikle kirken som kulturaktør og kulturarena.

5. Avkastningsmål og utbyttepolitikk

BKF sitt mål med å være med på å etablere og ha eierandeler i aksjeselskap er som regel ikke å hente utbytte. De fleste selskapene er også etablert slik at det ikke er lovlig å hente utbytte. Hovedmålet for selskapene er å levere tjenester som gir verdier til eier og samfunnet innenfor formålet til det enkelte selskapet.

Akasia eiendomsforvaltning AS har mulighet for å gi utbytte av overskuddet. BKF ønsker at selskapet skal utvikle seg med en forsvarlig risikoprofil, med mål om at eierne på sikt skal kunne hente utbytte.

6. Risiko, rapportering og omdømme

All virksomhet og ytelse av tjenester medfører risiko. Risiko kan begrenses gjennom organisering og oppfølging. BKF ber styrene gjøre jevnlig risikovurderinger særlig med tanke på markedsutvikling, offentlige rammebetingelser, arbeidsmarked, samfunnsutvikling og omdømme.

Styrene skal utarbeide, og jevnlig revidere, etiske retningslinjer for selskapsdriften. Selskapsdriften skal skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler.

Statlig praksis tilsier at BKF bør være varsom med å instruere selskapene i enkeltsaker. Dette henger først og fremst sammen med at det bryter med, og undergraver den rolledelingen og ansvarsdelingen som selskapslovgivningen har lagt opp til. I tillegg vil aktiv bruk av instruksjonsmyndighet kunne føre til at BKF tar ansvar for disposisjoner som normalt ligger hos styret. En aktiv bruk av instruksjonsmyndighet kan også ha sider mot mulig erstatningsansvar ovenfor tredjepart. Føringer og instruksjoner fra BKF må skje gjennom generalforsamlingen. BKF har ingen formell myndighet ovenfor selskapene mellom generalforsamlingene.

Selskapene eies av, og identifiseres med kirken. Dette betyr at vi er i et omdømmefellesskap og at det påhviler selskapene et særlig ansvar for å ha en høy etisk standard.

Styreleder må sørge for tilstrekkelig dialog med kirkevergen og fellesrådets leder for å sikre forankring og tillit. Dette gjelder særlig forhold som kan virke inn på kirkens omdømme.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Kirkebygg

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Arne Tveit	751	19/03208-110	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	21/23	03.05.2023

Opprusting av stallen ved Sveitservillaen på Nesttun - fellesrådets medvirkning

Vedlegg:

Presentasjon av Galleri Oker og stallen 2022-11

Saksframlegg

På haugen over Birkeland kirke ligger en gammel verneverdig sveitservilla med stall og hytte (bilde av stallen over, Sveitservilla og hytte neste side) Dette tilhører Birkeland sokn, var tidligere Steinerskole. I noen år stod lokalene tomme, i noen år leide noen kunstnere det uten at huset ble tatt vare på. Byggene var veldig til nedfall. Gjennom en leieavtale med Galleri Oker (kunstnerforening) har villaen og hytten blitt satt i stand, hovedsakelig ved hjelp av gavmilde entreprenører (verdi ca 2,7 mil.), men også delvis med investering fra BKF (ca 1 mil., der mye betales ned gjennom økt husleie) Som motytelse til at Galleri Oker fikk husene pusset opp, fikk de en gunstig leieavtale på 20 år (17 år igjen av avtaleperioden)

Galleri Oker er nå en aktiv forening med både profesjonelle kunstnere og amatører.

Villaen før oppussing

Villaen og hytten i dag

Nå er det stallen ved siden av villaen det er snakk om. Villaen er full, så det er kø av kunstnere som vil leie plass i stallen. Stallen ser OK ut utvendig, men er ikke brukbar inni. Det er umulig å bruke den slik den er i dag. Det er beregnet at det vil koste 3 mil. kroner å sette den i brukbar stand.

Vårt utgangspunkt, som er nedskrevet i leiekontrakten, var at oppussing må bekostes av leietaker. Med dagens økonomiske situasjon i samfunnet er det langt vanskeligere å finne gavmilde givere enn tidligere for å pusse opp stallen. Foreningen som er leietakere har prøvd iherdig på dette uten å lykkes. De har fått noe, men ikke nok.

Nå har de gjennom diverse henvendelser bedt oss som eiere om å stille opp og ta ansvar for rehabilitering, mot finansiering gjennom tilskudd, gaver fra foreningen og økning i husleien.

Fylkeskommunen har signalisert at de vil stille opp med 500 000,- og kommunen har signalisert at de vil stille opp med 100 000,- i år. I tillegg er det søkt om 1 000 000,- i tippemidler. **I møter med kultursjef, kulturetatt og kommunaldirektør har kommunen gitt sterkt uttrykk for at de ønsker at BKF skal ta ansvar for dette prosjektet.**

For oss er det langt bedre å ha bygg som er i bruk enn bygg som er til nedfalls. Vi ønsker også arbeidet som drives her hjertelig velkommen. Samarbeidet mellom Birkeland menighet og Galleri Oker er godt. Byggene er verneverdige (Sveitservilla og stall).

I fellesrådets AU i desember ble saken drøftet, og kirkevergen ble bedt om å utrede saken videre. På fellesrådsmøtet i desember ble det informert om dette arbeidet.

I det videre arbeidet med prosjektet er det planlagt at fellesrådet i utgangspunktet skal gå inn med 1,5 mil. - maksimalt 2 mil. kroner – mot en økning i husleien på 12 000,- kroner/mnd.

Fellessrådet vil da kunne betjene et banklån med økningen i husleie. Gjennom en slik finansiering, trenger ikke dette prosjektet gå på bekostning av kirkebygg-prosjekter. Kommunen er innforstått med en slik løsning. (et låneopptak må imidlertid godkjennes av biskopen).

Kirkevergens forslag til vedtak

Under forutsetning av at øvrig finansiering er på plass, og kontrakt om økt husleie som dekker nedbetaling av finansieringen er signert, gir Bergen kirkelige fellesråd kirkevergen fullmakt til å gå inn i finansieringen av rehabilitering av stallen ved Sveitservillaen på Nesttun med inntil 2 mil. kroner.

Eiendommen bak Birkeland Kirke og Galleri Oker.

Kulturminne: På den lille høyden bak Birkeland kirke, mellom skyggefulle trær, ligger Sveitservillaen, med Stall og Hagehus fra 1887. Samt en hytte av nyere dato.

De tre husene fra 1887 er av de eldste gjenværende bygningene på Nesttun.

Hardangerveien 7 B har en av de få bevarte sveitservillaene i Fana og denne samt Stallen og Hagehuset anses å ha høy antikvarisk egen- og miljø-verdi. Bergen Kirkelige Fellesråd (BKF) eier eiendommen i dag.

Engasjement: 4 september 2018 ble den «no profit» kunstnerstyrte foreningen «**Galleri Oker**» stiftet. I november samme år blir Intensjons-avtalen Galleri Oker har med BKF forandret til en fast avtale mellom partene, under samme forutsetninger; å skaffe sponsorer med det for øye å bidra til at eiendommen settes i stand. Vi ville følge Norsk Kulturarvs motto: «**Vern gjennom bruk**» og gikk engasjert inn for oppgaven.

Bærekraft: F.o.m. november 2018 t.o.m. juli 2021 får vi med flere sponsorer som bidrar til restaurering av villaen på ulike måter. Sommeren 2021 står villaen ferdig restaurert med nytt tett tak og nymalt fasade. Alle råtnete planker er skiftet ut, muggen er borte og huset er et trygt sted å oppholde seg for brukere, besøkende fra Bergen- og Fanas -befolkning.

Galleri Oker har bidratt til at villaen har blitt pusset opp med NOK 2,7 mill.

Mangfold: Sveitservillaen på Nesttun er i dag et senter, med verksted/atelier og visningsmuligheter/Galleri, for kunstnere. Vi leier også ut til eksterne kunstnere som ønsker et sted å vise frem kunst, holde salong, mini konserter eller kunstnersamtaler. Alene eller sammen med andre. Samt kursvirksomhet for barn og voksne.

Det er 10 atelier i villaen, med plass fra 9 til 17 medlemmer i atelierfelleskapet Galleri Oker, villaen og hytten. Vi er i alder fra 25-75 år, menn og kvinner, norske og nye landsmenn, profesjonelle og «amatører». Det er et positivt felleskap hvor alle bidrar. Pr dato har vi 12 kunstnere som medlemmer med studio i Villaen eller Hytten. Galleriet har jevnlig utstillinger med våre medlemmer. Åpent søndager 12-16 eller på forespørsel. Gjesteutstillere fra hele landet leier galleriet til separatutstilling etter søknad.

Kulturmiljø: Vinteren 2022 tilbød Kulturrådet Galleri Oker å delta, sammen med et begrenset antall kunstnere, fra hele Norge, på en gratis deltagelse på «Ovasjon»; Et entreprenørskap.-program fra Kulturrådet som skal stimulere til profesjonell kulturell virksomhet, og som har som mål å skape **bærekraftige virksomheter** innen kunst, kulturell og kreativ næring. En plattform som er tilpasset kunstnere, artister, kulturelle og kreative entreprenører som ønsker å videreutvikle eksisterende eller starte opp ny virksomhet. Vi i Galleri Oker presenterte vårt prosjekt, og underveis ble det også klart at vi kunne videreutvikle konseptet.

På årsmøtet i BKFH (Bildene kunstnere Hordaland) ble det gjort klart at **atelier/verksted situasjonen er prekær for kunstnere i Bergen**, og dette går særlig utover de nyutdannede som skal til å etablere seg etter sin master. Derfor vil Galleri Oker prøve å bidra til å få restaurert Stallen på eiendommen! En bygning på ca 133m² fordelt på 3 etasjer, som egner seg perfekt til verksted/atelier for Kunst-håndverkere og/eller Billedkunstnere, på den måten går flere kulturminner inn i en større sammenheng.

Gjennom deltagelse på Ovasjon har vi fått en tydelig plan for å videreutvikle vårt prosjekt! At Kulturrådet ga oss muligheten viser at de tror på at vi kan, og at planen er bærekraftig.

Galleri Oker er det eneste galleriet/kunstnerfelleskap på Fana som har tilhold i verneverdige bygninger.

Galleri Oker er det eneste «non profit» galleriet/kunstnerfelleskap på Fana som har brukt sine inntekter til restaurering av verneverdige bygg, og arbeidet aktivt med søknader om midler til dette formålet.

Galleri Oker er det eneste studio/atelierfelleskapet på Nesttun/Hop som er med på «B-Open». Under årets B-open kom over 100 besøkende

Galleri Oker har vist at vi er opptatt av bærekraft og vern gjennom bruk.

F.o.m. november 2020, en 20 års uoppsigelige leieavtale med BKF for hele eiendommen, gir oss trygghet for at alle investeringer i eiendommen blir til nytte for nærmiljøet, kunstnere og besøkende i mange år fremover.

Galleri Okers aktiviteter i 2022. Separatutstilling for egne kunstnere og 6 eksterne kunstnere fra Oslo, Bærum, Voss og Bergen. Male-kurs for 5 åringer fra Skjoldtun Barnehage, med etterfølgende utstilling av deres versjoner av utryddelsestruende dyr i verden. 3 felles utstillinger samt kulturutstilling for GOs egne medlemmer.

Eiendommen er i bruk daglig, samt et stort antall besøkende fra Bergen og Fana under utstillinger. Lokalbefolkning legger søndagsturen innom galleriet.

Stallen og mulighetene. Stallen på Hardangervegen 7 b. En bygning på ca 133m² fordelt på 3 etasjer. Perfekt til verksted/atelier for Kunst-håndverkere og/eller Billedkunstnere. (Se s. 3)

Galleriet

Sveitservillaen

Hardangervegen 7b består av 4 bygninger.

Villaen, Stallen og «Hagehus» alle fra 1887, samt en «hytte» av nyere dato

Sveitservillaen fra 1887

Hytten

Består av inngangsparti med oppbevaringsmuligheter samt toalett, og et stort rom på ca 50m2 med kjøkkenbenk med innlagt vann og dør til gangen. Totalt ca 60m2. I 2022 har det flyttet inn to kunsthåndverkere og en keramikkovn er montert.

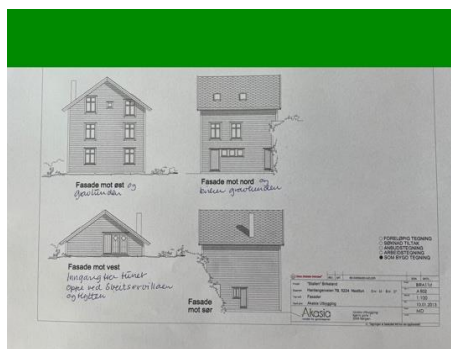

Stallen fra 1887.

Bygning på 3 etasjer. Det har vært en stall, men er ikke i bruk. Den er på ca 133m2 .

Inngang i underetasje, fra baksiden av kirken ved kirkegården, med mulighet for å kjøre bil helt frem. Og inngang i 3dje fra oppkjøringen og tunet til villaen. Trapper mellom etasjene

Vannet og strømmen er koblet fra dette huset og har ikke vært i bruk siden Steinerskolen. Taket ble lagt helt nytt i 2019 med gammel taksten og etter gammel byggeskikk. GO jobber for å få satt Stallen i stand så den kan brukes til verksted/atelier for 6-8 kunstnere i et Bergen, hvor atelier-situasjonen for kunstnere er prekær.

Medlemmer i Galleri Oker pr. dato.

Trude Berg, Oda M Ese, Terese W Stenhjem, Bettina Johnsen, Majken Askeland, Piotr Kuczma, Tone Andersen, Beth K Sommerlade, Linn Monica Børresen, Laila Viste, Morten W Gjøl og Dora S Kittilsen

På vegne av styret i Galleri Oker. Rev. 10.11 .22

Grunder og Styreleder. Billedkunstner Dora S Kittilsen 91317740. Hardangervegen 7 b, 5224 Nesttun

gallerioker@gmail.com www.gallerioker.no

DEN NORSKE KIRKE

BKF Gravplass

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Inghild Hareide Hansen		22/03483-34	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	22/23	03.05.2023

Loddefjord kapell - Gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom

Vedlegg:

Utredning Loddefjord kapell.docx

Saksframlegg

Gravplassmyndigheten i Bergen har bestilt en utredning for å se på muligheten for å gjenåpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom. Utredningen er vedtatt som en del av BKF's verdi- og måldokument, og er igangsatt etter ønske fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn Bergen.

Loddefjord kapell ligger på Loddefjord gravplass og ble bygget 1952. Bygget har ingen vernestatus. Bergen kirkelige fellesråd vedtok i sak nr.034/16 å legge ned driften av Loddefjord kapell. Vedtaket ble gjort etter en helhetlig vurdering av de fem livssynsåpne seremonirommene som er en del av gravplassområdet: Loddefjord, Møllendal Lille og Store, Solheim og Øvsttun kapeller. Bakgrunnen for beslutningen var at bruken var liten, samtidig som bygget var lite funksjonelt, dyrt i drift per seremoni og hadde store investeringsbehov. I perioden fra 2011 og fram til bygget ble stengt, ble det arrangert et snitt på 26 seremonier per år, med en noe nedadgående trend de siste årene.

Konklusjonen i utredningen er:

«Utredningen har vist at det er et ønske om gjenåpning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom fra flere tros- og livssynssamfunn i Bergen. Uavhengig av en eventuell åpning av bygget, har kapellet behov for vedlikehold i størrelsesorden rundt 5 mill. kroner. Tilrettelegging for bruk som livssynsåpent seremonirom vil i tillegg ha en kostnad på omtrent 1,5-2 mill. kroner.

Vi anbefaler at Loddefjord kapell gjenåpnes som livssynsåpent seremonirom.»

Gravplassutvalget har hatt rapporten til orientering i sak 4/23 møte 30.03.2023, saken ble tatt til orientering, og medlemmene var positive til at kapellet ble tatt i bruk som livssynsåpent seremonirom. Utvalget ble orientert om at det ikke var budsjettmessig dekning for å ta seremonirommet i bruk straks, men at det vil være naturlig å ta dette nye tiltaket inn i budsjettsøknaden i 2024.

Administrasjonen i Bergen kirkelige fellesråd er enig i at å ta i bruk Loddefjord kapell vil gi et bedre gravferdstilbud til innbyggerne i Bergen vest og foreslår å utarbeide en plan for gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom som forberedelse til fellesrådets budsjettsøknad i 2024.

Loddefjord kapell - Gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd har behandlet saken i møte 18.04.2023 sak 22/23

Møtebehandling

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg anbefaler å åpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom og ber administrasjonen om å innarbeide en plan for gjenåpning i fremtidige budsjettsøknader.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd ønsker å åpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom og ber administrasjonen om å innarbeide en plan for gjenåpning i fremtidige budsjettsøknader.

Utredning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom

1.	Bakgrunn.....	2
1.1	Bestilling	2
1.2	Historie	2
1.3	Forutsetninger	2
1.4	Eierforhold	2
2.	Vurdering.....	2
2.1	Vigsling.....	2
2.2	Høringsrunde	3
2.3	Hørings svar	4
2.4	Kapasitet og bruk.....	4
2.5	Bygningsmessig status.....	5
2.6	Parkering.....	6
2.7	Økonomi	6
2.8	Drift og forvaltning	7
2.9	Betjening.....	7
2.10	Frekvens på seremonier	7
2.11	Tidsaspekt.....	7
2.12	Miljø.....	7
3.	Oppsummering/ konklusjon	8
3.1	Oppsummering.....	8
3.2	Konklusjon	9
4.	Hørings svar	10
4.1	Høringsbrev	10
4.2	Hørings svar fra Pinsekirken Tabernaklet.....	11
4.3	Hørings svar fra BKF v/kirketorget	12
4.4	Hørings svar fra St.Paul menighet	12
4.5	Hørings svar fra Salam Islamsk senter	13
4.6	Hørings svar fra Virke Gravferd Vest	13
4.7	Hørings svar fra Abbedissen gravferdsbyrå.....	14
4.8	Hørings svar fra Bergen moskè.....	14
4.9	Hørings svar fra Loddefjord menighetsråd.....	15

1. Bakgrunn

1.1 Bestilling

Denne utredningen er laget etter bestilling fra Gravplassmyndigheten i Bergen, og skal se på muligheten for å gjenåpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom. Utredningen er vedtatt som en del av BKF's verdi- og måldokument, og er igangsatt etter ønske fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn Bergen.

1.2 Historie

Loddefjord kapell ligger på Loddefjord gravplass og ble bygget 1952. Bygget har ingen vernestatus.

Bergen kirkelige fellesråd vedtok i sak nr.034/16 å legge ned driften av Loddefjord kapell. Vedtaket ble gjort etter en helhetlig vurdering av de fem livssynsåpne seremonirommene som er en del av gravplassområdet: Loddefjord, Møllendal Lille og Store, Solheim og Øvsttun kapeller. Bakgrunnen for beslutningen var at bruken var liten, samtidig som bygget var lite funksjonelt, dyrt i drift per seremoni og hadde store investeringsbehov. I perioden fra 2011 og fram til bygget ble stengt, ble det arrangert et snitt på 26 seremonier per år, med en noe nedadgående trend de siste årene.

1.3 Forutsetninger

En av forutsetningene for å vurdere gjenåpning av Loddefjord kapell, er kartlegging av byggets tekniske tilstand. Akasia kirke og gravplass AS har våren 2022 levert en grundig tilstandsanalyse etter NS3451, vedlagt denne utredningen. Analysen inneholder en vurdering av byggets tekniske tilstand inkludert kostnadsestimater ved tiltak, tilstandsgrad TG3/TG2, samt øvrige prosjektkostnader.

Estimat for TG3/TG2 er på kr. 6.467.000, - eks. mva

1.4 Eierforhold

Det er Loddefjord sokn ved Bergen kirkelige fellesråd som er eier av bygget. Kapellet forvaltes av Bergen kirkelige fellesråd ved gravplassmyndigheten.

2. Vurdering

2.1 Vigsling

Et viktig moment i utredningen er å avklare hvorvidt kapellet er vigslet. Dette synes vanskelig å fastslå. Både domprost Gudmund Waaler og sokneprest Arve Hansen Haugland påpeker i epost til Gravplassmyndigheten at kapellet er vigslet, og dermed i utgangspunktet begrenset til bruk i en kirkelig kontekst.

Historiske kilder er mer tvetydige. Bygningsantikvar og forsker Fredrik Berg i NIKU¹ har gjennom sitt dokumentasjons- og forskningsprosjekt om krematorium- og gravkapeller funnet ut at gravkapellet i Loddefjord ble innviet, ikke vigslet, av prost Hovda og Biskop Indrebø søndag 21. november 1954.

¹ Norsk institutt for kulturminneforskning

Informasjonen er hentet fra dagspressen. Man kan selvsagt stille spørsmål til pressens begrepsbruk og forståelse av forskjellen på innvielse og vigsling, og ifølge Berg kan det se ut til at journalister brukte begrepene noe om hverandre. Samtidig var det mest vanlig at gravkapellene kun ble innviet, ikke vigslet, fordi de ikke skulle brukes til gudstjenester.

Forskjellen mellom vigsling og innvielse er vesentlig. En vigsling gjøres etter Gudstjenestebokens vigslingsliturgi, og bygget blir da vigslet til bruk som kirke. En kirke skal være godkjent som kirke av departementet, eiet av soknet og ha en rekke bestemmelser knyttet til seg om hva den kan og hva den ikke kan brukes til. Det er også vanlig at et vigslet bygg er en del av biskopens forordning når det blant annet gjelder gudstjenester.

Begrepet innvielse har blitt brukt der byggene ikke har vært kirker, men flerbruksbygg. Et slikt lokale kan tjene flere formål, ikke bare forordnede gudstjenester i regi av Den norske kirke, og trenger heller ikke godkjenning av departementet.

Loddefjord kapell har alltid blitt omtalt som kapell eller gravkapell, ikke kirke. Det er heller ikke kjent at bygget har vært godkjent som kirke av departementet eller vært omfattet av biskopens forordning når det gjelder gudstjenester.

Et relevant moment i saken er arbeidet Kirkerådet gjorde knyttet til «Prinsipper for kirkebygg» i 2014 (KR56/14), der man forsøker å rydde opp i begrepsbruken rundt vigsling, velsignelse og innvielse av kirkebygg. Her bekreftes forskjellen på bygg som er vigslet og bygg som er innviet, der vesensforskjellen ligger i formålet bygget kan brukes til.

Det ble i juli 2022 gjort en henvendelse til Laksevåg prestegjeld (som Loddefjord sokn var en del av i 1954), der opplysninger om kapellets historie ble etterspurt. Håpet var å finne dokumentasjon i gudstjenesteregisteret fra innvielsesdagen 21. november 1954. Dessverre har dette ikke gitt resultater. Det finnes heller ikke dokumentasjon eller relevante kirkebøker hos Statsarkivet fra denne perioden.

Konklusjon: På bakgrunn av tilgjengelig historisk dokumentasjon, den kirkelige praksis på 1950-tallet, samt Kirkerådets utredning i 2014, legges til grunn at Loddefjord kapell ble innviet, ikke vigslet, av prost Hovda og Biskop Indrebø søndag 21. november 1954. Av dette følger at bygget ikke er begrenset til kirkelig bruk, men kan anvendes til hvilke som helst formål innenfor gravplasslovens § 3 1 ledd, for eksempel gudstjenester, livssynsåpne seremonier, syninger, konserter o.l.

2.2 Høringsrunde

Det er flere som har henvendt seg til gravplassmyndigheten de senere år med ønske om å ta i bruk Loddefjord kapell igjen. Som en del av utredningen har det derfor blitt gjennomført en høringsrunde for å avdekke ønsker og behov knyttet til bruk av bygget. Spørsmålene i høringen er utarbeidet i samarbeid med leder for Gravplassmyndigheten i Bergen, og forelagt Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen (STLB) og gravplassutvalget før utsending. Høringsinstanser har vært alle tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen, alle begravellesbyrå som er virksomme i Bergen, BKF v/Kirketorget, domprosten, samt Loddefjord menighet.

Det ble sendt ut følgende spørsmål:

- **Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?**
- **Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?**
- **Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?**

2.3 Høringssvar

Det er kommet inn totalt 8 svar fra ulike høringsinstanser. Høringsbrev og fulle hørings svar følger til slutt i denne utredningen. Hovedpunkter som blir anført i svarene er blant annet:

- Kapellet egner seg best til seremonier med få deltakere eller seremonier som skal gjennomføres «i stillhet»
- Kapellet ønskes gjenåpnet som livssynsøytalt seremonirom. Stengningen har begrenset tilgangen til stedet.
- Et livssynsåpent seremonirom på Loddefjord kapell er et godt og verdig tilbud til innbyggere med muslimsk bakgrunn.
- Det er absolutt behov for et livssynsåpent seremonirom der muslimer etter sine ritualer verdsett sine avdøde både før og etter gravferd
- Vi ønsker å bruke Kapell til gravferdsseremoni, kondolere pårørende og vise medfølelser.
- Vi vil bruke lokalet til minnestund for pårørende som har mistet sin kjære andre steder i Norge eller utlandet
- Kan benyttes til bæreandakter/svøpinger
- Kan brukes til bryllup og små konserter.
- Kan være et tilbud til befolkning i Bergen Vest samt Sotra og Askøy
- Bruken må ikke redusere muligheten for kirkelig virksomhet i helgene.
- Loddefjord kirke dekker behovet for kirkelige gravferder
- Skal kapellet bemannes med fast organist?
- Skal det være begrenset tilgjengelighet, for å lette bemanningskabalene?
- Kapellet kan brukes dersom det finnes et alter til disposisjon.
- Innredning/utsmykning ønskes konsultert med STL
- Ønske om orgel/piano og godt lydanlegg.
- Projektor og mulighet for å vise bilder og film.
- Løse stoler eller stoler som er lette å flytte på gir fleksibilitet.
- Oppgradering av siderom
- Universell utforming
- Toalettfasiliteter
- Mulighet for å dekke til symbol/ kors i vindu bak lesepult.
- En tendens i økende mengde nøytrale seremonier / ønske om spesielt tilrettelagte, personlige seremonier.
- Loddefjord menighetsråd ber om å være med i den videre prosessen dersom kirkelig fellesråd/gravplassmyndigheten finner en realisering av forslaget aktuelt

2.4 Kapasitet og bruk

Per i dag tilbys det totalt fire livssynsåpne seremonirom i Bergen: Møllendal lille og store kapell, Solheim kapell og Øvsttun kapell.

- Øvsttun kapell ble bygget i 1929 og ligger på Øvsttun gravplass på Nesttun. Bygget ble rehabilitert i 2018-2019, har opptil 100 sitteplasser, og fremstår som velegnet til livssynsåpent bruk. De siste 5 årene har det vært om lag 50 seremonier årlig, med et forhøyet antall seremonier i 2022 (69). Denne økningen kan skyldes det reduserte tilbudet på Møllendal kapeller kombinert med et samlet høyere antall seremonier enn tidligere år.

- Solheim kapell ble bygget i 1919 og ligger på Solheim gravplass i Løvstakksiden. Seremonirommet har i overkant av 80 sitteplasser. Bygget trenger rehabilitering, og er dårlig egnet til seremonier i den kalde årstiden. Statistikken viser rundt 35 årlige seremonier, med et forhøyet antall i 2022 (61). Denne økningen kan skyldes det reduserte tilbudet på Møllendal kapeller kombinert med et samlet høyere antall seremonier enn tidligere år. Bygget kan gjøres livssynsnøytralt med mindre investeringer.
- Møllendal lille kapell er med sine 50 sitteplasser mye i bruk. Seremonirommet er moderne og praktisk, og har de siste fem årene i gjennomsnitt hatt 272 seremonier årlig.
- Møllendal store kapell er med sine 150 sitteplasser det største livssynsåpne seremonirommet i Bergen. Seremonirommet er moderne og praktisk, og har i snitt de siste årene vært benyttet til 310 seremonier årlig.

Antall seremonier i de fire seremonirommene har samlet sett vært nokså stabilt i siste 5-årsperiode, med en forventet topp i 2022 på rundt 700. Den tekniske og teoretiske kapasiteten er mye større, noe som gir pårørende gode valgmuligheter når man skal velge tid for seremoni. Selv om man eventuelt må å stenge Solheim kapell for rehabilitering, vil det være god nok kapasitet ved de tre andre kapellene.

Av dette følger at kapasitetsbehov Bergen sett under ett ikke er et argument ved vurdering av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom. For innbyggerne i Bergen vest vil seremonirommene i sentrum være de nærmeste.

Det har vært vanskelig å finne sikre svar på hvilket seremonirom som fikk seremoniene som egentlig skulle gått til Loddefjord etter at dette ble stengt. Øvstun kapell har gjennomgått en større renovering siden da, og har hatt en betydelig vekst det siste året. Solheim kapell har også hatt vekst det siste året, men veksten skyldes nok primært det reduserte tilbudet ved Møllendal kapeller. Samtidig er det flere faktorer som påvirker pårørendes valg av seremonilokale. Det er nærliggende å anta at flere vil velge Loddefjord kapell om bygget er nyoppusset, varmt, innbydende og anbefalt av gravferdsbyrå, og pårørende i tillegg er bosatt i denne delen av byen. Med tanke på det muslimske gravfeltet i Loddefjord, er det grunn til å anta at bygget vil bli hyppig brukt av de som skal delta i slik gravlegging der. Siden 2012 har det i gjennomsnitt vært 11 gravferder i året på feltet på Loddefjord gravplass som er tilrettelagt for islamsk gravleggingsskikk, en kan anta at de fleste vil starte i seremonirommet.

Selv om kapellet er stengt og ikke benyttes som seremonirom, brukes lagerrommene i kapellkjelleren til oppbevaring av mindre redskaper og verktøy tilknyttet driften av gravplassen. Til denne bruken går det med noe strøm til oppvarming og lading av el-verktøy.

2.5 Bygningsmessig status

Seremonirommet fremstår som i god stand, men det er behov for en del rehabilitering av bygget for fortsatt bruk:

- Toalett: Toalettet ligger i kjelleren. Adgangen til dette er ikke universelt utformet, og en må gå ut og rundt bygget for tilgang. Det kan være mulig å oppgradere dette eller få til nytt toalett i det gamle bårerommet.
- Bårerommet: Er lite og uhensiktsmessig, en vil anta at kisten blir brakt inn hoveddøren.
- Venterom: Det er ikke eget venterom for pårørende, en må vente ute.
- Blomstermottak: En antar at blomstene vil komme sammen med kisten da det ikke er hensiktsmessig rom til dette.
- Universell adkomst: Det er etablert universell adkomst til seremonirommet.

- Varme: I årene før stenging var det problemer med varme, så det elektriske anlegget må etterses og oppgraderes.
- Livssynsnøytralitet: Det er laget en løsning der innmurt kors i vindu skjules med gardin for å gjøre bygget livssynsnøytralt. Det kan være at det er behov for en oppgradering av denne.
- Inventar: Både orgel og lysekroner er fjernet fra bygget. Begge deler kan erstattes. Lysekronen som er tatt bort er nok ikke den originale, vi antar at den er fra en oppgradering gjennomført i 1992.

Se ellers vedlagte tilstandsanalyse for fullstendig rapport.

2.6 Parkering

Loddefjord kapell har ingen god parkeringsløsning. Kapellet ligger ved siden av driftsbygget inne på Loddefjord gravplass. Området har høy aktivitet, og driftsbygget fungerer som hovedlokasjon for alle gravplasser i distrikt vest. Det er et par parkeringsplasser i nærheten av kapellet. I tillegg er det en parkeringsplass opp mot Loddefjord kirke på vestsiden av gravplassen. I praksis har det ved seremonier tidligere blitt parkert både utenfor kapellet og langs de interne veiene på gravplassen.

Kjøring på gravplassene i Bergen er ikke tillatt med mindre man har fått dispensasjon til dette. Å legge til rette for at besøkende skal kjøre inn til kapellet og parkere, er derfor uheldig. Av denne grunn må det ved en eventuell re-åpning av bygget legges opp til at besøkende til seremonier og arrangementer parkerer på tilgjengelige p-plasser utenfor gravplassen, eksempelvis ved Vestkanten kjøpesenter. I tillegg kan man merke opp og legge til rette for inntil to parkeringsplasser utenfor kapellet, eksempelvis for bårebil og HC-parkering.

2.7 Økonomi

Før en endelig beslutning om gjenåpning av Loddefjord kapell tas, bør den nylig utarbeidede tilstandsrapporten vurderes nærmere. Samlet estimat for å utbedre alle TG2 og TG3 beløper seg til rundt 6,5 millioner kroner. I tillegg vil det påløpe kostnader til instrument, inventar o.l.

På bakgrunn av tilstandsrapporten var det i økonomiplanen for 2026 satt av 8 millioner kroner til rehabilitering av Loddefjord kapell, før det kommunale nedtrekket høsten 2022. Bakgrunnen for budsjettposten var et generelt behov for verdibevarende vedlikehold, ikke bare behovet for et livssynsåpnet seremonirom i denne delen av kommunen. Den planlagte rehabiliteringen er imidlertid av økonomiske årsaker satt på vent, på tross av behovet.

Uavhengig av en eventuell åpning av bygget som livssynsåpent seremonirom, har altså Loddefjord kapell et behov for vedlikehold i størrelsesorden rundt 5 mill. kroner. Tilrettelegging for bruk som livssynsåpent seremonirom vil i tillegg ha en kostnad på omtrent 1,5-2 mill. kroner.

Kommunale avgifter, strøm og forsikring seg til en årlig kostnad på kr.137.000,- (2022). En gjenåpning av bygget vil gi økning i strømkostnader, men det er vanskelig å anslå nivået. I Øvsttun kapell har man et årlig forbruk på rundt 70.000 kwh, mens tilsvarende tall for Solheim kapell er ca. 100.000 kwh.

Dersom åpning av Loddefjord kapell medfører færre seremonier i Solheim eller Øvsttun kapeller, vil man få en reduksjon av strømforbruket i disse, likevel ikke tilsvarende forbruket i Loddefjord kapell, da alle bygg har en grunnoppvarming gjennom året.

Pr i dag betales det leie for bruk av seremonirom. Det forutsettes at bruk av Loddefjord kapell faller inn under samme praksis, og at man tilbyr utleie til tilsvarende leiesatser som i andre kapell. Det er naturlig å

differensiere mellom leiesats for der avdøde bodde i Bergen og der avdøde ikke bodde i kommunen. I 2023 er satsen for leie henholdsvis 1 540 kroner og 3 080 kroner, og andre satser for utleie til gudstjenester, konserter etc. Utleie til privat bruk kan medføre unødvendig mye administrasjon, og må av den grunn vurderes grundigere.

2.8 Drift og forvaltning

Det føres pr.idag et grunnleggende månedlig tilsyn med bygget i henhold til SLA-avtale. Tilsynet inkluderer årlig rens av takrenner. Kostnaden beløper seg til omtrent kr.72.500,-/år, og vil ikke endres vesentlig ved en gjenåpning av bygget.

Renhold er primært knyttet til bruk av bygget, og vil derfor variere. Erfaringsmessig vil renholdskostnad ligge på rundt kr.1100,- pr. seremoni, forutsatt at noe av klargjøring til seremoni gjøres av seremonivert eller leietaker.

I den grad økt aktivitet i Loddefjord kapell medfører redusert aktivitet i andre kapeller, vil noe av kostnadene til renhold tilsvare besparelsen man får i de andre kapellene.

2.9 Betjening

Det legges til grunn at Loddefjord kapell skal ha betjening på linje med våre andre seremonilokaler. Dette gjelder primært tjenesten som seremonivert, som leveres av Akasia. Forutsatt at man unngår parallelle seremonier med Solheim og Øvsttun kapeller, kan Akasia uten ekstra kostnad betjene gravferdsseremonier også i Loddefjord kapell. For andre typer arrangementer (syninger, konserter etc) må det etableres egne rutiner. Seremoniverten har flere oppgaver i forbindelse med seremoni, blant annet enkelt renhold og brannvernlederansvar.

For annen betjening (seremonileder, musiker/organist o.l.), legges til grunn at dette må tilbys fra det tros- og livssynssamfunn som avdøde tilhørte.

2.10 Frekvens på seremonier

En antar at det ikke er mange som vil legge seremoniene til Loddefjord kapell og vi legger til grunn at det vil være tilstrekkelig å ha en seremoni pr dag, f.eks. kl. 12.00. Dette er nødvendig for å legge til rette for betjening av seremoniverter, sett sammen med de øvrige seremonirommene.

2.11 Tidsaspekt

Tidspunkt for gjenåpning av kapellet avhenger av flere faktorer. Det legges til grunn at kapellet må rehabiliteres noe før det kan tas i bruk. Ikke minst er det behov for oppgradering av elektrisk anlegg, toalettfasiliteter, tilpasning til livssynsnøytralt rom samt inventar. I BKF's økonomiplan var det satt av midler til forprosjekt i 2025 og utførelse i 2026, men grunnet reduserte bevilgninger til gravplass er midlene tatt ut av planen.

2.12 Miljø

Det kan være enkelte miljømessige fordeler ved gjenåpning av Loddefjord kapell, og da særlig knyttet til de som bor nært og som av den grunn får redusert bilkjøring ved å velge Loddefjord framfor andre kapeller.

Det samme gjelder de som velger en gravferdsseremoni fra Loddefjord kapell til Loddefjord gravplass.

Det er vanskelig å anslå den eksakte miljømessige gevinsten.

Renovering av bygget vil ha en negativ miljømessig effekt med tanke på avfall, kjøring og transport knyttet til dette arbeidet. BKF har ansvar for å ta vare på Loddefjord kapell som et kulturminne og en må trolig belaste miljøet noe i kampen mot forfallet. Det antas samtidig at ved bruk av kapellet vil det være enklere å ivareta og sikre bygget som kulturminne.

3. Oppsummering/ konklusjon

3.1 Oppsummering

Denne utredningen har forsøkt å belyse relevante aspekter i forbindelse med en eventuell gjenåpning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonilokale. Svarene fra høringsrunden viser et ønske om å ta bygget i bruk igjen, primært til seremonier tilknyttet gravferd, og da særlig av tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Byggets størrelse passer også godt til mindre arrangementer som gudstjenester, intimkonserter, bryllup o.l., men denne type bruk må anses som sekundær.

I forhold til problemstillingen rundt vigsling eller innvielse, legges til grunn at Loddefjord kapell ble innviet, ikke vigslet, av prost Hovda og Biskop Indrebø søndag 21. november 1954, noe som betyr at bygget kan anvendes til hvilke som helst formål, for eksempel gudstjeneste, livssynsåpne seremonier, syninger, konserter o.l.

Det ble gjennomført til sammen 690 seremonier i de fire eksisterende livssynsåpne seremonilokalene i 2022. Selv med redusert tilbud grunnet bybaneutbygging har Møllendal kapeller alene en kapasitet på 1250 seremonier årlig. Dette betyr at man med dagens tilbud har mer enn nok kapasitet til å møte etterspørselen. Loddefjord kapell trenger altså ikke å gjenåpnes av kapasitetshensyn.

Rent byggeteknisk er det avklart at kapellet har behov for en omfattende rehabilitering for å kunne møte dagens og fremtidens krav. Den gjennomførte tilstandsanalysen viser et kostnadsestimat på kr. 6.467.000, - eks. mva. for å håndtere TG3/TG2. I tillegg kommer kostnader til instrument, inventar o.l.

En gjenåpning vil også øke driftskostnadene noe, selv om en del av driftsutgiftene i de andre kapellene vil bli noe mindre ved økt aktivitet i Loddefjord. Om forutsetningene ligger til rette vil det ikke bli økte kostnader til seremonivert. Det legges til grunn at annen betjening (seremonileder, musiker/organist o.l.) besørger fra det tros- og livssynssamfunnet som avdøde tilhørte.

Parkeringsforholdene ved kapellet er ikke tilfredsstillende, og det anbefales heller ikke å legge til rette for kjøring på gravplassen og parkering i umiddelbar nærhet til kapellet. Ved en eventuell gjenåpning av bygget må det legges opp til at besøkende til seremonier og arrangementer parkerer på tilgjengelige p-plasser utenfor gravplassen.

De miljømessige konsekvensene kan isolert sett synes å være positive ved at de som bor nært får redusert bilkjøring ved å velge Loddefjord framfor andre kapeller. I dette regnestykket er ikke miljøregnskapet til en eventuell rehabilitering medtatt.

Bergen Moské skriver i sitt hørings svar at det er ønskelig med en gjenåpning av Loddefjord kapell, fordi dette «er et godt og verdig tilbud til innbyggere med muslimsk bakgrunn». Det poengteres videre at det absolutt er et «behov for et livssynsåpent seremonirom der muslimer etter sine ritualer verdsett sine avdøde både før og etter gravferd». Her tenker man nok at Loddefjord kapell er mer egnet enn de andre kapellene ut fra den geografiske beliggenheten i forhold til gravfelt tilrettelagt for islamsk gravskikk på Loddefjord gravplass. Med unntak av Solheim kapell, er andre kapeller i Bergen tilrettelagt for livssynsåpne seremonier.

3.2 Konklusjon

Utredningen har vist at det er et ønske om gjenåpning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom fra flere tros- og livssynssamfunn i Bergen.

Uavhengig av en eventuell åpning av bygget, har kapellet behov for vedlikehold i størrelsesorden rundt 5 mill. kroner. Tilrettelegging for bruk som livssynsåpent seremonirom vil i tillegg ha en kostnad på omtrent 1,5-2 mill. kroner.

Vi anbefaler at Loddefjord kapell gjenåpnes som livssynsåpent seremonirom.

24.03.2022

Ingebrigt Norbakken

4. Høringsvar

4.1 Høringsbrev

Til

Tros- og livssynssamfunn som er virksomme i Bergen
Begravelsesbyrå som virker i Bergen

Høring – gjenåpning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom

Gravplassmyndigheten i Bergen er en del av Bergen kirkelige fellesråd (BKF), og har ansvar for gravplasser og gravkapeller i Bergen kommune. Det er i dag gravkapeller på Møllendal, Solheim, Øvsttun og Loddefjord.

BKF besluttet å stenge Loddefjord kapell i 2016. Etter henvendelser fra flere hold vil vi nå vurdere å gjenåpne kapellet til bruk som livssynsåpent seremonirom. Denne høringen er et ledd i vår vurdering.

Før stengingen av Loddefjord kapell i 2016, hadde man årlig rundt 20 gravferds-seremonier der. Bygget ble ikke brukt til andre formål.

Gravplassmyndigheten er opptatt av å ha et godt og verdig tilbud til kommunens innbyggere. Dette gjelder både av kulturell, religiøs og teknisk art. I en vurdering av mulig gjenåpning av Loddefjord kapell vil derfor alle disse perspektivene hensyntas. Blant annet har bygget behov for omfattende rehabilitering før det kan tas i bruk.

Våre foreløpige undersøkelser tilsier at det ikke er noe i veien for at kapellet kan brukes på tvers av livssyn og religioner.

En eventuell gjenåpning av kapellet vil ikke ha betydning for tilbudet i de andre gravkapellene.

For at vi skal få et best mulig vurderingsgrunnlag, ber vi om tilbakemelding i denne saken:

Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?

Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

På forhånd, takk for hjelpen!

Vi ber om å få tilsendt innspill/merknader **innen 31. oktober**. Høringsinnspillene kan sendes til bergen@gravplass.no

Med vennlig hilsen

Anne Bjordal Jønsson
leder

Gravplassmyndigheten i Bergen

Bergen kirkelige fellesråd

-verdier for generasjoner

+47 99 48 78 68

www.gravplass.no

4.2 Høringssvar fra Pinsekirken Tabernaklet

Takk for henvendelsen

Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?

Vi har kan ha behov for at seremonirommet er åpent til bruk, men har ikke behov for at evt. Kristne bilder/symboler skjules. (livssynsåpent)

Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

Kapellet vil nok for vår del bare brukes ved mindre begravelser.

Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

Vi tenker at hvis kirken nok ville kunne brukes til flere formål, Gudstjenester, Bryllup, Begravelser, konserter m.m.

Og i den grad det ikke er flere enn ca. 20 begravelser pr. år, og kirken kan brukes, er det vel et spørsmål om det det er behov for et funksjonelt kapell. Hvis Kapellet settes i stand, er det fint om det god varme der på vinterstid, mulighet til piano, og kanskje også mulighet til å spille musikk gjennom et enkelt anlegg, f, eks via podkast. Flere ser ut til å velge dette som preludier og postludier.

Mvh

Benjamin Jensen

Hoved Pastor

Pinsekirken Tabernaklet
Postboks 404, Marken
5832 Bergen

T: 0047 92822980

M: benjamin@ptb.no

W: www.ptb.no

-verdier for generasjoner

4.3 Høringssvar fra BKF v/kirketorget

Hei

Her kommer et høringssvar fra Kirketorget

Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?

Når det er livssynsåpent kan det jo også brukes for Dnks seremonier. Vi har ikke fått mange henvendelser fra byrå med ønske om å bruke Loddefjord kapell i perioden det nå har vært stengt. Dersom kapellet igjen åpnes, regner vi med at det kan bli ønsket til gravferder der man venter få deltakere, eller gravferder som skal gjennomføres «i stillhet». Loddefjord kirke er imidlertid også ganske liten, så den dekker behovet for kirkelige gravferder slik vi ser det.

Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

Gravferder der det forventes å være få tilstede

Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

Dersom kapellet skal gjenåpnes, må vi avklare hvem som skal bemanne med organist. Det bør kanskje vurderes om det skal være tilgjengelig alle dager, slik som de andre kapellene, eller bare noen, for å ha lette bemanningskabalene. I 2015 var det 29 gravferder i Loddefjord kapell, som i hovedsak ble bemannet med organist som tilhørte Loddefjord og Olsvik menigheter. Er orgelet i god nok stand, eller er det behov for at det også rehabiliteres?

Vennlig hilsen

Mona Gangsøy Eide

Administrasjonssjef

Tlf.: 452 357 60

| [besøk](#) | [nettside](#) | [Facebook](#) |

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

4.4 Høringssvar fra St.Paul menighet

Svar på vegne av St.Paul menighet

1. Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?

Begrenset. Vi begynner vanligvis med rekviem messe i St. Paul kirke. Men vi kan bruke kapellet ved behov, hvis et alter finnes der til disposisjon.

2. Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

Rekviem messe før selve begravelsen.

3. Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

Livssynsåpent betyr vel åpent for alle, slik at alle tros- og livssynssamfunn føler seg velkommen og kan tilpasse rommet til sine behov. Det er fint hvis videre arbeid med innredning/utsmykning av kapellet konsulteres enten direkte eller via STL.

mvh

Ewa Bivand

på vegne av St. Paul menighet

4.5 Høringssvar fra Salam Islamsk senter

Hei,

Vi ønsker gjenåpning av Loddefjord Kapell som livssynsåpent Seremonirom. Stengingen av Loddefjord kapell har begrenset våre tilgang til plassen, dermed ber vi gravplassmyndigheten til å gjenåpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom.

Mvh
Salam Islamsk Senter

4.6 Høringssvar fra Virke Gravferd Vest

Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

Livssynsåpne gravferder og gravferder i stillhet, eller med få til stede. Vi tror at med oppussing og tilrettelegging, så vil det også kunne brukes til bryllup og små konserter.

Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

Vi har noen tanker om oppussing/rehabilitering, og kunne godt tenke oss å få bli med på en befaring.

Noen punkter:

- orgel/piano og lydanlegg.
- Hvis tanken er et nøytralt rom, mener vi å huske at det er symbol/kors i vinduet bak lesepulten.
- Siderom, hvor vi har tatt inn kiste og blomster må oppgraderes.
- Tilgang for rullestolbruker gjennom hoveddør (mulig det er en rampe på siden)
- Toalettfasiliteter

Mvh
Anita Undal
Styreleder
Virke Gravferd Vest
Mobil: 95299434

4.7 Høringssvar fra Abbedissen gravferdsbyrå

Hvilket behov har dere for et livssynsåpent seremonirom i Loddefjord?

- *Vi har ikke umiddelbart behov for et slikt seremonirom, men vi ser en tendens i økende mengde nøytrale seremonier/ ønske om spesielt tilrettede, personlige seremonier. Da vil det være et gode å kunne tilby noe i tillegg til kapellene på Møllendal, kanskje spesielt for befolkningen i Bergen vest samt Sotra og Askøy. Det er også noe med tilbud og etterspørsel, - hvis vi kan tilby et nøytralt seremonirom i Loddefjord vil det bli brukt.*

Hvilke aktiviteter/ arrangementer vil dere bruke det til?

- *Fortrinnsvis livssynsnøytrale seremonier og seremonier for andre livssyn enn Den norske kirke. Vil også tro at det kan være aktuelt med bæreandakter/svøpinger.*

Hvilke råd vil dere gi oss i denne prosessen?

- *Det er flere og flere som ønsker avspillinger av lyd (og bilde) i seremonier. Så å ha skikkelig utstyr/anlegg for det er en forutsetning for at det skal bli et godt rom å bruke.*
- *Løse stoler eller stoler/benker som er lette å flytte på. Det gjør at lokalet kan tilpasses forskjellig bruk.*

Vennlig hilsen

Lene Merete Kummhe

Arbeidsleder/senior gravferdskonsulent

Telefon: 55 15 40 90

lene@abbedissen.no

Folke Bernadottes vei 44-46
5147 Fyllingsdalen

4.8 Høringssvar fra Bergen moskè

Høringssvar

Gjenåpning av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom

Bergen Moske er det eldste trossamfunn i Vestlandet. Vi har ca. 3000 medlemmer med bakgrunn fra mange etniske grupper. Bergen moske tilbyr mange tjenester til sine medlemmer og ikke medlemmer. En av de viktigste tjenestene er å bistå ved dødsfall.

Bergen moske har veldig godt samarbeid med Gravplassmyndigheter i Bergen. I takt med økende muslimsk befolkning øker antall begravelser. Gravplassene på Gravidalspollen, Loddefjord og Antveit gravplass har adskilt felt for muslimske graver. Loddefjord gravplass har to felter og mulighet til

-verdier for generasjoner

minst en til. Gravplasser i Bergen vest har vært tilknyttet for pårørende av begravde og øvrig muslimsk samfunn. Vi har lenge følt behov for et egnet sted der slektninger og andre sørgende kan sitte sammen både før og etter begravelsen. Åpning av livssynsåpent seremonirom på Loddefjord kapell er et godt og verdig tilbud til innbyggere med muslimsk bakgrunn.

Det er absolutt behov for et livssynsåpent seremonirom der muslimer etter sine ritualer verdsett sine avdøde både før og etter gravferd.

Hver gang det er begravelse så er det behov for sorgarbeid. Vi ønsker å bruke Kapell til gravferdsseremoni, kondolere pårørende og vise medfølelser. Vi vil bruke lokal til minnestund for pårørende som har mistet sin kjære andre steder i Norge eller utlandet. Det er sårbart å være pårørende og spesielt når det skjer dødsfall i nær familie som befinner seg i utlandet. Aktiviteter består av tale fra åndelig leder, bønn for avdøde og trøste pårørende i en vanskelig situasjon.

Livssynsåpent seremonirom bør ser ut som et nøytralt lokale med nødvendige fasiliteter.

I tråd med verdig gravferd for alle har offentlig tilrettelegging stått sentralt og ikke minst for å møte økende livsynsmangfold.

Mvh
Ahmed
Bergen Moske
gravplassutvalg

Tanveer

Medlem av
Bergen den 31.10.2022

4.9 Høringssvar fra Loddefjord menighetsråd

038/22	<p>Høring: Bruk av Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom</p> <p><u>Vedtak:</u> Loddefjord menighetsråd stiller seg positiv til at Loddefjord kapell kan nyttes som et livssynsåpent seremonirom, under forutsetning av at bruken ikke reduserer muligheten for kirkelig virksomhet i helgene. Loddefjord menighetsråd ber om å være med i den videre prosessen dersom kirkelig fellesråd/gravplassmyndigheten finner en realisering av forslaget aktuelt.</p>
--------	--

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mona Gangsøy Eide		23/01532-6	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	23/23	03.05.2023

Statusrapporter og HMS-rapport BKF 02/23**Vedlegg:**

Staturapport KKD - 2023.04.DOCX

Statusrapport gravplass - 2023.04.DOCX

Statusrapport HR og HMS - 2023.04.DOCX

Statusrapport økonomiavdelingen - 2023.04.DOCX

Statusrapport administrasjonsavdelingen - 2023.04.DOCX

Statusrapport kirkebygg - 2023-04-21

Statusrapport 2023.03 frivillighetsteam

Saksframlegg

Se vedlagte statusrapporter og HMS rapport

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

Statusrapport avd. Kirkeliv, kultur og diakoni april. 2023

Drift i avd. Kirkeliv, kultur og diakoni (KKD) ca. 140 ansatte.

- Driften er stabil. Bemanning knyttet til påsken har vært tilfredsstillende.
- Det er ansatt ny frivillighetskonsulent etter Hilde Karin Wolter som ble ansatt som daglig leder i Birkeland. Den nye konsulenten heter Irmelin Marie Brun. Hun er 39 år og kommer fra stillingen som kretssekretær i Bjørgvin KFUK-KFUM speiderne og har lang erfaring med frivillighetsledelse.

Midler å søke på

Avdelingen bistår med å søke om interne og eksterne midler.

Kirkerådet og KA har jevnlig utlyste midler, og denne våren har avdelingen bistått med å søke på prosjektmidler innen kultur, diakoni og tiltak for barn og unge. Samt tilskuddsmidler til kompetanseutvikling.

Kirkerådet: [Prosjektmidler kirkerådet](#)

KA: [Tilskuddsmidler KA](#)

Kompetanse- og fagutvikling

- 8. – 9. mai holder avdelingen fagdager for administrasjonslederne. Her får vi blant annet besøk av Harald Askeland i KA som skal snakke om daglig ledelse i menighet, lederidentitet og konkrete lederverktøy. Og Ørjan Hummelsund fra Human as kommer for å snakke om endringsledelse og verktøy for strategiarbeid.
- 13. april var det fagsamling for alle undervisningsansatte. Tema var inkludering og oppfølging av HEL – konferansen. Link: <https://www.kirken.no/hel>
- 2. – 3. november inviteres det til fagdager for alle kirkemusikerne i Bjørgvin. Fagdage holdes i Sogndal. Det er Kyrkjemusikkutvalet i Bjørgvin bispedømme som inviterer. Utvalget ledes av domkantor Kjetil Almanning. BKF finansierer deltakelse for våre ansatte.

Deltakelse på Nordisk Dialogkonferanse 14-16 mars 2023 i Trondheim.

STURLA J. STÅLSETT

Det
livssyns åpne
samfunn

LAPPETZ DAMM ASADTMISK

Konferansen arrangeres hvert andre år og ble arrangert av dialogsentrene i Trondheim og Oslo sammen med mellomkirkelig råd. Tema var Det livssyns åpne samfunn- Dialog og polarisering. Sturla Stålsett ledet en bok der deltakerne jobbet med spørsmålene: *I en tid preget av uro, krig og polarisering skal vi sammen finne veien til et inkluderende samfunn. Hva betyr egentlig livssyns åpent? Hvordan skal vi være et livssyns åpent samfunn? Og hvordan kan vi bidra til å motvirke utenforskap?*

I lys av [NOU 2013:1](#) Det livssyns åpne samfunn og ny [Lov om tros- og livssynssamfunn](#) som trådte i kraft januar 2021, har Sturla gitt ut en bok som breier ut temaet. Hva betyr dette for den norske kirke? Hva betyr det for finansiering og politisk forankring? Boken anbefales om du er opptatt av disse spørsmålene. Link til [Boken](#)

Utviklingsarbeid

 <p>Kulturbyråden Eduardo Andersen</p>	<h3>Påskefest 2023</h3> <p>Påskefest er kirkens påskefeiring, og foregår i hele byen i vår viktigste høytid. Det var mye spennende på programmet i år. Barokkmusikk og moderne verk. Orgelmeditasjon og jubileumsfest. Pasjon og oppstandelse. Eselet, et nyskrevet påskespill</p> <p>Les mer på nettsiden: Påskefest Les Eduardos hilsen her: Byrådets hilsen</p>
 <p>Bergen operakor – Stabat mater</p>	<h3>Nykirken – kulturkirken på Nordnes</h3> <p>Nykirken fylles stadig mer av ulike kulturaktiviteter. Kirken som kulturarena og kulturaktør er i fin utvikling. Høsten 2022 har Nykirken den kirken i Bergen med flest kulturarrangement.</p> <p>Følg med på nett: Nykirken - kulturkirken på Nordnes</p>
 <p>Sendes ut i begynnelsen av mai</p>	<h3>Evaluering av frivillighetsressursene</h3> <p>Evalueringen av frivillighetsressursene er i gang, selv om vi ligger litt bak tidsplanen. I april vil det bli sendt ut en spørreundersøkelse som vi håper flest mulig vil svare på. Undersøkelsen vil både ha skalaspørsmål for kvantitativ sammenstilling og fritekstsvar for kvalitativ informasjon. Etter undersøkelsen vil det bli gjennomført noen intervju med et representativt utvalg. Intervjuene vil ha en kvalitativ tilnærming.</p>
<p>Kirken i Bergens</p> <h3>VERKTØYKASSE FOR FRIVILLIGHET</h3> <p>https://verktoykasse.webflow.io/</p>	<h3>Verktøykasse for frivillighet</h3> <p>Frivillighetsteamet har utarbeidet en digital verktøykasse. Den skal forenkle arbeidet med frivilligheten og er tilpasset de ulike behovene man har i møte med frivillige. Verktøykassen er nå under utprøving, og vil bli klar til bruk før sommeren. Dette blir et nyttig redskap som alle ansatte og frivillige kan ta i bruk.</p>

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport Gravplass – per april 2023

Drift og vedlikehold

Driftsbudsjettet er under kontroll, men strømkostnadene er krevende på gravplassområdet også. I tillegg ble den avtalte periode for beredskap for vintervedlikehold avsluttet 15. mars. Etter det har vi hatt mye vintervær og det har påløpt over 120 000 kroner i ekstra vintervedlikehold.

Det er levert en utredning om overgang til fossilfri-olje på krematoriet på Møllendal, og overgangen planlegges gjennomført i høst. Vi er også i ferd med å utrede mulighet for å anlegge gravplass i Ytrebygda, på Søreide.

Gjennom året får gjerdet på Assistentkirkegården vedlikehold etter FDV-dokumentasjon fra leverandøren, og en av fire vask er gjennomført.

Det har vært flere større vannledningsbudd i år, både i Salhus, Sauråsbakken i Åsane, på Mjeldheim og to på Fana kirkegård gravplass. Dette er dessverre et vanlig, men sørgelig vårtegn. Vannledningsbruddet på Mjeldheim ble oppdaget ved et synkehull, og bare dette kostet 333 000 kroner å utbedre.

Det er krevende med så store akutte hendelser når budsjettet for akutt vedlikehold er på 1,2 millioner kroner, men samtidig svært positivt at vi er så operative når det oppstår slike situasjoner.

Fra Nygård kirkegård har vi fått gode før- og -etterbilder fra noen av vårens vedlikeholds oppgaver; staudebedet ved NML og oppgrusing av gangvei.

Det arbeides også med å bytte ut lysarmaturer på Møllendal krematorium og kapeller.

Investeringsprosjekter

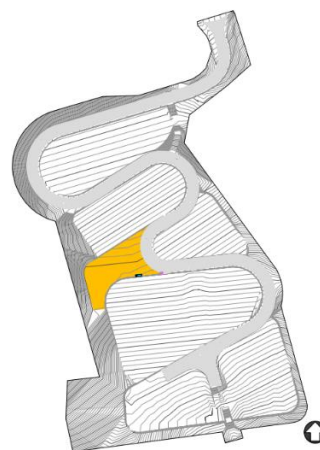
Prosjektene på Fyllingsdalen gravplass er de viktigste i år, og anskaffelsen av entreprisen for utvidelsen har vært en omstendelig prosess, med flere klager. Arbeidet gjøres med assistanse fra gode advokater. Det inngås kontrakt innen 27. april.

Som vi informerte om i forrige rapport arbeider vi med forprosjekt på NML på Loddefjord gravplass. Dette gjøres for å være klar til 2025, da det er avsatt midler til bygging, og for å gjøre det mulig å starte tidligere om det blir bevilget ekstra midler til gravplassen.

Det arbeides med å prosjektere rehabilitering av urnefelt både på Loddefjord og Øvsttun gravplasser. På Fana kirkegård vil fase 1 og 2 bli tatt i år, i tillegg til etterarbeidet tilknyttet navnet minnelund II.

Som kjent er vi i ferd med å utrede kapasiteten på Møllendal krematorium og muligheten for å utvide anlegget fra to til tre ovner. Første utredning blir klar nå i vår. Vi har foreløpig fått en klar konklusjon og det er at kapasiteten på bårerommene er for liten. Dette må vi uansett legge en plan for.

Første utkast forslag til konsept for urnevegger er levert og det ser lovende ut og vi gleder oss til å legge de konkrete forslagene frem for Gravplassutvalget og Fellesrådet til høsten. Urneveggene skal plasseres på området som er markert med gult på den tegningen over den nye utvidelsen til høyre på siden.

Gravplassmyndigheten (GPM)

Det var svært mange som døde de første ukene av 2023, noe som gir økte inntekter fra kremasjon og har medført merarbeid for medarbeidere i gravplassmyndigheten og på gravplassene. Vi kan forvente at det gir mange urnenedsettelse til våren. Vi har fått beregningen av kremasjonsandelen for 2022 fra Statsforvalteren og det er en liten nedgang fra 77% til 76,1%. Dette er naturlig svingninger.

I 2022 ble det bare 8,1 % som valgte grav i NML mot 9,7 % året før. Det at Storetveit er full og at tilbudet også manglet på Fana kirkegård en periode før åpning av Fana II gjør det største utslaget. Av hensyn til publikum og for å begrense bruk av areal til graver ønsker vi å legge til rette for flere NML.

Avgiftene for navnet minnelund gjennomgås med tanke på at kostnadene med stell og vedlikehold av minnelundene må harmonere med avgiften.

Gravplassmyndigheten har et etterslep etter sykefravær og det ses på tiltak på å styrke enheten.

Vedtak fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Statsforvalter stadfestet 11. april 2023, GPMs vedtak av 07.12.2022 om avslag på søknad om tilvisning av urnegrav på Slettebakken kirkegård, for avdød som ikke bodde i soknet ved dødsfallet, Sak 22/11808. Statsforvalteren har også vurdert om GPM burde ha brukt adgangen til å dispensere fra eget regelverk. Med begrunnelse i størrelsen på gravplassen og at det få ledige graver sett i forhold til antall døde, mener statsforvalteren at GPM ikke burde gitt dispensasjon i denne saken.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport HR-avdelingen – april 2023

HMS

Mål: Alle ansatte i Bergen kirkelige fellesråd skal ha et godt og forsvarlig arbeidsmiljø.

Aktuelt

- Vi hadde stort avvik i forbindelse med kjøring av lønn for mars, der en feil hos regnskapsfører Aider gjorde at de fleste ansatte fikk forsinket lønnsutbetaling. Dette er en svært alvorlig sak for oss og vi har hatt oppfølging med regnskapsfører i ettertid for å sikre bedre rutiner og raskere respons på våre feilmeldinger. Vi opplevde at saken ble dårlig håndtert av Aider (regnskapsfører).
- Det er gjennomført drøfting med tillitsvalgte om endret tariffmessig plassering av administrasjonsledere. Disse flyttes til kapittel 5, med utelukkende lokale forhandlinger og endrer stillingstittel til daglig leder i menighet.
- Det er stor oppmerksomhet rundt stabsutvikling og arbeid knyttet til arbeidsmiljø. Vår bedriftshelsetjeneste brukes flittig som eksperthjelp og prosessveileder. Vi opplever et oppdemmet behov etter pandemien på dette området, og det har blitt avdekket flere forbedringsområder blant annet i vernerunder og gjennom avviksmeldinger.
- Felles digital samling – Fagdag for likestilling, inkludering og mangfold i regi av kirkerådet. Verneombud, tillitsvalgte og ledere kan delta.

Risikoområder

Følgende områder vurderes som risikoområder innenfor HR/HMS:

- Utviklingsmuligheter for enkeltmedarbeidere
- Rekruttering og turnover
- Sykefravær
- Arbeidsbelastning
- Psykososialt arbeidsmiljø
- Kommunikasjon og samhandling

Sykefravær

BKF har som overordnet målsetting av sykefraværet ikke skal overstige 6 prosent.

Første kvartal 2023 hadde vi et sykefravær på 7,08 prosent. Dette tilsvarer nivået vi hadde i 2022 (7,06).

Orientering om sykefravær og hvordan dette følges opp er fast sak i BKF Arbeidsmiljøutvalg.

Sykefravær er et område det er knyttet stor risiko til, og som vies stor oppmerksomhet i organisasjonen.

Avvik

I forbindelse med vernerunder blir det informert om hvordan man melder avvik. Vi ser at dette generer flere avviksmeldinger i perioden rundt vernerunder. Det er bra at det blir meldt inn avvik, men vi ser at vi må drive et kontinuerlig informasjonsarbeid for å holde oppe bevisstheten rundt dette.

Det er i perioden desember-februar meldt HMS-avvik knyttet til følgende områder:

- Fysiske arbeidsforhold Slettebakken
- Manglende funksjonalitet/dårlig sikkerhet på kjøkken Årstad
- Uautorisert tilgang på byggeplass (Slettebakken)
- Manglende måking og snørydding
- Uvedkommende i Kirkens hus etter stengetid
- Dårlig kommunikasjon og samhandling
- Arbeidsmiljø/personlig belastning

Det orienteres om innmeldte HMS-avvik og oppfølging av disse i Arbeidsmiljøutvalget.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport økonomiavdelingen – april 2023

Årsoppgjør 2022 – Menighetene - revisjon

Revisjonsarbeidet pågår fortsatt. Pr 24. april har 8 menigheter mottatt revisjonsberetning. For de resterende 17 er 3 menigheter fortsatt «i prosess» hos revisor. I tillegg mangler signerte dokumenter (regnskap, årsmelding og/eller uttalelse fra ledelsen) Revisor avgir ikke revisjonsberetning før disse er mottatt. Oppdatert oversikt kan gis i møtet.

I henhold til økonomiforskriften skal revisor avgi sin beretning innen 30. april, og dette er selvfølgelig målet for 2022-årsoppgjøret.

Tilskudd fra DNK

Regnskapsrapport for trosopplæringsmidler 2022 ble sendt inn rett før påske. Tilbakeholdte midler i BKF og menighetene tilsvarer mindre enn 10 % av mottatt tilskudd for 2022. Vi forventer derfor at hele trosopplæringstilskuddet for 2023 blir utbetalt om kort tid (ca 16,2 millioner kroner), men dette er pr 24. april foreløpig ikke bekreftet.

Fra 2023 går man tilbake til reglene slik de var før pandemien, dvs at BKF og menighetene totalt kan holde tilbake mindreforbruk på inntil 5 % ved årets slutt. Økonomiavdelingen vil i samarbeid med KKD følge dette tett opp i løpet av året.

Regnskapsrapport for lønnstilskudd til kateketer og diakoner sendes om kort tid. Foreløpige tall viser merforbruk for kateketer og mindreforbruk for diakoner. På grunn av vakanser i noen diakonstillinger ble kr 800.000 av 2022-tilskuddet satt på fond pr 31.12.22 for å dekke inn forventet nedtrekk i tilskuddet for 2023.

Effektivisering av arbeidsprosesser

Arbeidsprosesser knyttet til regnskapsføring og avstemming av offer, innbetalinger via Vipps og Solidus (givertjeneste) er i dag arbeidskrevende, og beslaglegger mye av den tiden administrasjonslederne benytter til regnskaps- og økonomioppfølging.

BKF og Åsane sokn er for tiden pilot i et pågående samarbeidsprosjekt mellom Aider og Solidus. Målet er forenklete og mer automatiserte arbeidsprosesser som så kan ruller ut i alle menighetene våre.

Som del av arbeidet med ny LPR-avtale*) mellom Aider og Den norske kirke er det også jobbet mye med standardisering og automatisering av arbeidsprosesser. BKF har deltatt aktivt i prosjektet. Sluttrapport leveres om kort tid, og vi har forventninger om at dette også skal gi effektiviseringsgevinster for både BKF og menighetene. Som alltid må vi påregne noe tilrettelegging før gevinstene kan høstes.

*) LPR – Lønn, personal og regnskap

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

Statusrapport administrasjonsavdelingen - april 2023

Kurs våren 2023

I mars og april har det vært internkurs i fagsystemet Medarbeideren, i Microsoft 365 og i arkivsystemet Public 360. Det har vært godt oppmøte på kursene.

1.juni har vi leid inn kursholder fra Agrando for å holde kurs i Labora Verksted. Dette er et program for å lage Power Pointer eller papir-program til gudstjenester, uten å måtte skrive inn alle salmene. Dersom menigheten abonnerer på Eide forlag sin digitale salmebok, kan salmene hentes direkte derfra. Labora Verksted kommuniserer også med Credo-appen, en app som brukes av frivillige gudstjenestemedarbeidere for å bytte vakter og se ledige oppdrag som f.eks. kirkevert. Når plan for gudstjenesten ligger i Labora Verksted, er den også tilgjengelig for frivillige i Credo-appen.

Kirka vår

«Kirka vår – samlet plan for arbeidet i soknet» er et digitalt verktøy for å få oversikt over aktivitetene i soknet. Det ble informert om dette bl.a. på møte for alle menighetenes arbeidsutvalg i Eidsvåg kirke.

Det er nå gitt tilgang til «Kirka vår» til alle ansatte i menighetene. Etter valget til høsten vil det systematisk bli gitt tilgang til alle menighetsrådsmedlemmer. Dersom noen fra menighetsrådene ønsker tilgang nå før valget, kan dere sende bestilling om det til bkf-it@kirken.no. Bestillingen må inneholde navn, epostadresse, telefonnr. og hvilken menighet det bes om tilgang til.

Endring av gravferdstidspunkt i kirkene

Det gjennomføres en grundig gjennomgang av tilgjengelige gravferdstider i kirkene i Bergen. Det har lenge vært 3 tilgjengelige gravferdstidspunkt pr. kirke pr. gravferdsdag. Tidene har vært kl. 10, 12 og 14. Noen begravesbyrå melder at det er for kort tid med bare 2 timer mellom gravferdene. Noen menigheter har endret tidspunkt selv, slik at det er 3 timer mellom hver, og da er det kun mulighet for 2 tidspunkt pr. gravferdsdag.

Det er mange forhold å ta hensyn til; vi må ha tilstrekkelig antall tilgjengelige tidspunkt, dagene må passe med menighetens øvrige arbeid, og det må være tilgjengelig bemanning på de aktuelle tidspunktene. Vi håper å bli ferdig med dette, slik at nye tidspunkt kan tas i bruk fra høsten 2023.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport Kirkebygg – per 21.04.2023

Oppstart av byggingen Sædalen kirke

12.april ble oppstart av bygging av Sædalen kirke markert. Byråden, sammen med kirkevergen og representanter for 3 generasjoner fra menigheten tok sammen det første spadesticket. En stor forsamling var møtt opp for å markere begivenheten. Begivenheten er omtalt i Fanaposten, Dagen og Vårt Land.

Sikring av Johanneskirken

Som en forberedelse til rehabiliteringen av Johanneskirken har vi gjort nye grundige undersøkelser av tårnene, Akasia sammen med konsultentselskapet WSP og sikringselskapet SKAS sikring. Undersøkelsene har vist at det er såpass stor fare for nedfall av stein fra tårnet at vi har satt opp stillas for å sikre at steinene ikke vil falle ned på forbipasserende. Dette stillaset vil kunne bli stående i flere år, frem til tårnet blir rehabilitert. (Bildet til høyre viser sprekker, bom i muren, nedfalt steindel m.m.) Kommunen er orientert om utviklingen.

Råtne vinduer i Eidsvåg kirke

I Eidsvåg kirke er det avdekket alvorlige råteskader rundt en del av vinduene. Vi har søkt kommunen om dekning av kostnadene i forbindelse med tertialrapporteringen, men har uansett bestilt utskifting av vinduene i 3 av hjørnene på kirken.

Penger fra statsbudsjettet

Det mye omtalte kirkebevaringsprogrammet starter ikke opp før tidligst i 2024, men staten har i 2023 bevilget 38,9 millioner til sikring av kulturhistorisk viktige kirkebygg. I [Riksantikvarens informasjonsbrev](#) står det hva det kan søkes tilskudd til:

Vi inviterer eiere av **middelalderkirker i stein** til å søke om tilskudd til:

- bygningsmessig istandsetting, inntil kr 1 500 000
- brannsikring, inntil kr 1 500 000
- forprosjekt murverk, inntil kr 300 000

Vi inviterer eiere av **listeførte kirker fra perioden 1851 tom. 1900** til å søke om tilskudd til:

- bygningsmessig istandsetting, inntil kr 1 500 000

38,9 millioner vil langt fra være nok til å dekke alle søknadene som kommer inn, men vi vil søke på flere prosjekter. Aktuelle kirker å vurdere er, foruten middelalderkirkene, Arna kyrkje, Johanneskirken, Loddefjord kirke, Sandvikskirken, Ytre Arna kyrkje, Årstad kirke

Reparasjon fremfor å kjøpe nytt

Både i Skjold kirke og Fridalen kirke har det vært meldt om utfordringer med skyvedørene, som stadig ble vanskeligere å åpne/lukke.

I stedet for å skifte «utslitte» dører, har byggdrifterne reparert. I Skjold skiftet de ut 8 840 kuler fordelt på 13 skyvedørselementer. Samtidig ble mekanismene rensset. De ansatte ble godt fornøyd med resultatet. Samme arbeid er også utført i Fridalen kirke.

Bilde til venstre: Med stadig mindre bruk av papir, ønsker de ansatte mindre pulter enn før, men samtidig hev/senk-funksjon. I stedet for å kjøpe nye skrivebord, bygde vi om en del gamle hev/senk stativ som vi fikk overta gratis, og kjøper bare nye skrivebordsplater.

Utvikling av Kirkemarken Fridalen

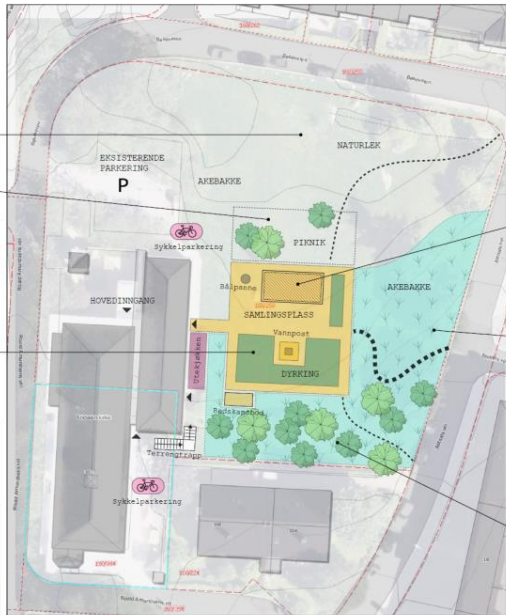
Naturlek og piknik

Bliot i parken bevarer plan og vegetasjon og det tilrettelegges for opphold i sol og skygge og varierte aktiviteter som piknik ved bålpannen og naturlek. Her kan nabolag, skole og barnehage bidra til å gjøre området med naturens lekeseser som slengplasser, benkelytter, flattede pilytter eller hindeklypper av stein og treastener. Det settes også ut benker, de eksisterende skubbekasse bevarer og holder fri for element som kan komme i veien for vannleiken.

Dyrking og vannpost

Ved samlingsplassen anlegges det solide og raske dyrkekasser i ulike høyder egnet for ulike brukergrupper, og med benker for ro og hvile. Her kan alle fra organisasjoner til privatpersoner, skole og barnehage delta i felles dyrking av grønnsaker og urter. Området er skiltet ut som åpen for alle, med et mål om å lage en møteplass for nabolaget. Det settes i området en dekorativ vannpost, til glede, nytte og lek.

13.4.2023, 09:42:13
Eiendomsplaner
Sikker grense
Kirkemarken Fellestehage
Konseptskisse

Paviljongen

Den naturlige utgangspunktet i Fellestehagen. Samlingsplassen under tak med benker og langbord, med bålpanne og utekjøkken. Paviljongens bruk er fleksibel og kan f.eks. også brukes som liten scene. Her kan det kokkes med selvvalgte grønnsaker og steikes i stein til fest eller marked. Alle er velkomne.

Blomstereng

Blomsterengen styrker det biologiske mangfoldet og pollinatorene i beegen, og er fridag base for Lokalefolketningen. Informasjonsskilt sørger for at alle kan lære om betydningen til denne naturtypen. Fra Beita veien går det en uavhengig utfordret gangvei gjennom Blomsterengen til hovedveien i Fellestehagen. Det tilrettelegges også for noen mindre stier i området, for å minke slitasje på veien.

Frukthagen

Frukthagen og bestrøket i sørvest er skråning tilknyttet grønnsakshagen på gata. Her kan alle komme for å plukke. Lae stier dette på buss i stoll og beskjering av frukt og her i egen hage.

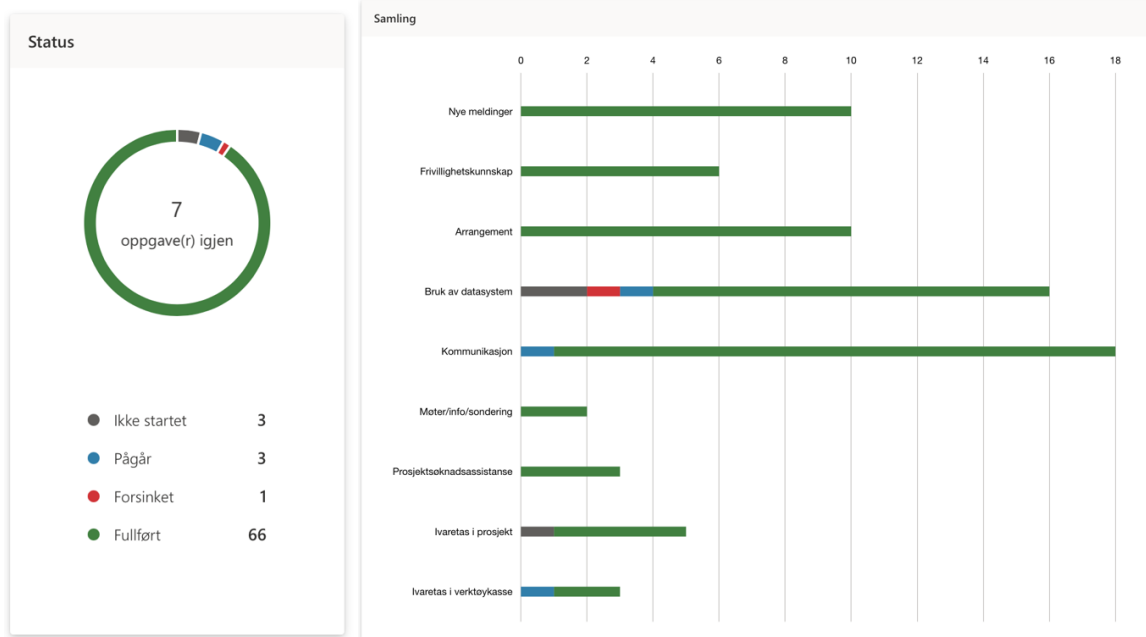
Ved Fridalen kirke eier soknet en åpen mark. Menighetsrådet med soknepresten i spissen, ønsker å ta dette i bruk til en nærmiljøatsning. Sammen med Bybonden og Bærekraftig Liv søker soknet om støtte for å bygge en nabolagshage til glede for hele bydelen.

Statusrapport januar - mars 2023

Frivillighetsteamet i BKF

FRIDA

Kode	Framdrift
	Tilfredsstillende
	Trenger justering
	Har stoppet opp

Menighetsprosjekt

Menighet	Prosjekt	Framdrift
Sandviken	Rekruttering av unge gjennom å utvikle digital praksis.	
Loddefjord	Rekruttering av unge gjennom å utvikle digital praksis.	
Nygård	Ledelse og oppfølging av frivillige til fredagskvelden	
Birkeland	Helhetlig menighetsplan – frivillighetens plass/rolle	Slutført
Skjold	Det hvite huset	
Åsane	Organisere frivillighetsarbeidet og få verktøy for rekruttering	
Arna	Organisere frivillighetsarbeidet og få verktøy for rekruttering	
Landås	Helhetlig plan for frivillighet	
Slettebakken	Helhetlig plan for frivillighet	
Løvstakksiden	Vegetarmiddag i nærmiljøet	
Storetveit	Helhetlig plan for frivillighet	Slutført
Eidsvåg	Organisering og utvikling av frivillighetsarbeidet	

Prosjektene slutføres innen 31.mars

Statusrapport januar - mars 2023

Frivillighetsteamet i BKF

Utviklingsprosjekter (felles for alle menighetene)

Prosjekt	Hensikt	Framdrift
Digital verktøykasse	Samle konkrete frivillighetsverktøy menighetene etterspør. Ekstra fokus på arbeidet med verktøykassen. Plattformen er utarbeidet, og det arbeides med innhold og struktur.	
Kursrekke frivillighet	Etablere fast kursrekke. F.eks. rekruttering og mottak, frivillighetshjulet, den vanskelige samtalen, osv.	
Frivillighetstall	Behov for å gjøre en opprydningsjobb. Hensikten er at Medarbeideren skal bli et bedre verktøy, det skal være lettere å sette seg inn i en ny menighet, samt å kunne hente ut statistikk på antall frivillige. Milepæl 1 er gjennomført, og modellen er inkludert i BKF's retningslinjer for Medarbeideren.	
Fagsystem på frivillighet (organisering, kommunikasjon, statistikk)	Sjekke og teste ulike plattformer <ul style="list-style-type: none"> • Mobilise • Planning Center • Credo/Medarbeideren 	
Digital felles utleieportal for lokaler i kirkene	Enklere og mer tilgjengelig info for publikum. Forenkle og effektivisere forespørsler, kontrakter og betaling. Starter på dette i mars 2023.	
Bruk av frivillig.no og TORGET til rekruttering	Vi setter nye frivillige i kontakt med menighet fortløpende, og hjelper menigheter med å være til stede på nevnte plattformer.	
Byomfattende rekrutteringskampanjer	Lage byomfattende rekrutteringskampanjer innen ulike områder som besøkstjeneste, kulturarrangementer, og lignende.	
Utrede justert driftsmodell	Arbeid med justering av teamets arbeidsmetoder.	
Politiattest (etter hvert til verktøykassen)	Rutiner for søknad, innhenting og registrering av politiattest fra frivillige (personvern og beredskap). Etterspurt i FRIDA/menighetsprosjekt. Gjenstår: <ul style="list-style-type: none"> • Forankring og retningslinje av ansvarlige • Beredskapsplan og rutiner for attester som ikke vil vises/har anmerkninger 	
Etiske retningslinjer for frivillige medarbeidere	Utarbeide utkast til etiske retningslinjer for frivillige medarbeidere sammen med HR-avdelingen.	
Credo – mobilapp for gudstjenestemedarbeidere	Opplæring, kurs og implementering i menigheter. Er aktivert i: <ul style="list-style-type: none"> • Birkeland menighet • Landås menighet • Slettebakken menighet • Skjold menighet • Søreide menighet • Olsvik menighet 	

Statusrapport januar - mars 2023

Frivillighetsteamet i BKF

Kompetanseutvikling og nettverk med eksterne aktører

DATO	AKTIVITET
14.02	Webinar: <i>Digitalt seminar for frivilligheita i Vestland</i>
21.02	Opplæring digitale systemer i menighet
09.03	Opplæring av frivillige i forbindelse med konsertavvikling i menighet
09.03	Evalueringsmøte <i>Aksjon hjelp til jul 2022</i>
10.03	Produksjon av informasjonsmateriell for menighet
13.03	Møte med ansvarlig for Mobilise (fagsystem for frivillighet)
28.03	Arrangere måltid og møte med frivillige i menighet
30.03	Medarrangør stand på kjøpesenter sammen med menighet
31.03	Møte med Kirkens bymisjon i forbindelse med mulighet for samarbeid om rekruttering av frivillige
12.04	Deltakelse på workshop <i>Inviterende menighet</i>
13.04	Opplæring nettsider for menighet

Kirken på hjul

Her fra første spadetak på kirketomten til Sædalen kirke april 2023.

Status planlagte og gjennomførte arrangementer i 2023

Dato	Menighet	Formål	Status
18.03	Eidsvåg	Rekruttering MR ved lokal dagligvarebutikk	Avlyst
25.–26.03	Slettebakken	Arrangement fasteaksjonen	Gjennomført
12.04	Sædalen	Første spadetak på kirketomten	Gjennomført
15.04	Eidsvåg	Promotering kirkevalg	Avlyst
21.–23.04	Arna	Marked og kulturdager	Planlagt
April/mai	Ungdomsdiakonene	Tilstedeværelse russearrangementer i Bergen to til tre helger i april og mai	Planlagt
13.05	Sædalen	Ungdomsarrangement på kirketomten	Planlagt
10.06	Sædalen	Ungdomsarrangement på kirketomten	Planlagt
25.–27.08	Salhus	Bo hjemme-leir	Planlagt
Oktober	Søreide	50-års jubileum for Søreide kirke	Planlagt

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-241	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	24/23	03.05.2023

Referat og orienteringssaker

Vedlegg:

Protokoll BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd 18.04.2023

Protokoll BKF - Gravplassutvalg 30.03.2023

Saksframlegg

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 18.04.23 - møte nr. 02/23
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 30.03.23
3. Muntlig orientering fra kirkevergen/fellesrådsleder

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll nr. 02/23

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 18.04.2023 kl. 13:15
 Møtested: Kirkens hus, Marken 34, 5017 Bergen
 Arkivsak: 20/00035

Til stede: Asbjørn Valen, Leif Endre Grutle, Sølvi Mostrum Krabbedal,
 Ragnar Gjengedal, Bjørn Norstrand

Fra administrasjonen: Mette Svanes (kirkeverge), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Lars Kristian Stendahl Gjervik (sjef kirkeliv, kultur og diakoni)

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
<u>12/23</u> Godkjenning av innkalling og saksliste	2
Godkjenning av protokoll	
<u>13/23</u> Godkjenning av protokoll fra AU møte nr. 01/23 - 21.02.23	2
Saker til behandling	
<u>14/23</u> Årsregnskap 2022 - revisjonsberetning og revisjonsrapport	3
<u>15/23</u> BKF - Økonomirapport pr 28.02.2023	3
<u>16/23</u> Budsjettøknad 2024 og økonomiplan 2024 - 2027 til Bergen kommune	4
<u>17/23</u> 1.tertial brev til Bergen kommune	4
<u>18/23</u> Årsmelding 2022	5
<u>19/23</u> Kontrollkomiteens årsmelding for 2022	6
<u>20/23</u> Revidering av eiermelding 2023	6
<u>21/23</u> Informasjon fra Gravplassmyndigheten om Gravstatus 2022	7
<u>22/23</u> Loddefjord kapell - Gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom	7
<u>23/23</u> Statusrapporter og HMS-rapport AU 02/23	8
Orienteringssaker	
<u>24/23</u> Referat og orienteringssaker	8

Bergen, 25.04.2023

Ragnar Gjengedal (s)
 leder

 Mette Svanes
 kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste**12/23 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	12/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Arbeidsutvalget ber om at det legges ved lenke for endring av passord i eMeetings hver gang det sendes ut eposten for alle innkallinger

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Godkjenning av protokoll**13/23 Godkjenning av protokoll fra AU møte nr. 01/23 - 21.02.23**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	13/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 01/23 - 21.02.23 godkjennes

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 01/23 - 21.02.23 godkjennes

Saker til behandling**14/23 Årsregnskap 2022 - revisjonsberetning og revisjonsrapport**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	14/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar revisjonsberetning og revisjonsrapport nr.6 for 2022 til orientering, og ber kirkevergen følge opp merknadene i revisjonsrapporten.

Møtebehandling

AU henstiller om at det tilbys kurs i økonomiarbeid og finansforvaltning i menighetene, for nye menighetsråd etter valget til høsten

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar revisjonsberetning og revisjonsrapport nr.6 for 2022 til orientering, og ber kirkevergen følge opp merknadene i revisjonsrapporten.

15/23 BKF - Økonomirapport pr 28.02.2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	15/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar økonomirapport pr 28.02.2023 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar økonomirapport pr 28.02.2023 til orientering.

16/23 Budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 - 2027 til Bergen kommune

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	16/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar Budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 til Bergen kommune til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs arbeidsutvalg tar Budsjettsøknad 2024 og økonomiplan 2024 – 2027 til Bergen kommune til orientering.

17/23 1.tertial brev til Bergen kommune

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	17/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg drøftet saken og ber kirkevergen sende brev til Bergen kommune i tråd med det som fremkom i møtet. Brevet bes fremlagt for fellesrådet til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg drøftet saken og ber kirkevergen sende brev til Bergen kommune i tråd med det som fremkom i møtet. Brevet bes fremlagt for fellesrådet til orientering.

18/23 Årsmelding 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	18/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar årsmeldingen til orientering og ber Kirkevergen legge den frem for fellesrådet.

Møtebehandling

Administrasjonen bes om å sende lenke til fellesrådets årsmelding til alle administrasjonsledere og henstiller dem om å videresende den til alle sine menighetsrådsmedlemmer. Administrasjonslederne anmodes også om å ta dette med som en orienteringssak i et menighetsrådsmøte, og å legge lenke til fellesrådets årsmelding på menighetens nettside

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar årsmeldingen til orientering og takker for et vel utformet dokument, Kirkevergen bes om å legge den frem for fellesrådet.

19/23 Kontrollkomiteens årsmelding for 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	19/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar kontrollkomiteens årsmelding for 2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar kontrollkomiteens årsmelding for 2022 til orientering.

20/23 Revidering av eiermelding 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	20/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget drøftet saken og ber Kirkevergen legge fram revidert eiermelding til fellesrådet.

Møtebehandling

Arbeidsutvalget ber om at instruksen til valgkomiteen legges ved saken til fellesrådet til orientering. Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak.

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Arbeidsutvalget drøftet saken og ber Kirkevergen legge fram revidert eiermelding til fellesrådet.

21/23 Informasjon fra Gravplassmyndigheten om Gravstatus 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	21/23

Administrasjonens forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd tar fremlagt Gravstatus 2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd tar fremlagt Gravstatus 2022 til orientering.

22/23 Loddefjord kapell - Gjenåpning av kapellet som livssynsåpent seremonirom

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	22/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg anbefaler å åpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom og ber administrasjonen om å innarbeide en plan for gjenåpning av i budsjettsøknaden i 2024.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg anbefaler å åpne Loddefjord kapell som livssynsåpent seremonirom og ber administrasjonen om å innarbeide en plan for gjenåpning i fremtidige budsjettsøknader

23/23 Statusrapporter og HMS-rapport AU 02/23

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	23/23

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet nytt forslag til vedtak

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene og HMS rapport til orientering

Orienteringssaker

24/23 Referat og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	18.04.2023	24/23

Kirkevergens forslag til vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar sakene til orientering

Møtebehandling

1. Protokoll fra BKF møte nr.01/23 - 08.03.23
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 30.03.23

BKF Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

BKFs Arbeidsutvalg tar sakene til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Gravplassutvalg

Møteprotokoll

BKF - Gravplassutvalg

Møtedato: 30.03.2023 kl. 16:00
 Møtested: Kirkens hus
 Arkivsak: 20/03631

Til stede: Harald Berge Breistein, Nils Gunnar Toppe, Tanveer Ahmed, Thor Kalland, Anne Bjordal Jønsson, Inghild Hareide Hansen, Emil Perron

Møtende
 varamedlemmer: Siri Hortman 1.vara

Forfall: Ewa Maria Siarkiewicz-Bivand

Andre: Ingebrigt Norbakken, Akasia

Protokollfører: Anne Bjordal Jønsson

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[1/23](#) Godkjenning av innkalling og saksliste 2

Godkjenning av protokoll

[2/23](#) Godkjenning av protokoll fra forrige møte 2

Saker til behandling

[3/23](#) Informasjon fra Gravplassmyndigheten om Gravstatus 2022 3

Orienteringssaker

[4/23](#) Orienteringssaker 3

Eventuelt

Sted, 04.04.2023

Harald Berge Breistein

Anne Bjordal Jønsson
 Utvalgssekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**1/23 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	30.03.2023	1/23

Administrasjonens forslag til vedtak

Innkallingen godkjennes slik den foreligger.
Sakslisten godkjennes slik den foreligger.

Møtebehandling**Vedtak**

Innkallingen godkjennes slik den foreligger.
Sakslisten godkjennes slik den foreligger.

Godkjenning av protokoll**2/23 Godkjenning av protokoll fra forrige møte**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	30.03.2023	2/23

Administrasjonens forslag til vedtak

Protokollen godkjennes slik den foreligger.

Møtebehandling**Vedtak**

Protokollen godkjennes slik den foreligger.

Saker til behandling**3/23 Informasjon fra Gravplassmyndigheten om Gravstatus 2022**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	30.03.2023	3/23

Forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg tar framlagt Gravstatus 2022 til orientering.

Møtebehandling**Vedtak**

Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg tar framlagt Gravstatus 2022 til orientering.

Orienteringssaker**4/23 Orienteringssaker**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Gravplassutvalg	30.03.2023	4/23

- Gjennomføring av årlig møte med tros- og livssynssamfunn desember 2022
- Åpent hus på Møllendal kapell, krematorium og gravplass 22. april 2023 kl. 12.00 - 14.00.
- Endring i mandatet.
Nytt mandat i tråd med praksis og utvidet til å gjelde både tros- og livssynsamfunnenes behov og generelt brukerperspektiv.
- Orientering om BKF's 4 års-plan og budsjettsøknad til kommunen for gravplass – Konsekvens av redusert budsjett og tiltak fra BKF's side.
- Loddefjord kapell – Utredning – Presenteres på møtet
- Møllendal krematorium – Utredning – Presenteres på møtet
- Prosjekt kisteskaning og overgang til skyen for vårt gravplassadministrasjonssystem.
- Domkirkegården

- Planer for høstens siste møte/møter: Dialogmøte om Gravplassmyndighetens praksis ved gravlegging – Invitere andre til å være med på dialogen?
- Forslag til befaringer i 2023:
  - Mai 2023 Fana – NML, Søreide og Bønes kirkegård
  - September – Slettebakken kirkegård, Midttun kirkegård og Øvsttun gravplass

Tidligere befaringer:

- Juni 2020 – Antveit gravplass og Åsane kirkegård
- Oktober 2020 – Storetveit kirkegård, Assistentkirkegården, St.Jakob kirkegård
- Mai 2021 – Arna kirkegård
- September 2021 - Møllendal krematorium, gravplass og kapell
- Mai 2022 - Møllendal navnet minnelund og Loddefjord gravplass og kapell
- Oktober 2022 - Nygård kirkegård, kapell, driftsplass og driftsbygg

Administrasjonens forslag til vedtak

De fremlagte saker tas til orientering.

Møtebehandling

Vedtak

De fremlagte saker tas til orientering.